

«Еуразия» Сақтандыру компаниясы» АҚ

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
үшін жеке қаржылық есептілік

Мазмұны

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

Пайда немесе залал және басқа да жиынтық кіріс туралы жеке есеп 6

Қаржылық жағдай туралы жеке есеп 7

Ақша қаражатарының қозғалысы туралы жеке есеп 8-9

Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы жеке есеп 10-11

Жеке қаржылық есептілікке ескертпелер 12-80

«КПМГ Аудит» жауапкершілігі
шектелген серіктестік
Қазақстан, А25D6Т5, Алматы,
Достық д-лы, 180,
+7 (727) 298-08-98

Товарищество с ограниченной
ответственностью «КПМГ Аудит»
Казахстан, А25D6Т5, Алматы,
пр. Достык, 180

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

«Евразия» сақтандыру компаниясы» АҚ Акционерлеріне және Директорлар кеңесіне

Пікір

Біз 2024 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдай туралы жеке есебінен, көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша пайда немесе залал және басқа жиынтық табыс, меншікті капиталдағы өзгерістер және ақша қаражаттарының қозғалысы туралы жеке есептерден, сондай-ақ, есеп саясатының елеулі тұжырымдамалары мен басқа түсіндірмелі ескертпелерден тұратын «Евразия» сақтандыру компаниясы» АҚ (әрі қарай, «Компания») жеке қаржылық есептіліктің аудитін жүргіздік.

Біздің пікірімізше, жеке қаржылық есептілік Қаржылық есептілігінің халықаралық стандарттары жөніндегі Комитеті шығарған ҚЕХС стандарттарына (ҚЕХС қаржылық есептіліктің стандарттары) сәйкес барлық елеулі қатынастарда Компанияның 2024 жылдың 31 желтоқсанындағы шоғырландырылмаған қаржылық жағдайын және көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша шоғырландырылмаған қаржылық нәтижелерін және шоғырландырылмаған ақша қаражаттарының қозғалысын әділ көрсетеді.

Пікір білдіруге негіздеме

Біз Аудиттің халықаралық стандарттарына сәйкес аудит жүргіздік. Осы стандарттар бойынша біздің жауапкершілігіміз одан әрі есебіміздің «*Жеке қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі*» бөлімінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық әдеп стандарттары Кеңесінің кәсіби бухгалтерлерге арналған әдеп кодексіне («*БАХӘСК кодексі*») және біздің жеке қаржылық есептіліктің аудитіне тиісті Қазақстан Республикасында қолданылатын әдептілік талаптарға сәйкес Компанияға қатысты тәуелсіз болып табыламыз және біз басқа да әдептілік міндеттемелерді аталған талаптар мен БАХӘСК кодексіне сәйкес орындадық. Біз алған аудиторлық дәлелдер біздің пікірімізді білдіруге негіздеме болуға жеткілікті және тиісті деп есептейміз.

Жеке қаржылық есептілік үшін Компания басшылығы мен басқару өкілеттілігіне ие тұлғалардың жауапкершілігі

Басшылық ҚЕХС қаржылық есептіліктің стандарттарына сәйкес жеке қаржылық есептіліктің дайындауы мен әділ ұсынылуына және де алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбаған жеке қаржылық есептілікті дайындау үшін басшылық қажет деп анықтайтын ішкі бақылау жүйесіне жауапты.

Жеке қаржылық есептілікті дайындауда басшылық Компанияның үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетін бағалау, сәйкес жағдайларда үздіксіз қызметке қатысты мәселелерді ашып көрсету және басшылық Компанияны жауып тастауға немесе оның операцияларын тоқтатуды ниеттеніп отырған немесе одан басқа нақты балама нұсқасы болмаған жағдайларды қоспағанда бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдану үшін жауапты.

Басқару өкілеттілігіне ие тұлғалар Компанияның жеке қаржылық есептілігін дайындауды қадағалауға жауапты.

Жеке қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз жеке қаржылық есептіліктің толығымен алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбағандығы туралы ақылға қонымды сенімділік алу және де біздің пікіріміз енетін аудиторлардың есебін шығару. Ақылға қонымды сенімділік жоғары дәрежедегі сенімділікті білдіреді, бірақ АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит бар болған кездегі елеулі бұрмалануларды әрқашан табатындығына кепіл болып табылмайды. Бұрмаланулар алаяқтық әрекеттер немесе қателіктердің нәтижесі болуы мүмкін және де егер олар жеке немесе жиынтық түрінде осы жеке қаржылық есептілік негізінде қабылданатын экономикалық шешімдерге ықпал етуі негізді түрде жорамалданса, маңызды болып саналады.

АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит шеңберінде біз кәсіби пайымдауды қолданамыз және аудит бойы кәсіби күмәншілдікті сақтаймыз. Одан бөлек біз келесілерді орындаймыз:

- алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан жеке қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелін анықтаймыз және бағалаймыз және де осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді әзірлейміз және өткіземіз және де біздің пікірімізді білдіру үшін негіз болатын жеткілікті және тиісті аудиторлық дәлелдер аламыз. Алаяқтық әрекеттер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелі қателіктер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелінен жоғары, өйткені алаяқтық әрекеттер сөз байласу, жалғандық, қасақана өткізу, ақпаратты немесе әрекетті бұрмалап көрсетулерді немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өтуді қамтуы мүмкін;
- жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық рәсімдерді әзірлеу мақсатымен, бірақ Компанияның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатынсыз, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесінің түсінігін аламыз;
- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және бухгалтерлік бағалаулардың негізділігін және басшылықпен дайындалған ашып көрсетілген ақпаратты бағалаймыз;
- басшылықтың бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдануының заңдылығы туралы қорытынды жасаймыз және де алынған аудиторлық дәлелдер негізінде Компанияның үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетіне елеулі күмән туғызуы мүмкін оқиғалар немесе шарттарға байланысты елеулі белгісіздіктің бар-жоқтығы туралы қорытынды жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздік бар деген қорытындыға келсек, біздің аудиторлардың есебінде жеке қаржылық есептіліктегі сәйкес ашып көрсетілген ақпаратқа назар аудартуымыз керек немесе осындай ашып көрсетілген ақпарат орынсыз болса, пікірімізді түрлендіруіміз керек. Біздің қорытындыларымыз біздің аудиторлардың есебінің күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда болашақ оқиғалар немесе шарттар Компанияның үздіксіз қызметті жалғастыру қабілетінің жоғалуына әкелуі мүмкін;

«Евразия» сақтандыру компаниясы» АҚ

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

3-бет

— жеке қаржылық есептіліктің ашып көрсетілген ақпараты енетін бүтіндей ұсынылуын, құрылымы мен мазмұнын, және де жеке қаржылық есептіліктің негізінде жатқан операциялар мен оқиғаларды әділ ұсынылуын қамтамасыз етілетіндей көрсетуін бағалаймыз.

Біз басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға, тым болмағанда, аудиттің жоспарланған көлемі мен уақытын, сондай-ақ, біз аудит барысында анықтайтын ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері енетін аудиттің елеулі табуларын айтып білдіре отырамыз.

Аудиттің нәтижесі болып табылатын тәуелсіз аудиторлардың есебінің келісім жетекшісі:

Кузнецов А. А.
Келісім жетекшісі

Нездемковский С. В.
Қазақстан Республикасының
сертификатталған аудитору
2014 жылдың 2 маусымында берілген
№ МФ-0000182 аудитордың біліктілік куәлігі

«КПМГ Аудит» ЖШС

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі аудиторлық қызмет жүргізу үшін
2006 жылдың 6 желтоқсанында берген мемлекеттік лицензияның №00000021

Дементьев С. А.
«КПМГ Аудит» ЖШС Жарғы негізінде
әрекет ететін Бас директоры

2025 жылдың 27 мамыры

мың тенге	Ескерт- пе	2024 ж.	2023 ж.
Сақтандыру шарттары бойынша түсім	5	187,303,571	172,010,631
Сақтандыру шарттары бойынша шығындар	6	(138,787,343)	(149,128,424)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығыстар	17	(11,383,211)	(7,487,656)
Сақтандыру қызметтерін көрсету нәтижесі		37,133,017	15,394,551
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық табыстар	7	40,386,860	32,146,364
Өзге инвестициялық табыстар, таза	8	32,734,478	3,246,185
Қаржы активтерінің құнсыздануынан болған залалды/(залалды) таза қалпына келтіру	9	2,044,598	(58,923)
Инвестициялық қызметтің нәтижесі		75,165,936	35,333,626
Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығыстар	10	(36,428,561)	(12,252,117)
Қайта сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық кірістер	10	1,347,956	371,879
Таза қаржылық нәтиже		(35,080,605)	(11,880,238)
Басқа операциялық шығындар	6	(11,658,112)	(8,847,289)
Пайыздық шығындар	7	(3,608,151)	(1,139,103)
Басқа (шығыстар)/кірістер, нетто		(33,782)	246,443
Салық салуға дейінгі пайда		61,918,303	29,107,990
Табыс салығы бойынша шығын	11	(4,383,003)	(1,182,745)
Бір жылдағы пайда		57,535,300	27,925,245
Табыс салығын шегергендегі басқа да жиынтық кіріс			
<i>Кейіннен пайда немесе залал құрамына қайта жіктелмейтін баптар:</i>			
БЖКӨҚ бойынша бағаланатын үлестік құралдар-әділ құнның таза өзгеруі		6,251,113	9,702,317
<i>Пайда немесе залал құрамына қайта жіктелген немесе кейіннен қайта жіктелуі мүмкін баптар:</i>			
БЖКӨҚ бойынша бағаланатын борыштық құралдар:			
Әділ құнның таза өзгеруі		890,434	185,384
Пайда немесе залал құрамына ауыстырылған шама, нетто		8,769	118,940
Табыс салығын шегергендегі жыл ішіндегі басқа да жиынтық кіріс		7,150,316	10,006,641
Бір жылдағы жиынтық кірістің барлығы		64,685,616	37,931,886

6-дан 80-ге дейінгі беттерде ұсынылған жеке қаржылық есептілікті Басқарма 2025 жылдың 27 мамырында мақұлдайды.

К. С. Чегебаев
Басқарма төрағасы

Г. М. Нурпейсова
Бас бухгалтер

мың теңге	Ескерт- пе	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
АКТИВТЕР			
Ақша қаражаттары және оның баламалары	12	32,403,815	23,195,649
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар:	13		
- Компанияның иелігінде тұрғандар		113,350,417	72,679,750
- «РЕПО» мәмілелері бойынша кепілге салынған		9,873,854	8,633,979
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	14		
- Компанияның иелігінде тұрғандар		345,569,457	300,882,616
- «РЕПО» мәмілелері бойынша кепілге салынған		23,099,121	12,022,069
Инвестициялық меншік	15	4,406,037	4,469,139
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	16	6,374,440	6,361,568
Ағымдағы салық активі		-	1,937,002
Сақтандыру шарттары бойынша активтер	17	-	166,504
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	17	5,444,967	1,649,028
Еншілес кәсіпорынға инвестициялар	18	21,735,976	18,775,056
Өзге активтер	19	1,751,032	1,578,820
Барлық актив		564,009,116	452,351,180
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	17	231,852,613	182,685,981
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	17	-	70,009
Сақтандыру шарттары бойынша алғытөлемдер		930,524	1,460,240
«РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	20	34,398,758	20,789,438
Өзге кредиторлық берешек	21	1,370,962	1,146,950
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттеме	11	12,956	1,103,865
Ағымдағы салық міндеттемесі		578,973	-
Өзге міндеттемелер	22	3,437,345	1,530,541
Міндеттемелер барлығы		272,582,131	208,787,024
МЕНШІКТІ КАПИТАЛ			
Акционерлік капитал	23(a)	214,287,628	197,464,841
Тұрақтандыру резерві	23(г)	-	100,892
Қайта бағалау бойынша резерв		17,097,322	12,352,847
Бөлінбеген пайда		60,042,035	33,645,576
Меншікті капитал барлығы		291,426,985	243,564,156
Міндеттемелер мен меншікті капиталдың барлығы		564,009,116	452,351,180

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Бір жылдағы пайда	57,535,300	27,925,245
<i>Түзету:</i>		
Тозу және амортизация (15 және 16-ескертпелер)	475,485	526,573
Қаржы активтерінің құнсыздануынан таза (залалды қалпына келтіру)/залал (9-ескертпе)	(2,044,598)	58,923
Пайыздық табыс (7-ескертпе)	(40,386,860)	(32,146,364)
Дивиденд бойынша табыстар	(5,921,840)	(5,655,605)
Пайыздық шығындар (7-ескертпе)	3,608,151	1,139,103
Әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды сатудан түскен таза өткізілген залал (8-ескертпе)	47,430	166,055
Шетел валютасымен жасалатын операциялардан іске асырылмаған (пайда)/залал (8-ескертпе)	(26,573,526)	2,243,365
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің шығуынан пайда	-	(23,345)
Сыйлықақылар мен демалыстар бойынша есептелген резерв	1,640,839	277,766
Табыс салығы бойынша шығыс (11-ескертпе)	4,383,003	1,182,745
Айналым капиталындағы өзгерістерге дейінгі операциялық пайда/(шығын)	(7,236,616)	(4,305,539)
Операциялық активтердің (ұлғаюы)/азайуы		
Сақтандыру шарттары бойынша активтер	166,504	(166,504)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	(3,795,939)	176,928
Өзге активтер	(337,481)	(437,859)
Операциялық міндеттемелерді ұлғайту/(азайту)		
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	49,166,632	34,604,100
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(70,009)	4,004
Сақтандыру шарттары бойынша алғытөлемдер	(529,716)	1,298,639
Өзге кредиторлық берешек	224,012	51,649
Өзге міндеттемелер	266,814	(270,111)
Операциялық қызметтен пайыздық және басқа қаржылық табысқа және табыс салығын төлеуге дейінгі ақшалай қаражаттың таза түсімі	37,854,201	30,955,307
Алынған пайыздық кіріс	34,589,180	27,767,606
Төленген пайыздар	(3,668,231)	(995,741)
Төленген табыс салығы	(2,974,817)	(2,552,932)
Операциялық қызметтен ақшалай қаражаттың таза түсімі	65,800,333	55,174,240
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды сатып алу	(35,989,797)	(45,923,444)
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды сату	7,767,118	22,733,727
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды сатып алу	(78,201,042)	(56,765,816)
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды өтеу	48,420,951	33,637,604
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алу	(1,036,286)	(1,255,293)
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатудан түсетін түсімдер	611,031	60,041
Еншілес кәсіпорынға инвестициялар	(2,960,920)	(2,772,863)
Еншілес ұйымнан алынған дивидендтер	5,921,840	5,272,864
Инвестициялық қызметте ақшалай қаражатты таза пайдалану	(55,467,105)	(45,013,180)

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
«РЕПО» мәмілелері бойынша ақшалай қаражаттың түсуі (20-ескертпе)	1,182,147,171	375,452,454
«РЕПО» операциялары бойынша ақша қаражатының шығыстары (20-ескертпе)	(1,168,477,771)	(354,806,378)
Акционерлік капиталының шығарылуынан түскен түсім 23(а)-ескертпе)	16,822,787	19,253,234
Төленген дивидендтер (23(в)-ескертпе)	(33,645,574)	(41,006,470)
Қаржы қызметінде ақшалай қаражатты таза пайдалану	(3,153,387)	(1,107,160)
Ақша қаражаттары мен оның баламасының таза артуы	7,179,841	9,053,900
Валюта бағамдарының өзгеруінің ақша қаражаттары мен оның баламаларына әсері	2,028,325	(225,500)
Жыл басындағы жағдай бойынша ақша қаражаттары және оның баламалары	23,195,649	14,367,249
Жыл соңындағы жағдай бойынша ақша қаражаттары және олардың баламалары (12-ескертпе)	32,403,815	23,195,649

мың теңге	Акционерлік капитал	Тұрақтандыру резерві	Қайта бағалау бойынша резерв	Бөлінбеген салығы	Меншікті капитал барлығы
2023 жылдың 1 қаңтарындағы қалдық	178,211,607	157,099	10,746,652	38,270,148	227,385,506
Жиынтық кіріс барлығы					
Бір жылдағы пайда	-	-	-	27,925,245	27,925,245
Басқа да жиынтық кіріс					
<i>Кейіннен пайда немесе залал құрамына қайта жіктелмейтін баптар:</i>					
Салықты шегергенде БЖКӨҚ бойынша бағаланатын үлестік құралдардың әділ құнының таза өзгеруі	-	-	9,702,317	-	9,702,317
<i>Пайда немесе залал құрамына қайта жіктелген немесе кейіннен қайта жіктелуі мүмкін баптар:</i>					
Табыс салығын шегергендегі инвестициялық бағалы қағаздардың әділ құнының таза өзгеруі	-	-	304,324	-	304,324
Басқа да жиынтық кіріс жиыны	-	-	10,006,641	-	10,006,641
Бір жылдағы жиынтық кірістің барлығы	-	-	10,006,641	27,925,245	37,931,886
Табыс салығын шегергендегі БЖКӨҚ бойынша бағаланатын үлестік құралдардың шығуынан пайда	-	-	(8,400,446)	8,400,446	-
Меншікті капиталдың құрамында тікелей көрсетілген меншік иелерімен жасалатын операциялар					
Шығарылған акциялар (23(а)-ескертпе)	19,253,234	-	-	-	19,253,234
Жарияланған және төленген дивидендтер (23(в)-ескертпе)	-	-	-	(41,006,470)	(41,006,470)
Тұрақтандыру резервінен аудару (23(г)- ескертпе)	-	(56,207)	-	56,207	-
Меншік иелерімен жасалған барлық операциялар	19,253,234	(56,207)	-	(40,950,263)	(21,753,236)
2023 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдық	197,464,841	100,892	12,352,847	33,645,576	243,564,156

мың теңге	Акционерлік капитал	Тұрақтандыру резерві	Қайта бағалау бойынша резерв	Бөлінбеген салығы	Меншікті капитал барлығы
2024 жылдың 1 қаңтарындағы қалдық	197,464,841	100,892	12,352,847	33,645,576	243,564,156
Жиынтық кіріс барлығы					
Бір жылдағы пайда	-	-	-	57,535,300	57,535,300
Басқа да жиынтық кіріс					
<i>Кейіннен пайда немесе залал құрамына қайта жіктелмейтін баптар:</i>					
Салықты шегергенде БЖКӨҚ бойынша бағаланатын үлестік құралдардың әділ құнының таза өзгеруі	-	-	6,251,113	-	6,251,113
<i>Пайда немесе залал құрамына қайта жіктелген немесе кейіннен қайта жіктелуі мүмкін баптар:</i>					
Табыс салығын шегергендегі инвестициялық бағалы қағаздардың әділ құнының таза өзгеруі	-	-	899,203	-	899,203
Басқа да жиынтық кіріс жиыны	-	-	7,150,316	-	7,150,316
Бір жылдағы жиынтық кірістің барлығы	-	-	7,150,316	57,535,300	64,685,616
Табыс салығын шегергендегі БЖКӨҚ бойынша бағаланатын үлестік құралдардың шығуынан пайда	-	-	(2,405,841)	2,405,841	-
Меншікті капиталдың құрамында тікелей көрсетілген меншік иелерімен жасалатын операциялар					
Шығарылған акциялар (23(а)-ескертпе)	16,822,787	-	-	-	16,822,787
Жарияланған және төленген дивидендтер (23(в)-ескертпе)	-	-	-	(33,645,574)	(33,645,574)
Тұрақтандыру резервінен аудару (23(г)-ескертпе)	-	(100,892)	-	100,892	-
Меншік иелерімен жасалған барлық операциялар	16,822,787	(100,892)	-	(33,544,682)	(16,822,787)
2024 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдық	214,287,628	-	17,097,322	60,042,035	291,426,985

1 Есеп беретін кәсіпорын

(а) Ұйымдастырушылық құрылымы және қызметі

«Еуразия» сақтандыру компаниясы» АҚ Қазақстан Республикасында 1995 жылы мамырда «Еуразия» акционерлік сақтандыру компаниясы ретінде құрылды. 1999 жылғы 21 қаңтарда Компания «Еуразия «сақтандыру компаниясы» ашық акционерлік қоғамы болып қайта тіркелді. 2005 жылғы 21 мамырда Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Компания Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде айқындалған мағынада акционерлік қоғам болып қайта тіркелді. Соңғы қайта тіркеу 2009 жылғы 26 маусымда «Еуразиялық қаржы компаниясы» АҚ бас компания болған кезде болды.

Компанияда 2022 жылғы 26 желтоқсанда Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі берген сақтандыру және қайта сақтандыру қызметін жүзеге асыруға арналған № 2.1.20 лицензиясы бар.

Компанияның негізгі қызметі автокөлік құралдары, мүлік, жүк, көлік құралдары, әуе, теміржол және су көлігі иелерінің жауапкершілігін сақтандыру және қайта сақтандыру, жазатайым оқиғалардан сақтандыру және сақтандырудың басқа түрлері болып табылады.

Компанияның заңды мекенжайы: A05D7G5 Қазақстан Республикасы, Алматы қ. Желтоқсан, 59. Компанияның бас кеңсесі Алматы қаласында орналасқан, компанияның Қазақстан Республикасының аумағында 2024 жылғы 31 желтоқсанға 18 филиалы (2023 жылғы 31 желтоқсанға: 18 филиал) бар.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша компанияның акционерлері:

	2024 ж., %	2023 ж., %
Акционерлер:		
«Еуразиялық қаржылық компаниясы» АҚ	95	95
Уманов Борис Григорьевич	5	5
Барлығы	100	100

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания еншілес кәсіпорындағы 100% қатысу үлесіне ие (18-ескертпе).

(б) Қазақстан Республикасында шаруашылық қызметті жүзеге асыру талаптары

Компания өз қызметін негізінен Қазақстан аумағында жүзеге асырады. Тиісінше, Компанияның бизнесіне дамушы нарықтың ерекшеліктері тән Қазақстанның экономикасы мен қаржы нарықтары әсер етеді. Құқықтық, салық және әкімшілік жүйелер дамуын жалғастыруда, алайда олардың талаптарын түсіндірудің екіұштылық тәуекелімен ұштасады, олар өзге де заңдық және фискалдық кедергілермен бірге Қазақстанда бизнес жүргізетін кәсіпорындар үшін қосымша проблемалар туғызады. Қазақстандық теңгенің құнсыздануы және әлемдік нарықтардағы мұнай бағасының құбылмалылығы да шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттарының белгісіздік деңгейін арттырды.

2024 жыл ішінде қазақстандық теңге (теңге) негізгі шетел валюталарына қатысты бағамның айтарлықтай төмендеуіне ұшырады (3(б)-ескертпе). Теңге бағамының төмендеуі Компанияның шетел валютасында көрсетілген қаржылық активтері мен сақтандыру міндеттемелеріне тікелей әсер етті, бұл пайда немесе залал туралы есепте валюта бағамдарының өзгеруінен болатын пайданы немесе залалды тануға әкелді.

2022 жылдың ақпанында Ресей Федерациясы мен Украина арасындағы әскери қақтығысқа байланысты бірқатар елдер Ресей Федерациясына қарсы санкциялар енгізді. Қақтығыстың әсері екі елдің экономикалық белсенділігіне ғана емес, жаһандық экономикаға да әсер етеді. Санкцияларды енгізу нәтижесінде әлемнің көптеген елдерінде шикізат пен азық-түлік тауарларының бағасы өсті, ресурстарды жеткізу арасындағы белгіленген байланыстар бұзылды, бағаларға инфляциялық әсер байқалды, сарапшылар сонымен қатар әлемдік өнеркәсіп үшін экономикалық салдарларды болжайды.

Ұсынылған жекелеген қаржылық есептілік басшылықтың Қазақстандағы қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асырудың қазіргі жағдайларының Компанияның қызметінің нәтижелері мен қаржылық жағдайына ықтимал әсерін бағалауын көрсетеді. Болашақ шаруашылықты жүргізу жағдайларының нақты әсері басшылықтың оларды бағалауынан өзгеше болуы мүмкін.

2 Есепке алу негіздері

(а) ҚЕХС-ке сәйкес келуі туралы мәлімдеме

Қоса беріліп отырған жекелеген қаржылық есептілік халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі кеңес («ҚЕХС қаржылық есептілік стандарттары») шығарған ҚЕХС қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес дайындалды.

Сондай-ақ, Компания 2024 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылдың шоғырландырылған қаржылық есептілігін компанияның тіркелген кеңсесінде алуға болатын ҚЕХС қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес дайындады: A05D7G5 Қазақстан Республикасы, Алматы қ. Желтоқсан, 59.

(б) Қаржылық көрсеткіштерді бағалау қағидаттары

Жекелеген қаржылық есептілік шартта көзделген қызметтер үшін міндеттемелер мен маржаларды орындау бойынша ақша ағындары негізінде ескерілетін, басқа жиынтық кіріс және сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары арқылы әділ құн бойынша пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша көрсетілген инвестициялық бағалы қағаздарды қоспағанда, нақты шығындар бойынша есепке алу қағидатына сәйкес дайындалды (бұдан әрі - «ШКҚМ») болған жағдайда.

(в) Функционалдық валюта және жекелеген қаржылық есептіліктің деректерін көрсететін валюта

Компанияның функционалдық валютасы қазақстандық теңге (бұдан әрі - «теңге») болып табылады, ол Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы бола отырып, Компания жүргізетін операциялардың көпшілігінің экономикалық мәнін және оның қызметіне әсер ететін соған байланысты мән-жайларды барынша жақсы көрсетеді. Қазақстандық теңге осы жекелеген қаржылық есептіліктің деректерін ұсыну валютасы болып табылады.

Жеке қаржылық есептіліктің барлық деректері мың теңгеге дейінгі дәлдікпен дөңгелектелген.

(г) Бағалау мен пайымдауды қолдану

ҚЕХС стандарттарына сәйкес жекелеген қаржылық есептілікті дайындау басшылықтың есеп саясатының ережелері қалай қолданылатынына және активтер, міндеттемелер, кіріс пен шығыстың қандай сомада көрсетілетініне әсер ететін кәсіби пайымдауларды, жорамалдар мен есептік бағалауларды пайдалануын талап етеді. Нақты нәтижелер осы бағалаулардан өзгеше болуы мүмкін.

Жорамалдар мен олардың негізінде жасалған есептік бағалаулар оларды өзгерту қажеттілігі тұрғысынан үнемі талданады. Есептік бағалаулардағы өзгерістер осы бағалаулар қайта қаралған есепті кезеңде және көрсетілген өзгерістердің әсер еткен барлық кейінгі кезеңдерінде танылады.

Пайымдамалар

Есеп саясатының қағидаларын қолдану барысында қалыптасқан және жекелеген қаржылық есептілігінде көрсетілген сомаға елеулі әсер еткен ең маңызды пайымдаулар туралы ақпарат келесі ескертулерде ұсынылған:

- 13, 14 және 3(ж)(і)-ескертпелер – Қаржы активтерінің жіктелуі: активтер ұсталатын бизнес үлгісін бағалау.
- 17 және 3(в)(ііі)-ескертпелер – сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарын жинақтау деңгейі: шарттар портфельдерін сәйкестендіру және бастапқы тану сәтінде ауыртпалық болып табылатын шарттар топтарын және бастапқы тану сәтінде оларға қатысты олардың кейіннен ауыртпалық болуының елеулі ықтималдығы жоқ шарттарды айқындау.

- 17(г) және 3(в)(vi)-ескертпелер – сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарын бағалау: қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетулерді және шартта көзделген сақтандыру өтемінің бірліктерін бағалау әдістерін айқындау.

Жорамалдар мен бағалаудың белгісіздігі

Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарын бағалау кезінде жасалған жорамалдар туралы ақпарат 17(г)-ескертпеде қамтылады. Келесі негізгі жорамалдардағы өзгерістер 2025 жыл ішінде міндеттемелерді орындау бойынша ақша ағындарының маңыздылық деңгейін өзгерте алады. Алайда, мұндай өзгерістер ауыр шарттар бойынша туындайтын немесе болашақ қызметтерге жатпайтын жағдайларды қоспағанда, бұл өзгерістер ШКҚМ-ды түзетуге алып келеді және шарттардың баланстық құнына әсер етпейді:

- сақтандыру шығындарын дамыту туралы жорамалдар; және
- өтімділік үшін кез келген сыйлықақыны қоса алғанда, дисконттау мөлшерлемелері туралы болжамдар.

3 Есеп саясатының маңызды ережелері

Төменде сипатталған есеп саясатының ережелері осы жекелеген қаржылық есептілікте ұсынылған барлық есепті кезеңдерде Компания тарапынан бірізді түрде қолданылды, 2022 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша әрекет еткен кейбір сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары топтарынан басқа — бұл Компанияның ҚЕХС (IFRS) 17 стандартына көшкен күні болып табылады.

Кейбір сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары топтарына қатысты Компания 2022 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша шарттар топтарын айқындау, тану және бағалау үшін ҚЕХС (IFRS) 17 стандартына сәйкес өзгертілген ретроспективті тәсілді қолданды, себебі толық ретроспективті тәсілді қолдану іс жүзінде мүмкін болмады. Жаңа әдістерге мұндай көшу есепті күнге ШКҚМ мәнінің қалай анықталғанына әлі де айтарлықтай әсер етеді, 3(в)(х) ескертуін қараңыз.

(а) Еншілес кәсіпорындар

Еншілес компаниялар – бұл Компания бақылайтын кәсіпорындар. Егер Компания инвестициялар объектісіне қатысудан түсетін ауыспалы табыстармен байланысты тәуекелге ұшыраса немесе осындай табыс алуға құқығы болса, сондай-ақ еншілес кәсіпорындарға қатысты өз өкілеттіктерін пайдалану арқылы көрсетілген табыстың шамасына ықпал ету қабілеті болса, онда ол еншілес кәсіпорындарды бақылайды. Осы жекелеген қаржылық есептілікте еншілес кәсіпорынға инвестициялар құнсызданудан болған залалдарды шегергендегі бастапқы құны бойынша есепке алынады.

(б) Шетел валютасы

Шетел валютасындағы операциялар жасалған күндерде қолданыста болған бағамдар бойынша компанияның функционалдық валютасына аударылады. Есепті күнгі жағдай бойынша шетел валютасындағы монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күні қолданыста болған валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылады. Шетел валютасында көрсетілген ақшалай активтермен және міндеттемелермен операциялардан түскен пайда немесе залал кезең басындағы жағдай бойынша функционалдық валютадағы амортизацияланған құн арасындағы кезең ішінде және есепті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылған шетел валютасындағы амортизацияланған құнмен тиімді мөлшерлеме бойынша есептелген пайыздар мен төлемдер мөлшеріне түзетілген айырманы білдіреді. Әділ құн бойынша бағаланатын шетел валютасында көрсетілген ақшалай емес активтер мен міндеттемелер әділ құн айқындалған күндерде қолданыста болған валюта бағамдары бойынша функционалдық валютаға аударылады. Бастапқы құны бойынша шетел валютасында бағаланатын монетарлық емес баптар тиісті операция жасалған күніндегі айырбастау бағамы бойынша қайта есептеледі. Шетел валютасына аудару нәтижесінде туындайтын бағамдық айырмалар, құнсыздану салдарынан айырма туындаған жағдайларды қоспағанда, сату үшін қолда бар үлестік қаржы құралдарын аудару кезінде туындайтын айырмаларды қоспағанда, пайда немесе залал құрамында көрсетіледі, бұл жағдайда басқа да жиынтық кірістің құрамында көрсетілген бағамдық айырмалар пайда немесе залал құрамына қайта жіктеледі.

Компания 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жеке қаржылық есептілікті дайындау кезінде келесі валюта бағамдарын пайдаланды:

<i>Валюта</i>	2024 ж.	2023 ж.
1 АҚШ доллары	525.11	454.56
1 еуро	546.74	502.24

(в) Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары

(i) Шарттардың жіктелуі

Компания елеулі сақтандыру тәуекелін қабылдайтын шарттар сақтандыру шарттары ретінде жіктеледі. Базалық сақтандыру шарттарымен байланысты елеулі сақтандыру тәуекелін беретін Компания ұстайтын шарттар қайта сақтандыру шарттары ретінде жіктеледі. Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары да Компанияны қаржылық тәуекелге ұшыратады.

Компания сақтандыру шарттарын келесі санаттардың біріне жіктейді:

- сақтандыру шарттары ретінде жіктелген өмірді сақтандырудан басқа шығарылған сақтандыру шарттары;
- сақтандыру шарттары ретінде жіктелген өмірді сақтандырудан басқа шығарылған қайта сақтандыру шарттары;
- сақтандыру шарттары ретінде жіктелген өмірді сақтандырудан өзгеше ұсталатын қайта сақтандыру шарттары.

Сақтандыру шарттарын сәйкестендіру өлшемшарттары

Шығарылған шартты «сақтандыру шарты» ретінде жіктеу үшін Компания келесі шарттардың бір мезгілде орындалуын тексереді:

- елеулі сақтандыру тәуекелі шарт бойынша беріледі; және
- шартта көрсетілген сақтандыру жағдайы сақтанушы үшін жағымсыз салдарға әкеп соғады.

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттарын сәйкестендіру өлшемшарттары

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары үшін Компания шығарылған сақтандыру шарттарына қолданылатын бірдей өлшемшарттарды қолданады.

(ii) Сақтандыру және қайта сақтандыру шартының құрамдас бөліктерін бөлу

Шарттың қолданылу мерзімі басталған күні Компания сақтандыру немесе қайта сақтандыру шарттарынан мынадай құрамдастарды бөліп алады және оларды жеке қаржы құралдары ретінде ескереді:

- экономикалық сипаттамалары мен тәуекелдері негізгі шарттың сипаттамалары мен тәуекелдерімен тығыз байланыста болмайтын және шарттары жеке құрал ретінде сақтандыру немесе қайта сақтандыру шартының анықтамасына жатпайтын шартқа енгізілген туынды құралдар; және
- ерекшеленетін инвестициялық құрамдас бөліктер: яғни сақтандыру құрамдас бөліктерімен тығыз байланыста болмайтын және ұқсас шарттары бар шарттар сол нарықта немесе сол юрисдикцияда бөлек сатылатын немесе сатылуы мүмкін инвестициялық құрамдас бөліктер.

Қандай да бір қаржы құралдары бойынша құрамдас бөліктерді бөлгеннен кейін Компания сақтандыру шарты бойынша қызметтер болып табылмайтын айырым тауарларды немесе қызметтерді беруге кез келген уәделерді бөліп көрсетеді және оларды сатып алушылармен жеке шарттар ретінде ескереді (яғни сақтандыру шарттары ретінде емес). Егер полис ұстаушы тауардан немесе қызметтен жеке немесе полис ұстаушыға оңай қол жетімді басқа ресурстармен бірге пайда көре алатын болса, тауар немесе қызмет ерекшеленеді. Егер осы тауарға немесе осы қызметке байланысты ақша ағындары мен тәуекелдер ақша ағындарымен және шарттағы сақтандыру құрамдастарымен байланысты тәуекелдермен тығыз байланыста болса және Компания тауарды немесе қызметті сақтандыру құрамдастарымен біріктіру бойынша елеулі қызмет көрсетсе, тауар немесе қызмет ерекшеленбейді және сақтандыру құрамдастарымен бірге есепке алынбайды.

(iii) Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарын біріктіру және тану

Компания сақтандыру келісімшарттарының портфелін және қайта сақтандыру келісімшарттарының портфелін анықтау үшін шығарылған сақтандыру келісімшарттары мен ұсталатын қайта сақтандыру келісімшарттарын талдайды. Сақтандыру шарттарының портфелі ұқсас тәуекелдерге ұшырайтын және бірлесіп басқарылатын шарттарды қамтиды.

Сақтандыру шарттарының бір портфеліне енгізілген шарттар бастапқы тану кезінде мынадай сипаттамалар бойынша топтастырылады және кейіннен басқа топқа қайта жіктелуге болмайды:

- бастапқы тану сәтінде ауыр болып табылатын шарттар;
- бастапқы тану кезінде олардың кейіннен ауыртпалыққа айналу ықтималдығы жоқ шарттар; және
- портфельде қалған шарттар, егер бар болса.

Компания сыйлықақыны (СБНТ) бөлу негізінде тәсілді қолдана отырып бағаланатын шарттар, фактілер мен мән-жайлар керісінше көрсететін жағдайларды қоспағанда, бастапқы тану сәтінде ауыртпалық тудырмайтынын мойындайды.

Компания жыл сайын шарттар шығарылған күндер бойынша когорттар құрады. Компания Шарттың шығарылған күнін оның жасалған күні деп санайды.

Заң немесе реттеуші талаптар ұйымның әртүрлі сипаттамалары бар полис ұстаушылар үшін әртүрлі тарифтерді немесе пайда деңгейлерін белгілеу практикалық мүмкіндігін белгілі бір жолмен шектегендіктен ғана әртүрлі топтарға кіретін бір портфолиодағы шарттар бір топқа кіреді.

Компания ұсталатын қайта сақтандыру шарттарының портфельдерін бастапқы тану кезіндегі сипаттамалар негізінде келесі топтарға бөледі:

- бастапқы тану кезінде таза пайдасы бар ұсталатын қайта сақтандыру шарттары;
- таза шығыстар және таза пайданың елеусіз ықтималдығы бар ұсталатын қайта сақтандыру шарттары;
- таза шығындар мен таза пайданың айтарлықтай ықтималдығы бар ұсталатын қайта сақтандыру шарттары.

Шығарылған сақтандыру шарттарына қатысты Компания келесі күндердің ең ертерегіне шығарылған шарттар тобын таниды:

- сақтандыру шарттары тобы бойынша сақтандыру өтеу кезеңінің басталуы;
- сақтандыру шарттарының тиісті тобында полис ұстаушыдан алғашқы төлемді төлеу мерзімі келетін күн; және
- ауыртпалықты шарттар тобына қатысты – бұл топ ауыртпалықты деп танылатын күн.

Егер шартта алғашқы төлемнің белгілі бір күні көзделмесе, онда осы Шарт бойынша полис ұстаушыдан алғашқы нақты төлемнің күні осындай күн болып есептеледі.

Шығарылған қайта сақтандыру шарттарына қолданылатын тәсілдер шығарылған сақтандыру шарттарына қолданылатын тәсілдерден ерекшеленбейді.

Шарт танылған кезде ол қолданыстағы шарттар тобына енгізіледі немесе егер шарт қолданыстағы топқа енгізу өлшемшарттарына сәйкес келмесе, ол келесі шарттар енгізілетін жаңа топ құрады. Шарттар топтары бастапқы тану кезінде қалыптастырылады және олардың құрамы барлық шарттар тобына енгізілгеннен кейін қайта қаралмайды.

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары үшін Компания екі күннің ең ерте кезеңінің біреуінде ұсталатын қайта сақтандыру шарттарының тобын таниды:

- қайта сақтандыру шарттары тобы бойынша сақтандыру өтеу кезеңінің басталуы; және
- егер қайта сақтандыру шарттарының тобына енгізілген тиісті қайта сақтандыру шарты осы күнге немесе оған дейін жасалған болса, Компания ауыртпалықты базалық сақтандыру шарттарының тобын танитын күн.

Компания пропорционалды қамтуды қамтамасыз ететін ұсталатын қайта сақтандыру шарттары тобын тануды, егер бұл күн ұсталатын қайта сақтандыру шарттары тобы үшін қамту кезеңінен кешірек болса, базалық сақтандыру шарты бастапқы танылған күнге дейін кейінге қалдырады.

(iv) Аквизициялық ақша ағындары

Аквизициялық ақша ағындары сақтандыру келісімшарттарының топтарына жүйелі және ұтымды әдісті қолдана отырып және артық шығындар мен күш-жігерсіз қол жетімді барлық негізделген және расталған ақпаратты ашық түрде талдай отырып бөлінеді.

Егер акционерлік ақша ағындары келісімшарттар тобымен тікелей байланысты болса (мысалы, келісімшартты шығарған кезде өтелмейтін комиссия), онда олар осы топқа бөлінеді.

Егер аквизициялық ақша ағындары шарттар тобымен емес, сақтандыру шарттарының қоржынымен тікелей байланысты болса, онда олар жүйелі және тиімді әдісті пайдалана отырып, қоржын шеңберінде топтарға бөлінеді (17(г)-ескертпе).

Шарттардың тиісті тобы танылған сәтке дейін туындайтын аквизициялық ақша ағындары актив ретінде танылады. Аквизициялық ақша ағындары оларды төлеу кезінде немесе міндеттемені ҚЕХС (IFRS) 17 бөлек стандартқа сәйкес тану қажет болған кезде пайда болады. Мұндай актив аквизициялық ақша ағындары бөлінген шарттардың әрбір тобы бойынша танылады. Активті тану осы акционерлік ақша ағындары тиісті сақтандыру келісімшарттарының тобын бағалауға енгізілген сәтте акционерлік ақша ағындарына қатысты толық немесе ішінара тоқтатылады.

Әрбір есепті күн үшін Компания пайдаланылған тарату әдісі үшін бастапқы деректерді анықтайтын болжамдардағы кез келген өзгерістерді көрсету үшін топтарға бөлінген сомаларды қайта қарайды. Топқа бөлінетін сомалар барлық шарттар топқа енгізілгеннен кейін қайта қаралмайды.

(v) Шарт шеңбері

Шарттар тобын бағалау кезінде осы топтағы әрбір шарт шеңберінде болатын барлық болашақ ақша ағындары ескеріледі, олар мынадай түрде айқындалады.

Сақтандыру шарттары	Ақша ағындары сақтандыру шартының аясында болып саналады, егер олар есепті кезеңде әрекет ететін нақты құқықтар мен міндеттемелерге негізделген болса — яғни, Компания полис несін сыйақы төлеуге міндеттей алатын немесе Компанияның қызмет көрсету бойынша нақты міндеттемесі бар кезең ішінде. Қызмет көрсетудің нақты міндеті қашан аяқталады: - Компанияның белгілі бір полис ұстаушы бойынша тәуекелдерді қайта бағалаудың практикалық мүмкіндігі бар және мұндай тәуекелдерді толық көрсететін тарифті немесе пайда деңгейін белгілей алады; немесе - Компанияның осы Шартты қамтитын сақтандыру шарттарының портфелі бойынша тәуекелдерді қайта бағалаудың практикалық мүмкіндігі бар және ол осы портфель бойынша тиісті тәуекелді толық көлемде көрсететін тарифті немесе пайда деңгейін белгілей алады және сыйлықақыларды қайта бағалау жүзеге асырылатын күнге дейін тарифтеу кезінде тәуекелдерді қайта бағалау жүзеге асырылатын кезеңдерге жататын тәуекелдер ескерілмеді қайта бағалау күндері. Тәуекелдерді қайта бағалау кезінде сақтандыру және қаржылық тәуекелдерді қамтуы мүмкін, бірақ шарттың қолданылу мерзімін қысқарту тәуекелін және шығындардың жоғарылау тәуекелін қамтымайтын Полис ұстаушылардан компанияға берілген тәуекелдер ғана ескеріледі.
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары	Ақша ағындары, егер олар Компания қайта сақтандырушыға соманы төлеуге міндетті немесе компанияның қайта сақтандырушыдан қызмет алуға жарамды құқығы бар есепті кезеңде қолданыстағы нақты құқықтар мен міндеттерге байланысты болса, сақтандыру шартының шеңберінде болады. Қайта сақтандырушыдан қызметтерді алудың жарамды құқығы: - оған берілген тәуекелдерді қайта бағалаудың практикалық мүмкіндігі бар және ол осындай тәуекелдерді толық көрсететін тарифті немесе пайда деңгейін белгілей алады; немесе - сақтандыру қорғауды тоқтатуға жарамды құқығы бар.

Әрбір есепті күнге жағдай өзгерістерінің компанияның жарамды құқықтары мен міндеттеріне әсерін есепке алу үшін шарт шеңберін қайта бағалау жүргізіледі, сондықтан шарт шеңбері уақыт өте келе өзгеруі мүмкін.

(vi) Бағалау – СБНТ қолданумен бағаланбайтын шарттар

Сақтандыру шарттары – бастапқы бағалау

Бастапқы тану кезінде Компания сақтандыру шарттары тобын келесі құрамдас бөліктердің жиынтығы ретінде бағалайды: (а) шарттарды орындауға қатысты ақша ағындары, олар болашақ ақша ағындарының есептік бағасын, ақша құнының уақыттық құнын және болашақ ақша ағындарымен байланысты қаржылық тәуекелдерді ескеретін түзетуді, сондай-ақ қаржылық емес тәуекел бойынша тәуекелдік түзетуді қамтиды; және (б) ШКҚМ (мүмкін болатын кіріс ұлғайтуы). Сақтандыру шарттары тобын орындау бойынша ақша ағындары Компанияның міндеттемелерді орындамау тәуекелін ескермейді.

Сақтандыру шарттары тобына қатысты қаржылық емес тәуекел бойынша тәуекелдік түзету – бұл өзге бағалаулардан бөлек айқындалатын көрсеткіш және ол ұйымның қаржылық емес тәуекелге байланысты ақша ағындарының мөлшері мен мерзіміне қатысты белгісіздікке ұшырауы үшін талап ететін өтемақыны білдіреді (17(г)-ескертпесіне сәйкес).

Сақтандыру шарттары тобы бойынша ШКҚМ Компания осы шарттар бойынша қызмет көрсету шамасына қарай танытын табылмаған пайданы білдіреді. Егер сақтандыру шарттары тобы бастапқы танылған кезде келесі көрсеткіштердің жиынтығы: а) шарттарды орындауға қатысты ақша ағындары, (б) осы күні туындайтын кез келген ақша ағындары және (в) шарттар тобына байланысты ақша ағындарына қатысты бұрын танылған, бірақ осы күні танылуы тоқтатылған активтер немесе міндеттемелердің (оның ішінде (iv) тармақшаға сәйкес аквизициялық ақша ағындарына байланысты танылған активтер) құны таза ақша түсімі болып табылатын болса, онда бұл шарттар тобы ауыртпалықты болып есептелмейді. ШКҚМ жағдайында, абсолютті мәнге тең шама ретінде бағаланады, бірақ ақша қаражатының таза ағынының белгісі бойынша керісінше, бұл бастапқы тану салдарынан табыстар мен шығындардың пайда болуына әкелмейді.

Егер осы шамалардың қосындысы ақша қаражаттарының таза шығуын білдірсе, онда топ ауыр болады. Бұл жағдайда қаражаттың таза кетуі пайда немесе залал құрамындағы шығын ретінде танылады. Залал компоненті бұл таза ақша кетуінің сомасын көрсету үшін қалыптастырылады. Ол кейіннен табыстар мен шығыстар құрамында ауыртпалықты шарттар топтары бойынша залалдың қалпына келтірілуі ретінде танылады және сақтандыру кірісін есептеу кезінде есепке алынбайды (ix тармақшаны қараңыз).

ҚЕХС (IFRS) 17 көшу күніне (2022 жылғы 1 қаңтар) Компания қолданатын тәсіл 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ШКҚМ шамасының қалай анықталғанына әлі де айтарлықтай әсер етеді. Түрлендірілген ретроспективті тәсілді қолдана отырып бағаланатын топтар үшін өтпелі күнге ШКҚМ амасы қалай анықталғанына қатысты есеп саясатының ережелері туралы жалпыланған ақпарат (x) тармақшада келтіріледі.

Сақтандыру шарттары - кейінгі бағалау

Әрбір есепті кезең аяқталған күнгі сақтандыру шарттары тобының баланстық құны сақтандыру өтемінің қалған бөлігі бойынша міндеттеменің және туындаған сақтандыру шығындары бойынша міндеттеменің сомасы ретінде есептелуге тиіс. Өтелімнің қалған бөлігі бойынша міндеттеме болашақ кезеңдерде ұсынылатын шарттар бойынша көрсетілетін қызметтерге қатысты шарттарды орындау бойынша ақша ағындарын және осы күнге бағаланған шарттардың осы тобы бойынша кез келген қалған ШКҚМ-ды қамтиды. Пайда болған сақтандыру шығындары бойынша міндеттеме пайда болған сақтандыру шығындары мен төленбеген шығыстар үшін шарттарды орындау бойынша ақша ағындарын, соның ішінде орын алған, бірақ әлі жарияланбаған оқиғаларға қатысты сақтандыру шығындарын қамтиды.

Сақтандыру шарттары тобының шарттарын орындау бойынша ақша ағындары болашақ ақша ағындарының ағымдағы есептік бағалауларын, дисконттаудың ағымдағы мөлшерлемелерін және қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетудің ағымдағы есептік бағалауларын пайдалана отырып, есепті күнге бағаланады. Шарттарды орындау бойынша ақша ағындарындағы өзгерістер мынадай түрде танылады:

Болашақ кезеңдердің қызметтеріне қатысты өзгерістер	ШКҚМ-ға түзетілген (немесе егер топ ауыр шарттар тобы болып табылса, пайда немесе залал құрамында сақтандыру қызметтерінің нәтижелерінде танылған).
Ағымдағы немесе өткен кезеңдердің қызметтеріне қатысты өзгерістер	Пайда немесе залал құрамында сақтандыру қызметтерінің нәтижелерінде танылған.
Ақшаның уақытша құнының, қаржылық тәуекелдің және олардағы өзгерістердің есептелген болашақ ақша ағындарына әсері	Сақтандыру бойынша Қаржылық кіріс немесе шығыс ретінде танылған.

ШКҚМ шарттардың әрбір тобы бойынша әрбір есепті күнге мынадай түрде есептеледі:

Баланстық күн әрбір есепті күнге ШКҚМ-ды есепке ала отырып түзетілген жыл басындағы күнгі баланстық күн болып табылады:

- Топқа бір жыл ішінде қосылған кез келген жаңа шарттардың ШКҚМ;
- бастапқы тану кезінде айқындалған номиналды ақша ағындары бойынша дисконттау мөлшерлемелерін қолдана отырып есептелген, жыл ішінде ШКҚМ-ның баланстық құнына есептелген пайыздар;
- болашақ кезеңдердің қызметтеріне қатысты шарттарды орындау бойынша ақша ағындарындағы өзгерістер, келесі жағдайларды қоспағанда:
 - шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының шамасының кез келген ұлғаюы ШКҚМ-ның баланстық құнынан асады және бұл жағдайда асып кету сомасы пайда немесе залал құрамындағы шығын ретінде танылады және шығын құрамдас бөлігін жасайды ((ix) тармақшаны қараңыз); немесе
 - шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының шамасының кез келген азаюы бұрын пайда немесе залал құрамында танылған шығындарды қалпына келтіре отырып, шығын компонентіне жатады ((ix) тармақшаны қараңыз);
- кез-келген бағамдық айырмашылықтардың ШКҚМ-ға әсері; және
- жыл ішінде сақтандыру шарты бойынша қызметтер көрсету салдарынан сақтандыру бойынша түсім ретінде танылған сомалар ((ix) тармақшаны қараңыз).

Болашақ кезеңдердің қызметтеріне жататын шарттарды орындау бойынша ақша ағындарындағы өзгерістерге мыналар жатады:

- жыл бойына алынған сыйлықақыларға байланысты туындайтын, болашақ кезеңдердің қызметтеріне, сондай-ақ бастапқы тану кезінде анықталған дисконттау мөлшерлемелері арқылы есептелетін ақша ағындарына байланысты тәжірибеге негізделген түзетулер;
- ақшаның уақытша құнының, қаржылық тәуекелдің және олардағы өзгерістердің әсерінен туындайтын жағдайларды қоспағанда, бастапқы тану сәтінде айқындалған дисконттау мөлшерлемелерін пайдалана отырып есептелетін жабудың қалған бөлігі бойынша міндеттеме бойынша болашақ ақша ағындарының келтірілген құнының есептік бағалауларындағы өзгерістер;
- болашақ кезеңдердің қызметтеріне жататын қаржылық емес тәуекелге тәуекел түзетулерінің өзгерістері.

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттарының тобын бағалау кезінде Компания сақтандыру шарттарын бағалау кезіндегі есепке алу саясатын мынадай түрлендірулермен қолданады:

Әрбір есепті кезең аяқталған күні ұсталатын қайта сақтандыру шарттары тобының баланстық құны сақтандыру өтемінің қалған бөлігі бойынша активтің және туындаған сақтандыру шығындары бойынша активтің сомасы ретінде есептелуге тиіс. Өтелімнің қалған бөлігі бойынша актив болашақ кезеңдерде алынатын шарттар бойынша көрсетілетін қызметтерге қатысты шарттарды орындау бойынша ақша ағындарын және осы күнге бағаланған шарттардың осы тобы бойынша кез келген қалған ШКҚМ-ды қамтиды.

Компания қайта сақтандырушының міндеттемелерді орындамау тәуекелін ескере отырып түзетілген базалық сақтандыру шарттары бойынша болашақ ақша ағындарының есептік келтірілген құнын бағалау үшін пайдаланылатын болжамдарға сәйкес келетін болжамдарды пайдалана отырып, болашақ ақша ағындарының есептік келтірілген құнын бағалайды. Қайта сақтандырушының міндеттемелерді орындамау тәуекелінің әсері әрбір есепті күнге бағаланады, ал міндеттемелерді орындамау тәуекелінің өзгеруінің әсері пайда немесе залал құрамында танылады.

Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету бұл компанияның қайта сақтандырушыға беретін тәуекел мөлшері.

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттарының тобы бойынша ШКҚМ бастапқы танылған кезде таза шығындарды немесе қайта сақтандыру шарттарын сатып алудан түскен таза пайданы білдіреді. Ол абсолюттік шамасы бойынша тең, бірақ шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының (а) белгісі бойынша қарама-қарсы жалпы сома ретінде бағаланады, (б) топқа жататын ақша ағындарына қатысты бұрын танылған кез келген активтерді немесе міндеттемелерді тануды тоқтату нәтижесінде туындайтын сома, (в) осыған байланысты туындайтын кез келген ақша ағындары күні және (г) осы күнге ауыр базалық шарттарды тану салдарынан пайда немесе залал құрамында танылған кез келген кіріс. Алайда, егер қайта сақтандыруды сатып алудың таза шығындары топты сатып алғанға дейін болған оқиғаларға қатысты болса, онда Компания мұндай шығындарды пайда немесе шығын ретінде бірден таниды.

Баланстық күн әрбір есепті күнге ШКҚМ-ны есепке ала отырып түзетілген жыл басындағы күнгі баланстық күн болып табылады:

- Топқа бір жыл ішінде қосылған кез келген жаңа шарттардың ШКҚМ;
- бастапқы тану кезінде айқындалған номиналды ақша ағындары бойынша дисконттау мөлшерлемелерін қолдана отырып есептелген, жыл ішінде ШКҚМ-ның баланстық құнына есептелген пайыздар;
- ауыртпалықты базалық шарттар бастапқы танылған кезде жыл ішінде пайда немесе залал құрамында танылған табыс;
- көрсетілген қалпына келтіру қайта сақтандыру шарттарының тобы бойынша шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының өзгеруі болып табылмайтын шамада залалды өтеу компоненті бойынша қалпына келтірілген сомалар;
- шарттарды орындауға қатысты ақша ағындарындағы, болашақ кезеңдерге көрсетілетін қызметтерге байланысты өзгерістер, олар бастапқы тану сәтінде айқындалған дисконттау мөлшерлемесі бойынша бағаланады, бұл ретте егер бұл өзгерістер ауыртпалықты базалық шарттарға жатқызылған ақша ағындарындағы өзгерістер нәтижесінде туындаса, онда олар табыстар мен шығыстар құрамында танылады және залалды өтеу компонентін қалыптастырады немесе түзетеді;
- кез-келген бағамдық айырмашылықтардың ШКҚМ-ға әсері; және
- сақтандыру шарты бойынша қызметтерді бір жыл ішінде алу салдарынан пайда немесе залал құрамында танылған сомалар.

(vii) Бағалау – СБНТ қолданумен бағаланатын шарттар

Компания келісімшарттар басталған күнгі келесі өлшемшарттар қанағаттандырылған кезде сақтандыру келісімшарттары тобын бағалауды жеңілдету үшін СБНТ пайдаланады.

- сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары тобының құрамындағы әрбір шарт бойынша сақтандыру өтемінің кезеңі бір жыл немесе одан азды құрайды; немесе
- Компания СБНТ сәйкес, сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары тобының ҚҚБМ бағалауы жалпы бағалау моделінің (бұдан әрі – «ЖБМ») талаптарын ескере отырып, бағалаудан айтарлықтай ерекшеленбейді деп негізді түрде күтеді. Компания шығарылған қайта сақтандыру шарттарына қатысты талаптарға сәйкестігіне тест өткізді, ол бойынша негізінен мүлік сақтандырылады.

Сақтандыру шарттары

Әрбір шарттар тобы бастапқы танылған кезде, қалған қамту бөлігіндегі міндеттеменің баланстық құны келесідей бағаланады: бастапқы тану сәтінде алынған сыйлықақылардан осы күнге топқа бөлінген аквизициялық ақша ағындарын шегеру арқылы, сондай-ақ осы шарттар тобына байланысты ақша ағындарына қатысты бұрын танылып, аталған күні танылуы тоқтатылған активтің немесе міндеттеменің құнын ескере отырып (оның ішінде (iv) тармақшаға сәйкес аквизициялық ақша ағындарына қатысты танылған активтер). Компания аквизициялық ақша ағындарын олар пайда болған кезде шығындарға жатқызбау туралы шешім қабылдады.

Демек, өтеудің қалған бөлігі бойынша міндеттеменің баланстық құны алынған сыйлықақылар мөлшеріне және шығыстар ретінде танылған аквизициялық ақша ағындарының амортизациясына ұлғаяды және сақтандыру қызметтерін ұсынғаны үшін кіріс ретінде танылған сомаға азаяды ((ix) тармақшаны қараңыз)) және бастапқы танудан кейін бөлінген қосымша аквизициялық ақша ағындары. Жабудың қалған бөлігі бойынша міндеттемелер ақшаның уақытша құнын және қаржылық тәуекелдің әсерін көрсету үшін де түзетіледі.

Егер сақтандыру өтеу кезеңі ішінде кез келген уақытта фактілер мен мән-жайлар сақтандыру шарттары тобының ауыр екенін көрсетсе, Компания пайда немесе залал құрамындағы шығынды таниды және жабудың қалған бөлігіне қатысты шарттарды орындау бойынша ақша ағындарын ағымдағы есептік бағалау шамасында жабудың қалған бөлігі бойынша міндеттемені ұлғайтады, өтеудің қалған бөлігі бойынша міндеттеменің баланстық құнынан асады. Шарттарды орындау бойынша ақша ағындары дисконтталады (ағымдағы мөлшерлемелерді пайдалана отырып).

Компания пайда болған сақтандыру шығындарына қатысты шарттарды орындау бойынша ақша ағындары сомасында сақтандыру шарттары тобы бойынша туындаған сақтандыру шығындары бойынша міндеттемені таниды. Болашақ ақша ағындары дисконтталады (ағымдағы мөлшерлемелерді қолдана отырып).

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары

Компания сақтандыру шарттарынан ерекшеленетін сипаттамаларды көрсету мақсатында қажет болған жағдайда өзгертілетін ұсталатын қайта сақтандыру шарттарының тобын бағалау үшін есеп саясатының бірдей ережелерін қолданады.

Егер СБНТ-ны қолдана отырып бағаланатын ұсталатын қайта сақтандыру шарттары үшін залалды өтеу компоненті құрылса, онда Компания ШКҚМ-ды түзетудің орнына активтің баланстық құнын жабудың қалған бөлігі бойынша түзетуді жүргізеді.

(viii) Шартты тануды тоқтату және өзгерту

Компания шартты өтелген кезде, яғни сақтандыру шартында көзделген міндеттеме мерзімі өткеннен кейін тоқтатылған, орындалған немесе жойылған кезде тануды тоқтатады.

Егер оның шарттары өзгертілген болса, Компания шартты тануды тоқтатады, егер жаңа шарттар әрдайым болған болса, Шарттың есебі айтарлықтай өзгертін еді, бұл жағдайда өзгертілген шарттарды ескере отырып, жаңа шарт танылады. Егер Шартты өзгерту тануды тоқтатуға әкелмесе, онда Компания өзгерту нәтижесінде ақша ағындарындағы өзгерістерді шартты орындау бойынша ақша ағындарының есептік бағалауындағы өзгерістер ретінде қарастырады.

СБНТ әдісі қолданылмайтын шарттар тобына кіретін сақтандыру шартының танылуы тоқтатылған кезде:

- осы топқа тағайындалған келісімшарттарды орындау бойынша ақша ағындары топта танылуы тоқтатылған құқықтар мен міндеттерге байланысты ақша ағындарын болдырмау үшін түзетіледі;
- Шарттардың осы тобы бойынша ШКҚМ, мұндай өзгерістер шығын компонентіне жатқызылған жағдайларды қоспағанда, шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының өзгерістерін ескере отырып түзетіледі; және
- сақтандыру шарты бойынша күтілетін қалған қызметтер бойынша сақтандыру бірліктерінің саны топтағы сақтандыру бірліктерін тануды тоқтатуды көрсету үшін түзетіледі ((ix) тармақшаны қараңыз).

Егер тануды тоқтату шарттарды өзгертумен байланысты болса, онда ШКҚМ, егер Компания өзгеріске байланысты есептелген кез келген қосымша сыйлықақыны шегергенде, өзгеріс күніне жаңа шарттармен шарт жасаса, есептелетін сыйлықақыны ескере отырып түзетіледі. Танылған жаңа шарт өзгерген күні Компания шарт талаптарының өзгеруіне байланысты қосымша есептелген сыйлықақыны шегергенде, ол әдетте есептейтін сыйлықақыны алады деген жорамалды ескере отырып бағаланады.

(ix) Ақпаратты ұсыну

Актив болып табылатын шығарылған сақтандыру шарттары портфельдері мен міндеттеме болып табылатын шығарылған сақтандыру шарттары портфельдері, сондай-ақ актив болып табылатын ұсталған қайта сақтандыру шарттары портфельдері мен міндеттеме болып табылатын ұсталған қайта сақтандыру шарттары портфельдері қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте жеке-жеке көрсетіледі. Шарттар тобы танылғанға дейін туындаған ақша ағындарына байланысты танылған кез келген активтер немесе міндеттемелердің баланстық құны (оның ішінде (iv) тармақшаға сәйкес аквизициялық ақша ағындарына қатысты танылған кез келген активтер) тиісті шарттар портфелінің баланстық құнына қосылады.

Компания сақтандыру бойынша кірістер мен сақтандыру қызметтері бойынша шығыстарды қамтитын сақтандыру қызметтерін көрсету нәтижесіне (а) пайда немесе залал туралы жекелеген есепте танылған сомаларды бөлшектейді; және (б) қаржылық кірістер немесе сақтандыру бойынша шығыстар.

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша кірістер немесе шығыстар сақтандыру шарттары бойынша кірістерден немесе шығыстардан бөлек ұсынылады. Қаржылық кірістерді немесе сақтандыру бойынша шығыстарды қоспағанда, ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша кірістер мен шығыстар сақтандыру қызметтерін көрсету нәтижесінің құрамында «ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығыстар» ретінде нетто-негізде ұсынылады.

Компания сақтандыру қызметтерін көрсету нәтижесіне қатысты сомаға және сақтандыру бойынша қаржылық табыстарға немесе шығыстарға қатысты сомаға қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетудің өзгеру шамасын дезагрегацияламайды. Қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетудің өзгеруінің барлық шамасы сақтандыру қызметтерін көрсету нәтижесінің бөлігі ретінде ескеріледі.

Сақтандыру шарттары бойынша түсімдер мен сақтандыру шарттары бойынша шығыстар инвестициялық құрамдас бөлікті қамтымауға тиіс және мынадай түрде танылады.

Сақтандыру шарттары бойынша түсім – СБНТ қолданумен бағаланбайтын шарттар

Компания сақтандыру шарттары бойынша түсімді өзінің орындау міндеттерін орындау шамасына қарай – яғни сақтандыру шарттарының Компаниялары бойынша қызметтер көрсету шамасына қарай таниды. СБНТ-ны қолдана отырып бағаланбайтын шарттарға қатысты, сақтандыру бойынша әр жыл үшін ұсынылатын қызметтерге жататын түсім – бұл жабудың қалған бөлігі бойынша міндеттеменің өзгеруінің жалпы мөлшері, ол Компания өтемақы алады деп күткен қызметтерге жатады және келесі баптарды қамтиды:

- Ұсынылған сақтандыру бірліктерін ескере отырып бағаланатын ШКҚМ босату (төмендегі «ШКҚМ босату» бөлімін қараңыз).
- Ағымдағы кезеңде ұсынылатын қызметтерге жататын қаржылық емес тәуекелге тәуекел түзетулерінің өзгерістері.
- Жыл ішінде туындаған сақтандыру шығындары және сақтандыру қызметтері бойынша басқа да шығыстар, әдетте, жылдың басында күтілетін сомалар ретінде бағаланады. Оларға шарттар тобы бастапқы танылған күнгі ((vi) тармақшаны қараңыз) аквизициялық ақша ағындарынан өзгеше ақша ағындарына қатысты активтерді тануды тоқтату нәтижесінде туындаған сомалар жатады, олар сақтандыру шарттары бойынша түсім және осы күнге сақтандыру шарттары бойынша шығыстар ретінде танылады.
- Басқа сомалар.

Сонымен қатар, Компания аквизициялық ақша ағындарын қалпына келтіруге арналған сыйлықақылардың бір бөлігін уақыттың өтуіне жүйелі түрде әр есепті кезеңге жатқызады. Компания тиісті шарттар тобын бастапқы тану кезінде айқындалған дисконттау мөлшерлемесі бойынша есептелген пайыздарды ескере отырып, сақтандыру бойынша түсім ретінде және сақтандыру қызметтері бойынша шығыстар сияқты соманы жатқызылған соманы таниды.

ШКҚМ шығарылымы

Әрбір жылы сақтандыру шарттары бойынша кіріс құрамында танылатын сақтандыру шарттары тобы бойынша ШКҚМ (мүмкін болатын кіріс) сомасы келесідей айқындалады: аталған топтағы сақтандыру қамту бірліктерін анықтау, есепті кезеңнің соңында (кез келген тануға дейін) қалған ШКҚМ-ны ағымдағы жылы ұсынылған және болашақта ұсынылады деп күтілетін әрбір сақтандыру қамту бірлігіне теңдей бөлу, және жыл ішінде ұсынылған қамту бірліктеріне бөлінген ШКҚМ сомасын пайда немесе залал құрамында тану. Сақтандыру қамтуының бірліктер саны - бұл осы топқа кіретін шарттар бойынша ұсынылған сақтандыру қызметінің көлемін білдіреді. Ол әрбір шарт бойынша ұсынылатын пайда мөлшері мен күтілетін сақтандыру қамту кезеңіне негізделген талдау арқылы анықталады. Сақтандыру қамту бірліктері әр есепті күні қайта қаралып, жаңартылып отырады.

Сақтандыру шарттары бойынша көрсетілетін қызметтер қамтуды қамтиды. Сақтандырудың күтілетін кезеңі шарттардың қолданылу мерзімінің қысқаруы мен күшін жоюдың күтулерін, сондай-ақ сақтандыру жағдайларының күтілетін сақтандыру өтеу кезеңіне әсер ететін дәрежеде басталу ықтималдығын көрсетеді.

Сақтандыру шарттары бойынша түсім – СБНТ қолданумен бағаланатын шарттар

СБНТ-ны қолдана отырып бағаланатын шарттарға қатысты әр кезең үшін сақтандыру шарттары бойынша түсім осы кезеңге жатқызылған қызметтерді ұсынғаны үшін күтілетін сыйлықақылар түсімдерінің сомасын білдіреді. Компания сақтандыру шарты бойынша қызмет көрсетудің әрбір кезеңіне күтілетін сыйлықақы түсімдерін уақыттың өтуіне барабар бөледі.

Залал компоненттері

СБНТ қолданумен бағаланбайтын шарттарға қатысты Компания ауыр сақтандыру шарттарының тобына қатысты жабудың қалған бөлігі бойынша міндеттеме құрамындағы шығын құрамдас бөлігін айқындайды. Шығын компоненті кейіннен ауыр шарттар бойынша шығындарды қалпына келтіру ретінде пайда немесе залал құрамында ұсынылатын және пайда болған кезде сақтандыру бойынша түсімдер құрамынан шығарылатын шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының сомаларын айқындайды. Шарттарды орындауға байланысты ақша ағындары туындаған кезде, олар жүйелі түрде залал компонентін шығарып тастау арқылы залал компоненті мен қалған қамту бөлігіндегі міндеттеме арасында бөлінеді.

Жүйелілік жыл басындағы (немесе шарттар тобы жылдың ішінде алғаш рет танылған жағдайда — бастапқы тану сәтіндегі) болашақ ақша қаражатының шығуын есептік түрде дисконтталған құны мен қаржылық емес тәуекелге арналған тәуекелдік түзету сомасының жалпы есептік бағасына қатысты залал компонентінің арақатынасы ретінде айқындалады.

Болашақ кезеңдердің қызметтеріне қатысты шарттарды орындау бойынша ақша ағындарындағы өзгерістер тек залал компонентіне ғана қатысты. Егер залал компоненті осы компонент нөлге тең болғанға дейін азаятын болса, шығын компонентіне жатқызылған соманың кез келген асып кетуі шарттар тобы бойынша жаңа ШКҚМ жасайды.

Сақтандыру шарттары бойынша шығындар

Сақтандыру шарттары бойынша шығыстар пайда немесе залал құрамында негізінен пайда болуына қарай танылады. Олар инвестициялық компоненттердің төлемдерін алып тастайды және келесі баптарды қамтиды:

- *Сақтандыру қызметтері бойынша туындаған сақтандыру шығындары және өзге де шығыстар;*

- *Аквизициялық ақша ағындарының амортизациясы:* СБНТ қолданумен бағаланбайтын шарттарға қатысты аквизициялық ақша ағындарының амортизация сомасы жыл ішінде танылған сақтандыру бойынша түсім сомасына тең, ол аквизициялық ақша ағындарын қалпына келтіруге жатады. СБНТ-ны қолдана отырып бағаланатын шарттарға қатысты Компания шарттар тобын сақтандыру кезеңінде біркелкі негізде аквизициялық ақша ағындарын амортизациялайды.
- Ауыр шарттар бойынша залалдар және осындай залалдарды қалпына келтіру;
- Ақшаның уақытша құнының, қаржылық тәуекелдің және олардағы өзгерістердің әсерінен туындамайтын туындаған сақтандыру шығындары бойынша міндеттемелер бойынша түзетулер.

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығыстар

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығыстар қайта сақтандырушылардан алынған сомаларды шегергендегі қайта сақтандыру бойынша төленген сыйлықақыларды жатқызуды білдіреді.

Компания ұсталатын қайта сақтандыру шарттары тобы бойынша қызметтерді алу шамасына қарай пайда немесе залал құрамында қайта сақтандыру бойынша төленген сыйлықақыларды бөлу сомаларын таниды. СБНТ-ны қолдана отырып бағаланбайтын шарттарға қатысты әр кезең үшін алынған қызметтерге жататын қайта сақтандыру бойынша төленген сыйлықақыларды бөлу сомасы сақтандыру өтемінің қалған бөлігі бойынша активтің өзгеруінің жалпы шамасын білдіреді, ол Компания өтемақы төлеуді күтетін қызметтерге жатады. СБНТ сәйкес бағаланатын шарттарға қатысты әрбір кезең үшін қайта сақтандыру бойынша төленген сыйлықақыларды бөлу сомасы осы кезеңге жатқызылған алынған қызметтер үшін сыйлықақылардың күтілетін төлемдерінің сомасын білдіреді.

Қаржылық кірістер және сақтандыру бойынша шығыстар

Сақтандыру бойынша қаржылық табыстар мен шығыстар ақшаның уақытша құнының, қаржылық тәуекелдің және олардағы өзгерістердің әсерінен туындаған сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары топтарының баланстық құнындағы өзгерістердің шамасын білдіреді.

Компания сақтандыру шарттарының барлық топтары бойынша қаржылық кірістер мен сақтандыру шығындарын пайда немесе залал ретінде ұсынады.

(х) Жаңа стандартқа көшу

Компания ҚЕХС (IFRS) 17 стандартына көшу кезінде (2022 жылғы 1 қаңтарда) қолданған тәсіл 2023 жылғы 31 желтоқсан және 2024 жылғы 31 желтоқсан күнгі жағдай бойынша ШКҚМ қалдығын айқындау тәртібіне әлі де елеулі әсерін тигізіп отыр. Компания 2022 жылдың 1 қаңтарына шарттардың барлық топтарын анықтау, тану және бағалау үшін ҚЕХС (IFRS) 17 көшу кезінде өзгертілген ретроспективті тәсілді қолданды. Түрлендірілген ретроспективті тәсіл қолданылатын шарттар топтарына қатысты, ҚЕХС стандартына көшу күніндегі ШКҚМ-ды айқындау үшін пайдаланылған есеп саясатының сипаттамасы төменде келтірілген.

Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары-өзгертілген ретроспективті тәсіл

Өзгертілген ретроспективті тәсілдің мақсаты шамадан тыс шығындарсыз немесе күш-жігерсіз қол жетімді негізделген және расталған ақпаратты пайдалану арқылы мүмкін болатын ретроспективті тәсілмен алынған нәтижеге ең жақын нәтижеге қол жеткізу болды. Компания келесі түрлендірулердің әрқайсысын ҚЕХС (IFRS) 17 ретроспективті қолдану үшін негізделген және расталған ақпараты болмаған шамада ғана қолданды.

Компания келісімшарттардың жекелеген топтарына келесі өзгертулерді қолданды:

- 2022 жылдың 1 қаңтарына дейін шығарылған келісімшарттар топтары үшін бастапқы тану кезінде болашақ ақша ағындары осы күнге дейін пайда болғаны белгілі ақша ағындарының сомаларын түзету арқылы бағаланды;

- 2022 жылғы 1 қаңтарға дейін шығарылған шарттар топтары үшін бастапқы тану кезінде қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету 2022 жылғы 1 қаңтардағы соманы 2022 жылғы 1 қаңтарға дейін күтілетін тәуекелді босату шамасына түзету жолымен айқындалды. Күтілетін тәуекелді босату Компания 2022 жылдың 1 қаңтарына шығарған ұқсас сақтандыру шарттары бойынша тәуекелді босатуды ескере отырып анықталды.

Осы өзгертулердің кез келгені бастапқы тану кезінде ШКҚМ анықтау үшін пайдаланылған жағдайларда:

- 2022 жылғы 1 қаңтарға дейін пайда немесе залал құрамында танылған ШКҚМ сомасы 2022 жылғы 1 қаңтардағы бастапқы тану кезіндегі сақтандыру өтемінің бірліктерін және қалған сақтандыру өтемінің бірліктерін салыстыру арқылы айқындалды.

(г) Ақша қаражаттары және олардың баламалары

Ақша қаражаттары мен олардың баламаларына кассадағы қолма-қол банкноттар мен монеталар, банктердегі қалдықтар, сондай-ақ әділ құнның өзгеру қаупіне ұшырамайтын және Компания қысқа мерзімді міндеттемелерді реттеу үшін пайдаланатын бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аз жоғары өтімді қаржылық активтер жатады. Ақша қаражаттары мен олардың баламалары амортизацияланған құн бойынша қаржылық жағдай туралы жеке есепте көрсетіледі.

(д) Негізгі құралдар

(i) Мениікті активтер

Негізгі құралдардың объектілері амортизацияның жинақталған сомаларын және құнсызданудан болған шығындарды шегергендегі нақты құны бойынша көрсетіледі.

Негізгі құралдар объектісі пайдалы пайдалану мерзімі әртүрлі бірнеше компоненттерден құралған жағдайда, мұндай компоненттер негізгі құралдардың жекелеген объектілері ретінде көрсетіледі.

(ii) Амортизация

Негізгі құралдар бойынша Амортизация оларды пайдалы пайдаланудың болжамды мерзімі ішінде тозуды біркелкі есептеу әдісі бойынша есептеледі және пайда немесе залал құрамында көрсетіледі. Амортизация объектіні сатып алған күннен бастап, ал шаруашылық тәсілмен тұрғызылған негізгі құралдар объектілері үшін - объектінің құрылыс аяқталған және ол пайдалануға дайын болған сәттен бастап есептеледі. Жер учаскелері бойынша амортизация есептелмейді.

Күтілетін пайдалы қызмет мерзімдері келесідей ұсынылуы мүмкін:

- Ғимараттар	50 – 70 жыл;
- Компьютерлер мен жабдықтар	2 – 10 жыл;
- Көлік құралдары	8 – 10 жыл;
- Өзге	2 – 15 жыл.

(е) Инвестициялық меншік

Инвестициялық меншікке әдеттегі шаруашылық қызмет ету барысында сату, өндірісте не тауарды жеткізуде қолдануда, қызмет көрсетуде немесе әкімшілік қызмет мақсатында емес, жалға бергеннен және/немесе оның нарықтық құнын көтергеннен пайда алуға мақсатталған меншікті жатқызады. Инвестициялық меншік жинақталған амортизацияны және құнсызданудан болған шығындарды шегергендегі нақты шығындар бойынша бағаланады.

(ж) Қаржы құралдары

(i) Жіктеу

Бастапқы тану кезінде қаржы активі амортизацияланған құн бойынша немесе басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша немесе пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын болып жіктеледі.

Қаржылық актив төменде көрсетілген екі шартқа да сәйкес келгенде және ол Топтың ұйғарымы бойынша пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктелмеген жағдайда ғана, ол амортизациялық құны бойынша бағаланады:

- актив бизнес-модель шеңберінде ұсталады, оның мақсаты шартта көзделген ақша қаражаттарының ағындарын алу үшін активтерді ұстап қалу болып табылады; және қаржы активінің шарттық талаптарында белгіленген мерзімде негізгі қарыздың негізгі сомасын және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне есептелген пайыздарды ғана төлеуді білдіретін ақша қаражаттарының ағындарының пайда болуы көзделген.

Борыштық құрал басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша, егер ол төмендегі екі шартқа да сәйкес келсе және Компанияның қалауы бойынша пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын ретінде жіктелмеген жағдайда ғана бағаланады:

- актив мақсаты шартта көзделген ақша қаражаттарының ағындарын алу арқылы да, қаржы активтерін сату арқылы да қол жеткізілетін бизнес-модель шеңберінде ұсталады; және
- қаржы активінің шарттық талаптарында белгіленген мерзімдерде негізгі борыштың негізгі сомасын және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне есептелген пайыздарды ғана төлеуді білдіретін ақша қаражатының ағындарының туындауы көзделген.

Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық қаржы активтері бойынша пайда мен залал амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы активтері сияқты пайда немесе залал құрамында танылатын мынадай баптарды қоспағанда, басқа да жиынтық кіріс құрамында танылады:

- тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық табыстар;
- күтілетін кредиттік залалдар және құнсызданудан болған залалдардың қалпына келтірілген сомалары; және
- валюта бағамдарының өзгеруінен пайда немесе залал.

Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық қаржы активін тану тоқтатылған кезде бұрын басқа да жиынтық кірістің құрамында танылған жинақталған пайда немесе залал меншікті капитал құрамынан пайда немесе залал құрамына қайта жіктеледі.

Үлестік құралдарға саудаға арналмаған инвестицияларды бастапқы тану кезінде Компания кейіннен күшін жою құқығынсыз басқа да жиынтық кірістің құрамында инвестициялардың әділ құнына кейінгі өзгерістерді ұсыну туралы өз қалауы бойынша шешім қабылдай алады. Бұл әр инвестиция үшін бөлек таңдалады. Мұндай үлестік құралдар бойынша пайда мен залал ешқашан пайда немесе залал құрамына қайта жіктелмейді және пайда немесе залал құрамындағы құнсыздану танылмайды. Дивидендтер инвестицияның бастапқы құнының бір бөлігін қайтаруды білдіретін жағдайларды қоспағанда, пайда немесе залал ретінде танылады және бұл жағдайда дивидендтер басқа да жиынтық кірістің бөлігі ретінде танылады. Инвестициялар шыққан кезде басқа да жиынтық кірістің құрамында танылған жинақталған пайда мен залал бөлінбеген пайда құрамына көшіріледі.

Барлық басқа да қаржылық активтер пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын болып жіктеледі.

Сонымен қатар, бастапқы таныған кезде Компания өз ұйғарымы бойынша ары қарай қайта жіктеу құқығынсыз, амортизациялық құны бойынша немесе басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағалау өлшемшарттарына сәйкес келетін қаржылық активті, егер бұл басқа жағдайда туындауы мүмкін есептік сәйкессіздікті жоюға немесе оны айтарлықтай азайтуға мүмкіндік беретін болса, пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктей алады.

Бизнес-модельді бағалау

Компания актив ұсталатын бизнес-модельдің мақсатын қаржы құралдары портфелі деңгейінде бағалайды, өйткені бұл бизнесті басқару тәсілін және ақпараттың басшылыққа қалай ұсынылатындығын жақсы көрсетеді. Компаниямен келесі ақпарат талданады:

- Портфельді басқару үшін белгіленген саясаттар мен мақсаттар, сонымен қатар көрсетілген саясаттардың іс жүзіндегі әрекеті. Атап айтқанда, басқару стратегиясы шартта көзделген пайыздық кірісті алуға, пайыздық мөлшерлемелердің белгілі бір құрылымын сақтауға, қаржылық активтерді өтеу мерзімдерінің осы активтерді қаржыландыру үшін пайдаланылатын қаржылық міндеттемелерді өтеу мерзімдеріне сәйкестігін қамтамасыз етуге немесе активтерді сату арқылы ақша ағындарын жүзеге асыруға бағытталған ба;
- Портфельдің нәтижелілігі қандай тәсілмен бағаланады және осы ақпарат Компанияның басшылығына қалай хабарланады;
- Бизнес-модельдің (және осы бизнес-модель аясында ұсталатын қаржылық активтері) нәтижелігіне әсер ететін тәуекелдер және бұл тәуекелдерді басқару қалай жүзеге асырылады;
- Портфельді басқаруға жауапты менеджерлерге сыйақы беру қалай жүзеге асырылады (мысалы, осы сыйақы аталған активтердің әділ құнына немесе шартта көзделген активтер бойынша ақша қаражаттары ағынына байланысты бола ма);
- Өткен кезеңдердегі сату жиілігі, көлемі және мерзімі, мұндай сатылымдардың себептері, сондай-ақ болашақ сату деңгейіне қатысты күтулер. Алайда, сату деңгейлері туралы ақпарат оқшауланбайды, бірақ компанияның қаржылық активтерді басқару мақсатына қалай қол жеткізетінін және ақша ағындарының қалай жүзеге асырылатындығын біртұтас талдау шеңберінде қарастырылады.

Сауда жасау үшін ұсталып отырған және басқарылуы мен тиімділігі әділ құн негізінде бағаланатын қаржылық активтер әділ құн бойынша пайда немесе залал арқылы бағаланады, өйткені олар шартта көзделген ақша ағындарын алу мақсатында да, сондай-ақ мұндай ақша ағындарын алу мен қаржылық активтерді сату мақсатын қатар көздеу үшін де ұсталып отырған жоқ.

Шартта көзделген ақша ағындары тек негізгі қарыз бен пайыздарды төлеу болып табылатындығын бағалау

Осы бағалау мақсатында «негізгі сома» - бұл қаржылық активті бастапқы таныған кезде оның әділ құны деп анықталады. «Пайыздар» ақшаның уақытша құны үшін, белгілі бір уақыт кезеңі ішінде өтелмей қалған негізгі сомаға қатысты кредиттік тәуекел үшін және басқа кредит беруге байланысты өзге де негізгі тәуекелдер мен шығындар үшін (мысалы, өтімділік тәуекелі және әкімшілік шығындар), сондай-ақ пайда маржасы үшін өтеу ретінде анықталады.

Шартта қарастырылған ақша ағымы негізгі соманың және негізгі соманың өтелмеген бөлігіндегі пайыздың («SPPI критерийі») ғана төлемі болып табылатындығын бағалаған кезде Компания қаржы құралының шарттағы жағдайларын талдайды. Бұған қаржы активінде шартта қарастырылған ақша ағындарының мерзімдері немесе сомасын қаржы активі талданатын талаптарды қанағаттандыра алмайтындай етіп өзгерте алатын қандай да бір шарттық жағдай бар ма дегенді бағалау кіреді. Бағалау жүргізген кезде Компания келесілерді назарына алады:

- ақша ағындарының мерзімін немесе мөлшерін өзгерте алатын шартты оқиғалар;
- тұтқа нәтижесі бар жағдайлар (левередж);
- мерзімінен бұрын өтеу және қызмет ету мерзімін пролонгациялау туралы жағдайлар;
- келісілген активтерден ақша ағымдары бойынша Компанияның талаптарын шектейтін шарттар (мысалға, регресс құқығы жоқ қаржылық активтері); және
- ақшаның уақытша құнын өтеудің өзгеруіне әкелетін шарттар – мысалы, мерзімді негізде пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау.

(ii) **Кейінгі бағалау**

Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	Бұл активтер кейіннен әділ құны бойынша бағаланады. Кез келген пайыздық кірісті немесе дивидендтерді қоса алғанда, пайда мен залалдың нетто-шамалары кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында танылады.
Амортизацияланатын құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	Бұл активтер кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып амортизациялық құны бойынша бағаланады. Амортизациялық құны құнсызданудан болған залал шамасына азайтылады. Пайыздық кіріс, оң және теріс бағамдық айырмашылықтар және құнсыздану сомалары кезең ішіндегі пайда немесе залал ретінде танылады. Тануды тоқтатудан болған өзге пайда немесе залал кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында танылады.
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық инвестициялық бағалы қағаздар	Бұл активтер кейіннен әділ құны бойынша бағаланады. Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық кіріс, оң және теріс бағамдық айырма және құнсыздану сомасы пайда немесе залал құрамында танылады. Басқа таза табыс пен залал басқа да жиынтық кірістің құрамында танылады. Тану тоқтатылғаннан кейін басқа да жиынтық кірістің құрамында жинақталған пайда немесе залал қайта жіктеу жолымен кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамына аударылады.

(3) **Құнсыздану**

Компания амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы активтері және басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары бойынша күтілетін кредиттік залалдар (ККЗ) бойынша бағалау резервін таниды.

Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын үлестік құралдарға және қаржы активтеріне салынған инвестициялар бойынша құнсызданудан болған залал танылмайды.

Компания күтілетін кредит залалдары бойынша бағалау резервін бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредит залалдарына тең сомада бағалайды, бұған резерв сомасы күтілетін 12 айлық кредиттік залалдарына тең келесі құралдары кірмейді:

- есепті күнгі жағдай бойынша төмен несие тәуекелі бар борыштық инвестициялық бағалы қағаздар; және
- кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай өспеген басқа қаржы құралдары.

Компания қарыздық инвестициялық бағалы қағаздың кредиттік рейтингі әлемде қабылданған «инвестициялық сапа» рейтингінің анықтамасына сәйкес келсе, оның кредиттік тәуекелі төмен деп санайды.

12 айлық күтілетін кредиттік залал – есепті күннен кейін 12 ай ішінде мүмкін болатын қаржы құралы бойынша дефолт оқиғалары салдарынан күтілетін кредиттік залалдың бір бөлігі. 12 айлық күтілетін кредиттік шығындар танылатын қаржы құралдары «1-кезең» қаржы құралдарына жатады.

Бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар қаржы құралы бойынша дефолттың барлық ықтимал оқиғаларының нәтижесінде оның бүкіл күтілетін қолданылу мерзімі ішінде ККЗ ретінде айқындалады. Сатып алынған немесе жасалған кредиттік-құнсызданған активтер болып табылмайтын, олар бойынша күтілетін кредиттік залал бүкіл мерзім ішінде танылатын қаржы құралдары «2-кезең» (егер қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай артқан болса, бірақ қаржы құралы кредиттік-құнсызданған болып табылмаса) және «3-кезең» (егер қаржы құралы кредиттік құнсызданған болса) қаржы құралдарына жатады.

Күтілетін кредиттік залалды бағалау (ККЗ)

Күтілетін кредиттік залалдары дефолттың болу ықтималдық деңгейі бойынша теңдестірілген кредиттік залалдарының есептік бағалауы болып табылады. Олар келесідей бағаланады:

- *Есепті күнге кредиттік құнсызданған болып табылмайтын қаржылық активтерге қатысты:* күтілетін барлық ақшалай түсімдердің ағымдағы (дисконтталған) құны ретінде айқындалады — яғни, Компания шарт бойынша алуға тиіс ақша ағындары мен Компанияның шын мәнінде алуы күтілетін ақша ағындарының арасындағы айырмашылық.
- *Есепті күнге кредиттік құнсызданған болып табылатын қаржылық активтерге қатысты:* кредиттік залал сомасы активтердің жалпы баланстық құны мен болашақ ақша ағындарының есептік дисконтталған (ағымдағы) құны арасындағы айырмашылық ретінде айқындалады.

Күтілетін кредиттік шығындарды бағалаудағы негізгі бастапқы деректер келесі айнымалылардың уақытша құрылымы болып табылады:

- дефолт ықтималдығы (PD көрсеткіші);
- дефолт болған жағдайда залал мөлшері (LGD көрсеткіші);
- дефолт жағдайында тәуекел сомасы (EAD шамасы).

PD, LGD және EAD көрсеткіштерді анықтау

PD көрсеткіштерін анықтау үшін жеткілікті Тарихи деректердің болмауына байланысты Компания сыртқы көздерден алынған деректерді-жеткілікті ұзақ кезеңдегі Standard&Poor's дефолт статистикасын пайдаланады (мысалы, 1981 және 2023 жылдар аралығындағы PD орташа мәндері). PD көрсеткіштері Жаңа Статистикалық зерттеулердің нәтижелері жарияланған кезде қайта есептеледі (әдетте жыл сайын).

Егер контрагенттің кредиттік сапа рейтингі немесе кредиттік тәуекелге ұшыраған позиция өзгерсе, онда бұл тиісті PD көрсеткіштерін бағалаудың өзгеруіне әкеледі. PD көрсеткіштері кредиттік тәуекелге ұшыраған позициялардың шарттық өтеу мерзімдерін және мерзімінен бұрын өтеуге қатысты күтулерді ескере отырып бағаланады.

Компания Moody's агенттігі жариялаған сыртқы ақпарат негізінде қарыздық инвестициялық бағалы қағаздар үшін LGD көрсеткіштерін бағалайды. Бағалау ақшаны қайтару коэффициенттеріне негізделген. Сыртқы көздерден алынған деректер дефолтқа жол берілген мемлекеттік облигациялар бойынша, сондай-ақ корпоративтік облигациялар бойынша қайтару деңгейін көрсетеді.

Дефолт болған жағдайда тәуекел сомасы дефолт басталған күні кредиттік тәуекелге ұшыраған шаманың есептік бағасын білдіреді. Бұл көрсеткішті Компания амортизацияны қоса алғанда, шарт талаптарына сәйкес осы шамадағы күтілетін өзгерістерді ескере отырып, есепті күнге ағымдағы шаманы негізге ала отырып есептейді. Қаржы активі үшін EAD шамасы жалпы баланстық құн болып табылады. Бағалы қағаздар үшін EAD шамасын Компания аквизициялық шығыстарды, есептелген пайыздардың ағымдағы бөлігін және дисконт/сыйлықақыны қоса алғанда, құралдың теңгедегі баланстық құны негізінде есептейді.

Сыртқы көздерден алынған салыстырмалы ақпарат күтілетін кредиттік шығындарды бағалау үшін бастапқы ақпарат ретінде пайдаланылатын портфельдердің мысалдары төменде келтірілген.

мың теңге	Кредиттік тәуекелге ұшыраған позиция		Сыртқы көздерден алынған салыстырмалы ақпарат	
	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.	PD көрсеткіші	LGD көрсеткіші
Ақша қаражаттары және оның баламалары	32,458,814	23,204,720		
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	368,809,938	313,063,281	S&P дефолттар статистикасы	Moody's өтемақы статистикасы
БЖКӘҚ бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	92,212,887	55,308,051		

Қаржы активтерінің кредиттік сапасы туралы ақпарат тиісті жекелеген қаржылық есептілікті ашуда ұсынылған.

(и) Акционерлік капитал

(i) Қарапайым акциялар

Қарапайым акциялар меншікті капитал ретінде жіктеледі. Қарапайым акцияларды және акцияға опционды тікелей шығаруға байланысты қосымша шығындар меншікті капитал шамасынан салық нәтижесін есепке ала отырып көрсетіледі.

(ii) Дивидендтер

Компанияның дивидендтерді жариялау және төлеу мүмкіндігі Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасын реттеуге жатады.

Қарапайым акциялар бойынша дивидендтер жеке қаржылық есептілікте олар жарияланған кезде бөлінбеген пайданы пайдалану ретінде көрсетіледі.

(к) Салық салу

Табыс салығының сомасы бір жылдағы ағымдағы салық сомасын және кейінге қалдырылған салық сомасын қамтиды. Табыс салығы басқа да жиынтық кірістің құрамында көрсетілетін операцияларға немесе тиісінше басқа да жиынтық кіріс құрамында немесе тікелей меншікті капитал құрамында көрсетілетін тікелей капитал шоттарында көрсетілетін меншік иелерімен жасалатын операцияларға жататын сомаларды қоспағанда, пайданың немесе залалдың құрамында толық көлемде көрсетіледі.

Ағымдағы салық

Ағымдағы табыс салығы есепті күндегі жағдай бойынша қолданыста болған табыс салығы бойынша мөлшерлемелерді, сондай-ақ алдыңғы есепті жылдардағы табыс салығы сомаларын нақтылау нәтижесінде туындаған міндеттемелер сомасын ескере отырып, бір жылдағы салық салынатын пайданың болжамды мөлшеріне сүйене отырып есептеледі.

Салық салынатын табыс ҚЕХС (IFRS) 4 сәйкес есептелген қаржылық көрсеткіштер негізінде есептеледі.

Кейінге қалдырылған салық

Кейінге қалдырылған салық активтер мен міндеттемелердің қаржылық есептілікте көрсету мақсатында айқындалатын баланстық құны мен олардың салық базасы арасында туындайтын уақытша айырмашылықтарға қатысты танылады.

Кейінге қалдырылған салық шамасы келешекте мерзімдік айырмаларды қалпына келтірген кезде, есеп берілетін күндегі жағдай бойынша қолданысқа енгізілген заңдардың мәнісі бойынша негізделе отырып салық мөлшерін бастамаға ала отырып анықталады. Кейінге қалдырылған салықты бағалау Компанияның активтер мен міндеттемелердің баланстық құнын есеп берілетін кезең аяғында өтеуді не төлеуді жоспарлайтын тәсілге тәуелді болатын салық салдарын көрсетеді.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері ағымдағы салық активтерін ағымдағы салық міндеттемелеріне қарсы санақ жүргізуге заңды бекітілген құқығы болса және осы активтер мен міндеттемелер бір салық органы бірдей салық салынатын кәсіпорыннан немесе әртүрлі салық салынатын кәсіпорыннан өндіріп алатын пайдаға салынатын салыққа жатқызылады, бірақ бұл кәсіпорындар ағымдағы салық активтері мен міндеттемелерін таза негізде немесе осы кәсіпорындардың салық активін іске асыру олардың салық міндеттемесін өтеумен бір уақытта жүргізілетін болса ғана есепке алынады.

Осы жекелеген қаржылық есептілікте кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері салық салу және бухгалтерлік есеп мақсаттары үшін пайдаланылатын бухгалтерлік есеп әдістеріндегі айырмашылықтарға байланысты туындайды. Салық есебі ХҚЕС (IFRS) 4 негізінде жүргізіледі, ал осы жекелеген қаржылық есептілік ХҚЕС (IFRS) 17 сәйкес дайындалады.

(л) Пайдалануға әлі қабылданбаған жаңа стандарттар мен түсініктемелер

Бірқатар жаңа стандарттар мен стандарттарға түзетулер 2025 жылдың 1 қаңтарынан басталатын немесе осы күннен кейінгі жылдық кезеңдер үшін оларды мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен күшіне енеді. Алайда, Компания осы жекелеген қаржылық есептілікті жасаған кезде жаңа және түзетілген стандарттарға мерзімінен бұрын ауысуды іске асырған жоқ.

(і) «Қаржылық есептілікті ұсыну және ақпаратты ашу» (ХЕҚС (IFRS) 18 түзетулері)

(ХЕҚС (IFRS) 18 түзетулері) (ХЕҚС (IFRS) 1 түзетулерін) «Қаржылық есептілікті ұсыну» стандартын алмастырады және 2027 жылғы 1 қаңтардан басталатын немесе осы күннен кейінгі жылдық есепті кезеңдерге қолданылады. Жаңа стандарт келесі негізгі жаңа талаптарды енгізеді.

- Ұйымдар барлық кірістер мен шығыстарды пайда немесе залал және басқа да жиынтық кіріс туралы жеке есепте бес санат бойынша жіктеуі керек, атап айтқанда: операциялық қызмет, инвестициялық қызмет, Қаржылық қызмет, тоқтатылған қызмет және табыс салығы. Ұйымдар сондай-ақ стандартпен анықталған жаңа аралық қорытынды «операциялық пайданы» ұсынуы тиіс.
- Басшылық анықтайтын тиімділік көрсеткіштері (MPM) қаржылық есептіліктегі бірыңғай жалпы ескертпеде ашып көрсетіледі.
- Жекелеген қаржылық есептілікте ақпаратты топтастыру бойынша кеңейтілген ұсынымдар берілген.

Сонымен қатар, барлық ұйымдар операциялық қызметтен ақша ағындарын жанама әдіспен ұсынған кезде ақша қаражаттарының қозғалысы туралы жекелеген есепте операциялық пайданың аралық жиынтығын бастапқы нүкте ретінде пайдалануы керек.

Компания әлі де жаңа стандарттың әсерін бағалау процесінде, атап айтқанда компанияның жекелеген кірісі немесе шығыны туралы есептің құрылымына және Компанияның басқа да жиынтық кірісіне, ақша қаражаттарының қозғалысы туралы жекелеген есепке және басшылық анықтаған тиімділік көрсеткіштеріне қатысты талап етілетін қосымша ашуларға қатысты. Компания сонымен қатар ақпараттың жекелеген қаржылық есептілікте қалай топтастырылатынына, оның ішінде қазіргі уақытта «басқалар» деп белгіленген мақалаларға әсерін бағалайды.

(іі) Есептіліктің өзге де стандарттары

Стандарттарға келесі түзетулер мен түсіндірулер Компанияның жекелеген қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпейді деп күтілуде:

- Айырбастау мүмкіндігінің болмауы (KEXC (IAS) 21-ге түзетулер).
- Қаржылық құралдарды жіктеу және бағалау (KEXC (IFRS) 9 және KEXC (IFRS) 7 түзетуге енгізілген өзгерістер).

4 Сақтандыру тәуекелдерін басқару

Бұл бөлімде сақтандыру тәуекелдері және компанияның тәуекелдерді басқару тәсілі туралы жалпы ақпарат берілген.

(а) Тәуекелді басқару мақсаттары және сақтандыру тәуекелін азайту саясаты

Компанияның сақтандыру тәуекелін басқару - бұл қызметтің маңызды аспектісі. Компания сақтандыру тәуекеліне ұшырайды, бұл сақтандыру шарттары бойынша төлемдердің түпкілікті шамасы немесе оларды жүзеге асыру уақыты әртүрлі факторлардың әсерінен – шағымдардың басталу жиілігі, шағымдардың мөлшері, ұзақ реттеу кезеңі бар талаптардың дамуы салдарынан Компания жасаған бағалардан айтарлықтай ерекшеленуі мүмкін. Компания сақтандырудың әртүрлі түрлері арасындағы әртараптандыру, бизнес түрлері бойынша сақтандыру портфелі бойынша шығындарды бақылау үшін андеррайтинг рәсімдерін қолдану, сондай-ақ өз ұстауында белгіленген тәуекел көлемінен асатын мөлшерде шығындардың туындау тәуекелін азайту үшін қайта сақтандыруды пайдалану арқылы сақтандыру тәуекелін бақылауды жүзеге асырады.

(б) Сақтандыру шарттарының талаптары мен ережелері және жабылатын тәуекелдердің сипаты

Төменде сақтандыру шарттарына байланысты туындайтын болашақ ақша ағындарының сомасына, мерзімдеріне және белгісіздігіне айтарлықтай әсер ететін сақтандыру шарттарының талаптары мен ережелері келтірілген. Бұдан басқа, бұдан әрі компанияның негізгі өнімдерін бағалау және Компания тиісті тәуекелдерді басқару тәсілдері ұсынылады.

(і) Сақтандыру шарттары - Мүлік

Өнімнің ерекшеліктері

Мүлікті сақтандыру (қандай да бір шектеулермен немесе қамтуды кеңейтумен) сақтанушының оның материалдық меншігіне келтірілген залалдан немесе залалдан және осы залалдан туындаған қызметті тоқтата тұрудан қорғайды.

Гимараттарға немесе олардың ішіндегі мүлікке зиян келтіру туралы шағымның себебі болып табылатын жағдай әдетте күтпеген жерден болады (мысалы, өрт немесе тонау сияқты) және оның себебі оңай анықталады. Осылайша, талап уақтылы қойылады және кідіріссіз шешілуі мүмкін. Сондықтан мүлікті сақтандыру ұзақ мерзімді жауапкершілікпен салыстырғанда қысқа мерзімді жауапкершілік ретінде жіктеледі, бұл жағдайда шағымның түпкілікті құнын анықтау ұзаққа созылады.

Тәуекелдерді басқару

Осы өніммен байланысты негізгі тәуекелдер сақтандыру қызметінің, бәсекелестіктің және сақтандыру өтемақыларын төлеудің тәуекелдері болып табылады. Сақтандыру қызметінің тәуекелі – Компания әр түрлі сақтандырылатын мүлікке сәйкес келетін сақтандыру сыйлықақыларын есептемейді. Үй мүлкін сақтандыруға қатысты ұқсас тәуекел профилі бар мүліктің көп мөлшері күтіледі. Алайда, бұл коммерциялық қызметке тән емес. Коммерциялық мүліктің көп бөлігі үшін ұсыныстар орналасқан жердің, Қызмет түрінің және жергілікті қауіпсіздік шараларының бірегей комбинациясынан тұрады. Осы сақтандыру шарттары бойынша тәуекелге сәйкес сақтандыру сыйлықақысын есептеу субъективті, сондықтан қауіпті болып саналады.

Компания өз қызметін бәсекелестік жағдайында жүзеге асырады, сондықтан сақтандыру шарттары бойынша сыйлықақыларды шығынға ұшыраудың өзіндік тәжірибесі негізінде емес, бәсекелестердің баға белгілеу стратегияларын ескере отырып белгілеу тәуекеліне ұшырайды.

Мүліктің түрлері сақтанушының жалған немесе жарамсыз шағымдар жасау немесе шығынға ұшырағаннан кейін мәлімделген соманы асыра пайдалану қаупіне ұшырайды. Бұл экономикалық жағдайлардың неліктен жылжымайтын мүлік портфелінің кірістілігімен байланысты екенін түсіндіреді. Сақтандыру тәуекелі негізінен ақылға қонымды баға белгілеу, халықаралық стандарттарға сәйкес мүлікті тәуелсіз бағалау, өнім дизайны, тәуекелді таңдау және қайта сақтандыру арқылы басқарылады. Осылайша, Компания өз қызметін жүзеге асыратын жалпы экономикалық және коммерциялық жағдайлардағы өзгерістерге мониторинг жүргізеді және жауап береді.

Сақтандыру үдерісінің бір бөлігі ретінде тәуекел концентрациясы Компанияның міндеттемелеріне айтарлықтай әсер етуі мүмкін белгілі бір жағдай немесе бірқатар жағдайлар болған кезде пайда болуы мүмкін. Мұндай шоғырланулар бір сақтандыру шартына немесе байланысты сақтандыру шарттарының аз санына байланысты туындауы мүмкін және Елеулі міндеттемелер туындауы мүмкін мән-жайларға жатады.

(ii) Сақтандыру шарттары – зиян келтіргені үшін азаматтық жауапкершілік

Өнімнің ерекшеліктері

Компания Қазақстан Республикасында сақтандырудың міндетті және ерікті түрі бойынша зиян келтіргені үшін азаматтық жауапкершілікті сақтандыруды жүзеге асырады. Осындай шарттарға сәйкес сақтанушыларға дене жарақаты, сондай-ақ үшінші тараптардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне зиян келтіргені үшін төленген кез келген ақшалай өтемақы өтеледі. Жалпы алғанда, зиян келтіргені үшін жауапкершілік ұзақ аяқталу кезеңі бар жауапкершілік ретінде қарастырылады, өйткені ол жазатайым оқиға болған белгілі бір жылдың талаптарын аяқтау және шешу үшін салыстырмалы түрде ұзақ уақытты қамтуы мүмкін.

Тәуекелдерді басқару

Осы өніммен байланысты негізгі тәуекелдер сақтандыру қызметінің, бәсекелестіктің және сақтандыру өтемақыларын төлеудің тәуекелдері болып табылады. Осы сақтандыру шарттары бойынша тәуекелге сәйкес сақтандыру сыйлықақысын есептеу субъективті, сондықтан қауіпті болып саналады. Сақтандыру тәуекелі негізінен ақылға қонымды баға белгілеу, өнімді жобалау, тәуекелді таңдау, сәйкес инвестициялық стратегия, рейтинг және қайта сақтандыру арқылы басқарылады. Осылайша, Компания өз қызметін жүзеге асыратын жалпы экономикалық және коммерциялық жағдайлардағы өзгерістерге мониторинг жүргізеді және жауап береді.

(iii) Сақтандыру шарттары – Жазатайым оқиғадан сақтандыру

Өнімнің ерекшеліктері

Жазатайым оқиғадан сақтандырудың мақсаты жазатайым оқиғалардың басталуына және өмір мен денсаулыққа зиян келтіруге байланысты сақтанушылардың мүлкітік мүдделерін қорғауды қамтамасыз ету болып табылады. Осы өнім бойынша кіріс талаптарды жабуға төленген сомаларды және Компания шеккен шығыстарды шегергендегі сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша сыйлықақылардан түседі. Қайтыс болған, мүгедектігі анықталған немесе денсаулығына зиян келтірілген жағдайда сақтанушыға төленуге тиісті сома тіркелген болып табылады.

Сақтандыру жағдайлары – бірінші, екінші, үшінші компанияның мүгедектігі және жазатайым оқиға салдарынан қайтыс болу. Сақтандырушы жауап бермейтін сақтандыру жағдайларынан бірқатар ерекшеліктер бар, мұндай бірқатар ерекшеліктерде мүгедектік немесе кез-келген аурудан, соның ішінде кәсіптік аурудан қайтыс болу.

Тәуекелдерді басқару

Сақтандырудың осы түрімен байланысты негізгі тәуекелдер андеррайтинг және бәсекелестік тәуекелі болып табылады.

Андеррайтеринг тәуекелі – дұрыс емес тарифтік мөлшерлемелерді пайдалану (төмендетілген тарифтер шығынға әкелуі мүмкін, артық төленген тарифтер Бизнесінің жоғалуына әкелуі мүмкін) және селекцияға қарсы мүмкіндік. Бұл тәуекелдерді болдырмау үшін Компания әлеуетті клиенттерді өлім-жітімге (жазатайым оқиғаға) қатысты біртекті компанияларға бөледі және осы бөлімге сәйкес шешімдер қабылдайды. Тарифтерді айқындау және сақтандыруға қабылдау туралы шешім қабылдау кезінде мынадай факторлар ескеріледі: сақтандырылушының қызмет түрі, жасы, қауіпті хоббиі, шарт жасасқанға дейін жарақаттардың болуы, көліктің болуы, ЖКЕ бұзу саны және т.б. Мұндай ақпаратты талдау жоғары жарақатқа ұшыраған адамдарды жоюға мүмкіндік береді.

Компания өз қызметін бәсекелестік жағдайында жүзеге асырады, сондықтан сақтандыру шарттары бойынша сыйлықақыларды шығынға ұшыраудың өзіндік тәжірибесі негізінде емес, бәсекелестердің баға белгілеу стратегияларын ескере отырып белгілеу тәуекеліне ұшырайды.

Сақтандыру тәуекелін басқару негізінен баға белгілеу, өнім дизайны, андеррайтинг және төлемдерді басқару арқылы жүзеге асырылады. Осылайша, Компания өз қызметін жүзеге асыратын жалпы экономикалық және коммерциялық жағдайлардағы өзгерістерге мониторинг жүргізеді және жауап береді.

(в) Сақтандыру тәуекелдерін шоғырландыру

Компания кездесетін сақтандыру тәуекелінің негізгі аспектісі белгілі бір оқиға немесе бірқатар оқиғалар компанияның міндеттемелеріне айтарлықтай әсер етуі мүмкін жағдайда болуы мүмкін сақтандыру тәуекелінің шоғырлану дәрежесі. Мұндай шоғырланулар бір сақтандыру шартына немесе байланысты сақтандыру шарттарының аз санына байланысты туындауы мүмкін және Елеулі міндеттемелер туындауы мүмкін мән-жайларға жатады. Сақтандыру тәуекелін шоғырландырудың маңызды аспектісі - бұл бірқатар жеке сақтандыру кластары немесе келісімшарттар сериясы ішінде тәуекелдердің жинақталуы нәтижесінде пайда болуы мүмкін.

Тәуекел концентрациясы зақымданудың ауырлығы жоғары оқиғалардан да, табиғи апаттар сияқты төмен жиіліктегі оқиғалардан да және андеррайтеринг белгілі бір географиялық орналасу немесе демографиялық тенденция сияқты белгілі бір топпен шектелген жағдайларда да туындауы мүмкін.

Компания осы тәуекелдерді басқару үшін қолданатын негізгі әдістер екі жақты. Біріншіден, тәуекелдерді басқару тиісті андеррайтинг арқылы жүзеге асырылады. Егер күтілетін пайда қабылданған тәуекелдерге пропорционалды болмаса, андеррайтерлерге сақтандыру шарттарын жасауға рұқсат етілмейді. Екіншіден, тәуекелді басқару қайта сақтандыруды пайдалану арқылы жүзеге асырылады. Компания өз міндеттемелерінің әртүрлі сыныптары мен мүлікті сақтандыру бойынша қайта сақтандыру бойынша қамтуды сатып алады. Компания қайта сақтандыру бағдарламасына байланысты шығындар мен пайданы үнемі бағалайды.

(г) Жалпы жиынтық тәуекелге ұшырау

Компания тәуекелдің шоғырлануына қатысты қабылдауға дайын жалпы жиынтық тәуекелді белгілейді. Ол тәуекелді бағалау кезінде де, Ай сайынғы негізде де компанияның негізгі жиынтық тәуекелдерін көрсететін есептерді зерттеу арқылы осы әсердің мониторингін жүргізеді. Компания қайта сақтандыру бағдарламаларының тиімділігін және Компания әсер ететін таза әсерді өлшеу мақсатында жиынтық тәуекелдерге мониторинг жүргізу үшін бірнеше модельдеу құралдарын пайдаланады.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша компанияда 1,137,425 қолданыстағы сақтандыру шарттары болды (2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 1,496,362 сақтандыру шарттары).

(i) Қызметтің әртүрлі бағыттарының тәуекелге ұшырауы

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша анықталған тәуекелдердің негізгі шоғырлануы келесідей:

мың теңге Сақтандыру түрі	Сақтандырудың жалпы сомасы	Қайта сақтандыру сомасы	Жеке ұстау (қайта сақтандырудан кейін)
Меншік – ерікті	7,145,749,083	(2,327,851,171)	4,817,897,912
Көлікті сақтандыру – ерікті	1,057,887,433	-	1,057,887,433
Азаматтық жауапкершілік – ерікті	812,691,118	(125,521,787)	687,169,331
Жазатайым оқиғалардан сақтандыру – ерікті	255,379,243	-	255,379,243
Жүктер – ерікті	291,996,653	(163,763,664)	128,232,989
Автокөлік құралдары иелерінің азаматтық жауапкершілігі – ерікті	98,636,885	-	98,636,885
Медициналық сақтандыру – ерікті	88,811,569	-	88,811,569
Су көлігі иелерінің азаматтық жауапкершілігі – ерікті	1,360,058,934	(1,319,607,144)	40,451,790
Өуе көлігі иелерінің жауапкершілігі – ерікті	621,389,145	(583,442,875)	37,946,270
Су көлігі ерікті – ерікті	11,993,165	-	11,993,165
Өуе көлігі ерікті – ерікті	82,147,699	(58,227,916)	23,919,783
Басқа ерікті сақтандыру	399,981,809	(9,351,776)	390,630,033
Тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық жауапкершілігі – міндетті	3,907,866,372	-	3,907,866,372
Басқа міндетті сақтандыру	143,406,470	-	143,406,470
Барлық	16,277,995,578	(4,587,766,333)	11,690,229,245

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша анықталған тәуекелдердің негізгі шоғырлануы келесідей:

мың теңге Сақтандыру түрі	Сақтандырудың жалпы сомасы	Қайта сақтандыру сомасы	Жеке ұстау (қайта сақтандырудан кейін)
Меншік – ерікті	4,731,655,807	(919,642,688)	3,812,013,119
Көлікті сақтандыру – ерікті	870,193,389	-	870,193,389
Азаматтық жауапкершілік – ерікті	654,403,826	(98,817,786)	555,586,040
Жазатайым оқиғалардан сақтандыру – ерікті	297,100,838	-	297,100,838
Жүктер – ерікті	127,576,574	(2,400,000)	125,176,574
Автокөлік құралдары иелерінің азаматтық жауапкершілігі – ерікті	73,899,635	-	73,899,635
Медициналық сақтандыру – ерікті	87,184,352	-	87,184,352
Су көлігі иелерінің азаматтық жауапкершілігі – ерікті	1,150,463,000	(1,083,322,500)	67,140,500
Өуе көлігі иелерінің жауапкершілігі – ерікті	86,000	-	86,000
Су көлігі ерікті – ерікті	8,526,737	-	8,526,737
Өуе көлігі ерікті – ерікті	19,682,182	-	19,682,182
Басқа ерікті сақтандыру	212,223,992	-	212,223,992
Тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық жауапкершілігі – міндетті	4,163,914,527	-	4,163,914,527
Басқа міндетті сақтандыру	119,462,279	-	119,462,279
Барлығы	12,516,373,138	(2,104,182,974)	10,412,190,164

(ii) Елдер бөлінісінде тәуекелдердің ықпалына ұшырау

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания Қазақстан Республикасынан басқа келесі елдерде тәуекелдерге тап болады:

мың теңге Ел	Жалпы сақтандыру сомасы	Қайта сақтандыру сомасы	Жеке ұстау (қайта сақтандырудан кейін)
Америка Құрама Штаттары	415,314,150	-	415,314,150
Ұлыбритания	221,064,903	-	221,064,903
Словения	169,363,376	-	169,363,376
Үндістан	96,008,910	-	96,008,910
Сингапур	88,187,422	-	88,187,422
Тайвань	79,513,376	-	79,513,376
Түркия	63,528,035	-	63,528,035
Бермуд аралдары	51,398,020	-	51,398,020
Швейцария	39,459,657	-	39,459,657
Өзбекстан	18,978,496	-	18,978,496
Ресей Федерациясы	8,557,409	-	8,557,409
Қытай	8,101,626	-	8,101,626
Өзге елдер	521,262,738	(87,524,037)	433,738,701
Тәуекелге жалпы бейімділік (Қазақстан Республикасын қоспағанда)	1,780,738,118	(87,524,037)	1,693,214,081
Қазақстан	14,497,257,460	(4,500,242,296)	9,997,015,164
Барлығы	16,277,995,578	(4,587,766,333)	11,690,229,245

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания Қазақстан Республикасынан басқа келесі елдерде тәуекелдерге тап болады:

мың теңге Ел	Жалпы сақтандыру сомасы	Қайта сақтандыру сомасы	Жеке ұстау (қайта сақтандырудан кейін)
Америка Құрама Штаттары	399,786,136	-	399,786,136
Ұлыбритания	291,312,327	-	291,312,327
Словения	120,078,008	-	120,078,008
Үндістан	144,499,560	-	144,499,560
Сингапур	97,486,119	-	97,486,119
Тайвань	91,553,099	-	91,553,099
Түркия	24,644,614	-	24,644,614
Бермуд аралдары	60,530,854	-	60,530,854
Швейцария	32,763,693	-	32,763,693
Өзбекстан	6,128,669	-	6,128,669
Ресей Федерациясы	15,678,263	-	15,678,263
Қытай	4,843,628	-	4,843,628
Өзге елдер	444,389,026	(12,282,993)	432,106,033
Тәуекелге жалпы бейімділік (Қазақстан Республикасын қоспағанда)	1,733,693,996	(12,282,993)	1,721,411,003
Қазақстан	10,782,679,142	(2,091,899,981)	8,690,779,161
Барлығы	12,516,373,138	(2,104,182,974)	10,412,190,164

(iii) Апатты оқиғалар қаупіне ұшырау

Компанияның елеулі шығындарының ең үлкен ықтималдығы, мысалы, Алматыдағы жер сілкінісі салдарынан болған залал сияқты апатты оқиғалардың нәтижесінде туындайды. Компания табиғи апаттарды модельдеу әдістері мен максималды ықтимал зақымдануды (МЫЗ) модельдеуге ықпал ететін бағдарламалық жасақтама жоқ. Алайда, Компанияның өз шығындарын бағалады, оның пікірінше, Алматыда орналасқан мүлкті сақтандырудың қолданыстағы шарттары бойынша жалпы жауапкершіліктің 10%-дан аспайтын болады.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша анықталған тәуекелдердің негізгі шоғырлануы келесідей:

мың теңге Апатты оқиғалар	Сақтандырудың жалпы сомасы	Модельденген МЫЗ (қайта сақтандыруға дейін)	Жеке ұстау (қайта сақтандырудан кейін)
Рихтер шкаласы бойынша магнитудасы 7 балдан асатын Алматыдағы жер сілкінісі	185,001,827	18,500,183	8,003,000

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша анықталған тәуекелдердің негізгі шоғырлануы келесідей:

мың теңге Апатты оқиғалар	Сақтандырудың жалпы сомасы	Модельденген МЫЗ (қайта сақтандыруға дейін)	Жеке ұстау (қайта сақтандырудан кейін)
Рихтер шкаласы бойынша магнитудасы 7 балдан асатын Алматыдағы жер сілкінісі	236,216,486	23,621,648	10,218,724

(iv) Сезімталдылықты талдау

Келесі кестеде есепті күні мүмкін болатын андеррайтинг тәуекелінің айнымалыларында өзгерістер болған жағдайда пайда немесе залал мен меншікті капиталдың қалай өскенін/(азайғанын) талдау берілген. Талдау қайта сақтандыру нәтижесінде тәуекелдің төмендеуіне дейін де, одан кейін де сезімталдықты көрсетеді және барлық басқа айнымалылар өзгеріссіз қалады деген болжамға негізделген.

2024 ж. мың теңге	Пайда немесе залал		Меншікті капитал	
	Жалпы сома	Нетто- шамасы	Жалпы сома	Нетто- шамасы
Жалпы сақтандыру				
Соңғы талаптар (5%-ға өсу)	(2,480,168)	(2,307,281)	(2,480,168)	(2,307,281)
Соңғы талаптар (5%-ға төмендеу)	2,480,168	2,307,281	2,480,168	2,307,281
2023 ж. мың теңге	Пайда немесе залал		Меншікті капитал	
	Жалпы сома	Нетто- шамасы	Жалпы сома	Нетто- шамасы
Жалпы сақтандыру				
Соңғы талаптар (5%-ға өсу)	(1,812,193)	(1,805,261)	(1,812,193)	(1,805,261)
Соңғы талаптар (5%-ға төмендеу)	1,812,193	1,805,261	1,812,193	1,805,261

Андеррайтерлік тәуекел айнымалыларындағы өзгерістер негізінен пайдаға немесе шығынға және меншікті капиталға келесідей әсер етеді. Пайдаға немесе шығынға және меншікті капиталға әсері тиісті табыс салығын шегергенде ұсынылады.

а) Пайда немесе залал:

- Шығындар компоненттерімен байланысты міндеттерді орындау бойынша ақша ағындарының өзгеруі.
- Пайда немесе залал құрамында сақтандыру бойынша қаржылық кірістер немесе шығыстар ретінде танылатын міндеттемелерді орындау бойынша ақша ағындарының өзгеруі.

б) Меншікті капитал:

- (а) тармағына сәйкес пайдаға немесе шығынға әсері.

(д) Залалдар тарихы

Төмендегі кестеде кумулятивті төлемдерді бағалау (жалпы) уақытының өзгеруі көрсетілген. Әрбір кестеде компанияның әрбір шығын жылы үшін жалпы төлемдерін бағалау уақытының өзгеруі көрсетілген, сонымен қатар ол жекелеген қаржылық жағдай туралы есепке енгізілген сомамен жиынтық төлемдерді салыстыруды ұсынады. Қалдықтар есепті күнге қолданыстағы айырбас бағамы бойынша қайта есептелді.

Шығынның дамуын талдау (жалпы) - барлығы

мың теңге	Залалдар жылы								Жиыны
	2017 ж.	2018 ж.	2019 ж.	2020 ж.	2021 ж.	2022 ж.	2023 ж.	2024 ж.	
Жинақталған шығынды бағалау									
Жыл соңындағы залал	31,365,755	34,499,203	36,711,698	39,808,531	81,953,239	82,810,839	112,198,152	106,585,650	106,585,650
– бір жылдан кейін	39,127,306	33,737,387	34,532,816	28,400,858	82,364,918	83,028,772	118,029,389	-	118,029,389
- екі жылдан кейін	38,065,802	34,870,732	28,520,798	26,475,666	84,778,694	85,080,380	-	-	85,080,380
- үш жылдан кейін	38,251,901	32,188,600	27,576,309	24,878,099	92,647,922	-	-	-	92,647,922
– төрт жылдан кейін	37,348,153	31,855,402	27,610,277	24,805,966	-	-	-	-	24,805,966
– бес жылдан кейін	36,966,399	31,866,268	28,089,850	-	-	-	-	-	28,089,850
– алты жылдан кейін	37,432,453	32,220,430	-	-	-	-	-	-	32,220,430
– жеті жылдан кейін	37,588,132	-	-	-	-	-	-	-	37,588,132
2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жиынтық шығынды бағалау	37,588,132	32,220,430	28,089,850	24,805,966	92,647,922	85,080,380	118,029,389	106,585,650	525,047,719
Көрсетілген күнге жинақталған төлемдер	(36,724,497)	(30,260,640)	(26,241,732)	(21,084,036)	(70,147,101)	(62,435,979)	(59,721,055)	(26,165,204)	(332,780,244)
2017 жылға дейін болған сақтандыру жағдайлары бойынша төленбеген шығындар бойынша міндеттемелердің жиыны									1,718,397
Дисконттаудың әсері									(4,381,090)
Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету									6,485,292
2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы жеке есепке енгізілген туындаған талаптар бойынша міндеттемелердің жалпы сомасы									196,090,074

Негізгі шетел валюталарына қатысты қазақстандық теңгенің Елеулі құнсыздануы (1(б)-ескертпе) 2024 жылға дейін болған оқиғаларға қатысты төленбеген сақтандыру талаптарының баланстық құнының ұлғаюына әкелді.

5 Сақтандыру бойынша кіріс

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
СБНТ қолданумен бағаланбайтын шарттар		
Сақтандыру өтемінің қалған бөлігіне қатысты міндеттемелердің өзгеруіне қатысты сомалар		
– Көрсетілген қызметтерге қатысты танылған ШҚҚМ	11,068,972	12,094,989
– Өткен тәуекелдерге қатысты қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетуді өзгерту	2,316,425	621,066
– Сақтандыру қызметтері бойынша күтілетін туындаған талаптар және өзге де шығыстар	7,079,319	3,632,019
– Өзге	10,446	24,973
Аквизициялық ақша ағындарын өтеу	23,142,233	17,419,692
	43,617,395	33,792,739
СБНТ қолдану арқылы бағаланатын шарттар	143,686,176	138,217,892
Сақтандыру шарттары бойынша түсімдердің жиыны (17(а)-ескертпені қараңыз)	187,303,571	172,010,631

6 Сақтандыру шарттары бойынша шығыстар және өзге де операциялық шығыстар

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Шағымдар мен артықшылықтар	93,332,700	104,939,100
Ауыр сақтандыру шарттары бойынша шығындар (17(а)-ескертпе)	168,998	(2,123,122)
Комиссиялық кірістер мен шығыстар	25,116,291	31,753,515
Еңбекақы	12,026,679	9,780,684
Сақтандыруды дамытуға арналған шығыстар*	7,847,421	7,101,633
Өзге салықтар мен алымдар	1,749,598	1,887,006
Жарнама	742,856	2,308,535
Тозу және амортизация (15 және 16-ескертпелер)	475,485	526,573
Банк комиссиялары	378,567	308,490
Жалгерлік	339,349	343,768
Байланыс қызметтері	269,411	282,515
Консультациялық және кәсіби қызметтер	239,484	280,847
Экономикалық шығындар	212,551	172,454
Күзет	125,355	110,292
Коммуналдық қызметтер	99,557	68,289
Жөндеу және техникалық қызмет көрсету	36,226	100,304
Басқа операциялық шығындар	1,217,094	815,609
	144,377,622	158,656,492
Жыл ішінде генерацияланатын ақша ағындарын сатып алуға бөлінген сомалар (17(а)-ескертпе)	(34,233,182)	(42,949,809)
Акизициялық ақша ағындарының амортизациясы (17(а)-ескертпе)	40,301,015	42,269,030
	150,445,455	157,975,713
Ұсынылған:		
Сақтандыру қызметтері бойынша шығыстар (17(а)-ескертпе)	138,787,343	149,128,424
Өзге операциялық шығындар	11,658,112	8,847,289
	150,445,455	157,975,713

*Сақтандыруды дамыту шығындарына келісімшарт негізінде жалданған жеке тұлғалардың маркетингтік қызметі үшін төленген шығындар кіреді.

2024 жылы бір Компания ұсынатын Компанияның аудиторлық Қызметтерінің құны 85,000 мың теңгені құрады, аудиторлық емес қызметтер ұсынылмады (2023 жыл: аудиторлық қызметтер – 76,000 мың теңге, консультациялық қызметтер – 66,879 мың теңге).

7 Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі бойынша есептелген пайыздық табыстар, нетто

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық табыстар		
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	6,987,202	3,158,658
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	31,088,774	25,971,508
Банктердегі жинақ шоттарындағы ақша қаражаты	2,271,750	2,959,232
«РЕПО мәмілелері» мәмілелері бойынша дебиторлық берешек	39,134	56,966
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық табыстардың жиынтығы	40,386,860	32,146,364
Пайыздық шығындар		
«Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	(3,608,151)	(1,139,103)
Пайыздық шығыстардың жиыны	(3,608,151)	(1,139,103)

8 Өзге инвестициялық табыстар, таза

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Таза пайда (залал) / қаржы активтері бойынша шетел валютасымен жасалатын операциялардан	26,573,526	(2,243,365)
Дивидендтік кіріс	6,208,382	5,655,605
Инвестициялық бағалы қағаздарды сатудан таза өткізілген залал	(47,430)	(166,055)
	32,734,478	3,246,185

Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары бойынша бағамдық айырмашылықтардан басқа, 2024 жылы Компания пайда немесе залал құрамында шетел валютасымен жасалатын операциялардан 6,865,695 мың теңге (2023 жыл: 1,499,481 мың теңге) мөлшерінде таза пайданы мойындады. Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша бағамдық айырмашылықтар сақтандыру шарттары бойынша қаржылық кірістер мен шығыстардың құрамына енгізілген (10-ескертпе).

9 Қаржы активтерінің құнсыздануынан болған залалды/(залалды) таза қалпына келтіру

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Ақша қаражаты және оның баламалары (12-ескертпе)	(38,911)	103,304
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	(36,102)	(14,523)
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар (14-ескертпе)	17,236	(24,000)
Басқа активтер (19-ескертпе)	2,102,375	(123,704)
	2,044,598	(58,923)

10 Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық (шығыстар)/кірістер

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығыстар		
Ақшаның уақытша құнының әсері мен өзгеруін көрсететін пайыздық шығыстар	(15,312,557)	(11,292,852)
Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруінің және басқа қаржылық болжамдардың әсері	(690,044)	(1,524,175)
(Таза шығын)/ шетел валютасымен жасалатын операциялардан түскен таза пайда	(20,425,960)	564,910
Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығыстардың жиыны	(36,428,561)	(12,252,117)

Қайта сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық кірістер

Ақшаның уақытша құнының әсері мен өзгеруін көрсететін пайыздық кіріс	540,518	144,365
Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруінің және басқа қаржылық болжамдардың әсері	89,309	48,540
Шетел валютасымен жасалатын операциялардан түскен таза пайда	718,129	178,974
Қайта сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық кірістердің жиыны	1,347,956	371,879

11 Табыс салығы бойынша шығыс

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығын	(5,446,966)	(501,732)
Уақытша айырмашылықтардың туындауы және қалпына келуі салдарынан кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің/кейінге қалдырылған салық активтерінің шамасының өзгеруі	1,063,963	(681,013)
Табыс салығы бойынша шығыстардың жиыны	(4,383,003)	(1,182,745)

2024 жылы ағымдағы және кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша қолданылатын мөлшерлеме 20% құрайды (2023 жыл: 20%).

31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін табыс салығы бойынша тиімді мөлшерлемені салыстыру:

	2024 ж.		2023 ж.	
	мың теңге	%	мың теңге	%
Салық салуға дейінгі пайда	61,918,303	100	29,107,990	100
Қолданыстағы табыс салығының мөлшерлемесіне сәйкес есептелген табыс салығы	(12,383,661)	(20.0)	(5,821,598)	(20.0)
Инвестициялық бағалы қағаздардан салық салынбайтын табыс	7,056,296	11.4	3,996,237	13.7
Еншілес кәсіпорыннан алынған дивидендтерден алынбайтын өзге де кірістер	1,184,368	1.9	1,054,573	3.6
Өзге шегерілмейтін шығындар	(240,006)	(0.4)	(411,957)	(1.4)
	(4,383,003)	(7.1)	(1,182,745)	(4.1)

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері

Қаржылық есептілікте көрсетілген активтер мен міндеттемелердің баланстық құны мен салық салынатын базаны есептеу мақсаттары үшін пайдаланылатын сомалар арасында туындайтын уақытша айырмашылықтар 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің туындауына әкеледі. Табыс салығы бойынша салық салынатын базаның мөлшерін азайтатын уақытша айырмаларды пайдалану мерзімі Қазақстан Республикасының қолданыстағы салық заңнамасымен шектелмейді.

2024 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі уақыт айырмашылықтарының шамасының өзгеруі келесідей ұсынылуы мүмкін.

мың теңге	2024 жылдың 1 қаңтарындағы қалдық	Пайда немесе залал құрамында танылған	Меншікті капитал құрамында танылған	2024 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдық
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	(16,880)	-	26,946	10,066
Қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	110,291	717,964	-	828,255
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	(638,333)	(75,813)	-	(714,146)
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(725,541)	143,903	-	(581,638)
Өзге	(52,170)	(14,758)	-	(66,928)
Сақтандыру шарттары бойынша алғытөлемдер	44,568	(35,567)	-	9,001
Салықтар	39,549	(23,825)	-	15,724
Демалыс және сыйлықақылар бойынша резерв	134,651	352,059	-	486,710
	(1,103,865)	1,063,963	26,946	(12,956)

2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі уақыт айырмашылықтарының шамасының өзгеруі келесідей ұсынылуы мүмкін.

мың теңге	2023 жылдың 1 қаңтарындағы қалдық	Пайда немесе залал құрамында танылған	Меншікті капитал құрамында танылған	2023 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдық
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	-	-	(16,880)	(16,880)
Қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	115,464	(5,173)	-	110,291
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	(589,860)	(48,473)	-	(638,333)
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(36,661)	(688,880)	-	(725,541)
Өзге	(58,022)	5,852	-	(52,170)
Сақтандыру шарттары бойынша алғытөлемдер	(40,023)	84,591	-	44,568
Салықтар	12,926	26,623	-	39,549
Демалыс және сыйлықақылар бойынша резерв	190,204	(55,553)	-	134,651
	(405,972)	(681,013)	(16,880)	(1,103,865)

12 Ақша қаражаттары және оның баламалары

мың теңге	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Кассадағы ақша қаражаттары	3,136	10,153
Жолдағы ақша қаражаттары	35,268	63,171
Ағымдағы банктік шоттардағы қалдықтар		
<i>Қазақстандық банктер</i>		
«Баа3»-ден «Баа1»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	-	4,377
«Ба3»-ден «Ба1»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	4,698,199	3,614,916
«В3»-ден «В1»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	769	-
Берілген кредиттік рейтингі жоқ	7,872	237,979
	4,706,840	3,857,272
Банктердегі жинақ шоттарындағы ақша қаражаты		
«Ба3»-ден «Ба1»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	23,549,778	14,723,931
	23,549,778	14,723,931
Залал бойынша бағалау резерві	(58,135)	(19,224)
Банктік шоттардағы ақша қаражатының жиыны	28,236,887	18,635,303
Бастапқы мерзімі үш айдан аз сатып алу және кері сату шарттары (кері «РЕПО») – кредиттік рейтингтің тағайындалуынсыз	4,166,928	4,560,346
Ақшалай қаражат пен оның баламаларының жиыны	32,403,815	23,195,649

Кредиттік рейтингтер «Moody's» кредиттік агенттігінің стандарттарына немесе осыған ұқсас халықаралық агенттіктердің аналогтарына сәйкес ұсынылады.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша барлық ақша қаражаты мен оның баламалары кредиттік тәуекел деңгейінің 1-сатысына жатқызылды.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша банктердегі жинақ шоттары бойынша жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемелері теңгеде 15.4%-дан АҚШ долларында 1.8%-ға дейін (2023 жылғы 31 желтоқсанда: теңгеде 16%-дан АҚШ долларында 1.5%-ға дейін) құрады.

Компания 2024 жыл ішінде Қазақстан қор биржасында «кері РЕПО» шарттарын жасасты. Осы шарттардың мәні әділ құны 4,198,532 мың теңге болатын Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің облигациялары және АҚШ Қаржы министрлігінің корпоративтік облигациялары болды (2023 жыл: әділ құны 4,523,417 мың теңге болатын Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің облигациялары).

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша компанияның бір банкте қалдықтары болды (2023 жылғы 31 желтоқсан: бір банкте), бұл ақша қаражаттары мен олардың баламаларының жалпы балансының 10%-дан астамын құрайды. Осы банк бойынша қалдықтардың жиынтық көлемі 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 28,246,937 мың теңгені құрады (2023 жыл: 18,337,690 мың теңге). 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кері «РЕПО» мәмілелері бойынша баланстық құн ақша қаражаттары мен олардың баламаларының жалпы сомасының 10%-нан асады.

13 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар

мың теңге	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Қарыз құралдарына инвестициялар		
Қазақстан Республикасының мемлекеттік облигациялары		
«Баа3» кредиттік рейтингімен	9,873,854	8,633,979
- «РЕПО» мәмілелері бойынша кепілге салынған	22,340,509	16,038,256
- Компаниямен ұсталатын	32,214,363	24,672,235
Мемлекеттік облигациялардың жиыны		
Шет мемлекеттердің облигациялары		
«Аа1»-ден «Аа3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	21,351,356	6,842,625
Шет мемлекеттердің облигацияларының жиыны	21,351,356	6,842,625
Шетелдік корпорациялар мен халықаралық қаржы ұйымдарының облигациялары		
«Ааа» кредиттік рейтингімен	6,710,688	6,803,769
«Аа1»-ден «Аа3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	4,662,061	-
«А1»-ден «А3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	9,913,702	3,687,627
«Баа1»-ден «Баа3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	-	476,111
Шетелдік корпорациялар мен халықаралық қаржы ұйымдарының облигацияларының жиыны	21,286,451	10,967,507
Қазақстандық банктердің облигациялары		
«Ва1»-ден «Ва3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	4,399,085	-
Қазақстандық банктердің облигацияларының жиыны	4,399,085	-
Қазақстандық компаниялардың корпоративтік облигациялары		
«Баа1»-ден «Баа3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	12,961,632	12,825,684
Қазақстандық компаниялардың корпоративтік облигацияларының жиыны	12,961,632	12,825,684
Облигациялардың жиыны	92,212,887	55,308,051
Үлестік құралдарға инвестициялар		
Шетелдік корпорациялар мен халықаралық қаржы ұйымдарының акциялары		
APPLE INC акциялары	13,326,407	11,494,670
MICROSOFT CORPORATION акциялары	12,476,147	9,635,136
JOHNSON&JOHNSON акциялары	5,090,580	4,775,950
AIRBUS SE акциялары	107,556	89,228
Шетелдік корпорациялар мен халықаралық қаржы ұйымдары акцияларының жиыны	31,000,690	25,994,984
«Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры» АҚ акциялары	10,694	10,694
Акциялардың жиыны	31,011,384	26,005,678
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың жиыны	123,224,271	81,313,729

Кредиттік рейтингтер «Moody's» кредиттік агенттігінің стандарттарына немесе осыған ұқсас халықаралық агенттіктердің аналогтарына сәйкес ұсынылады.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын барлық борыштық инвестициялық бағалы қағаздар кредиттік тәуекелдің 1-сатысына жатқызылды.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың жалпы балансының 10%-дан астамын құрайтын 5 эмитенттің қаржы құралдарына иелік етті. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы эмитенттер бойынша қалдықтардың жиынтық көлемі 92,329,905 мың теңгені құрады (2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: қалдық көлемі 58,627,725 мың теңге болатын 4 эмитент).

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық инвестициялық бағалы қағаздар бойынша купондық кірістің пайыздық мөлшерлемелері жылына 0.88%-дан 17.25%-ға дейін (2023 жылғы 31 желтоқсанда: жылына 0.38%-дан 18.69%-ға дейін) құрайды.

14 Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар

мың теңге	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Қазақстан Республикасының мемлекеттік облигациялары		
«Баа3» кредиттік рейтингімен		
- «РЕПО» мәмілелері бойынша кепілге салынған	23,099,121	12,022,069
- Компаниямен ұсталатын	181,425,948	192,768,786
Мемлекеттік облигациялардың жиыны	204,525,069	204,790,855
Шетелдік корпорациялар мен халықаралық қаржы ұйымдарының облигациялары		
«Ааа» кредиттік рейтингімен	24,518,197	33,795,837
«Аа1»-ден «Аа3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	37,856,301	5,751,372
«А1»-ден «А3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	27,848,429	21,613,639
«Баа1»-ден «Баа3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	2,724,572	2,400,351
Шетелдік корпорациялар мен халықаралық қаржы ұйымдарының облигацияларының жиыны	92,947,499	63,561,199
Қазақстандық банктердің облигациялары		
«Баа1»-ден «Баа3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	12,381,761	7,316,329
«Ба1»-ден «Ба3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	7,993,442	8,707,654
Қазақстандық банктердің облигацияларының жиыны	20,375,203	16,023,983
Қазақстандық компаниялардың корпоративтік облигациялары		
«Баа1»-ден «Баа3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	49,766,229	28,687,244
«Ба1»-ден «Ба3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	1,195,938	-
Қазақстандық компаниялардың корпоративтік облигацияларының жиыны	50,962,167	28,687,244
Залал бойынша бағалау резерві	(141,360)	(158,596)
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың жиыны	368,668,578	312,904,685

Жоғарыда келтірілген кесте «Moody's» агенттігі немесе «Moody's» агенттігінің шкаласына сәйкес айырбасталған басқа агенттіктер берген кредиттік рейтингтер негізінде құрастырылған.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын барлық инвестициялық бағалы қағаздар кредиттік тәуекел деңгейінің 1-сатысына жатқызылған.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания инвестициялық бағалы қағаздардың жалпы балансының 10%-дан астамын құрайтын 1 эмитенттің (2023 жыл: 1 эмитент) қаржы құралдарына иелік етті. Осы эмитент бойынша қалдықтардың жиынтық көлемі 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 204,525,069 мың теңгені құрады (2023 жыл: 204,790,855 мың теңге).

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялық бағалы қағаздар бойынша жылдық тиімді мөлшерлемелер жылына 1.5%-дан 16.7%-ға дейін (2023 жылғы 31 желтоқсанда: жылына 1.5%-дан 18.51%-ға дейін) құрайды. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құн бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды өтеу мерзімі: 2025 жылғы қаңтар - 2048 жылғы қазан (2023 жылғы 31 желтоқсан: 2024 жылғы қаңтардан 2048 жылғы қазанға дейін) аралықта болады.

15 Инвестициялық меншік

	Жер учаскелері мен ғимараттар мың теңге
Нақты шығындар	
2024 жылдың 1 қаңтарындағы қалдық	4,837,203
Түсімдер/(шығу)	-
2024 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдық	4,837,203
Амортизация	
2024 жылдың 1 қаңтарындағы қалдық	(368,064)
Бір жылға есептелген амортизация	(63,102)
2024 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдық	(431,166)
2024 жылғы 31 желтоқсандағы баланстық құн	4,406,037
Нақты шығындар	
2023 жылдың 1 қаңтарындағы қалдық	4,837,203
Түсімдер/(шығу)	-
2023 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдық	4,837,203
Амортизация	
2023 жылдың 1 қаңтарындағы қалдық	(304,962)
Бір жылға есептелген амортизация	(63,102)
2023 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдық	(368,064)
2023 жылғы 31 желтоқсандағы баланстық құн	4,469,139

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялық мүліктің баланстық құны оның әділ құнына тең болды. 2024 және 2023 жылдары Компания инвестициялық меншікке ішкі бағалау жүргізді. Активтердің әділ құнын бағалау үшін нарықтық тәсіл қолданылды. Нарықтық тәсіл ұқсас мүлікті сату аналогтарының нәтижелерін талдауға негізделген. Инвестициялық меншіктің әділ құны әділ құн иерархиясының 3 деңгейіне жатқызылған.

Компания операциялық жалдау шарттары бойынша алынған 382,866 мың теңге (2023 жыл: 360,178 мың теңге) мөлшеріндегі жалдау төлемдерінен кірісті «басқа операциялық кіріс» құрамында жалдау мерзімі ішінде желілік әдіспен табыс ретінде таныды.

16 Негізгі құралдар және материалдық емес активтер

мың теңге	Жер учаскелері мен ғимараттар	Компьютерле р мен кеңсе жабдықтары	Көлік құралдары	Аяқталмаған құрылыс	Өзге негізгі құралдар	Материалдық емес активтер	Жиыны
Нақты шығындар							
2024 жылдың 1 қаңтарындағы қалдық	3,772,131	999,647	304,887	2,057,003	1,709,871	643,695	9,487,234
Түсімдер	-	109,358	-	484,084	57,933	384,911	1,036,286
Істен шығулар	-	(75,852)	-	(598,524)	(63,755)	-	(738,131)
2024 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдық	3,772,131	1,033,153	304,887	1,942,563	1,704,049	1,028,606	9,785,389
Амортизация							
2024 жылдың 1 қаңтарындағы қалдық	(498,612)	(742,896)	(282,303)	-	(1,110,253)	(491,602)	(3,125,666)
Бір жылға есептелген амортизация	(65,724)	(95,318)	(6,400)	-	(140,688)	(104,253)	(412,383)
Істен шығулар	-	75,827	-	-	51,273	-	127,100
2024 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдық	(564,336)	(762,387)	(288,703)	-	(1,199,668)	(595,855)	(3,410,949)
Баланстық құны							
2024 жылдың 31 желтоқсанында	3,207,795	270,766	16,184	1,942,563	504,381	432,751	6,374,440
Нақты шығындар							
2023 жылдың 1 қаңтарындағы қалдық	3,772,131	1,000,800	390,608	987,265	1,673,030	595,030	8,418,864
Түсімдер	-	53,459	-	1,090,751	62,418	48,665	1,255,293
Істен шығулар	-	(54,612)	(85,721)	(21,013)	(25,577)	-	(186,923)
2023 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдық	3,772,131	999,647	304,887	2,057,003	1,709,871	643,695	9,487,234
Амортизация							
2023 жылдың 1 қаңтарындағы қалдық	(432,888)	(684,031)	(321,524)	-	(979,438)	(394,541)	(2,812,422)
Бір жылға есептелген амортизация	(65,724)	(113,477)	(33,380)	-	(153,829)	(97,061)	(463,471)
Істен шығулар	-	54,612	72,601	-	23,014	-	150,227
2023 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдық	(498,612)	(742,896)	(282,303)	-	(1,110,253)	(491,602)	(3,125,666)
Баланстық құны							
2023 жылдың 31 желтоқсанында	3,273,519	256,751	22,584	2,057,003	599,618	152,093	6,361,568

17 Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары

	Жалпы бағалау моделі (ЖБМ)			Сыйлықақыны бөлуге негізделген тәсіл (СБНТ)								Жиыны
	Автокөлік, теміржол көлігі, көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін ерікті сақтандыру (тікелей сақтандыру)	Жалпы сақтандыру (тікелей сақтандыру және қайта сақтандыру)	Өзге	Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары	Мүлік, әуе, теміржол көлігі, ғарыш объектілері (қайта сақтандыру)	Жауапкершілікті міндетті сақтандыру-көлік құралдары иелерінің жаңалықтары (тікелей сақтандыру)	Әуе көлігі (тікелей сақтандыру)	Мүлікті сақтандыру (тікелей)	Жүкті сақтандыру (тікелей)	Өзге	Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары	
2024 жыл мың теңге												
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(18,310,411)	(4,939,648)	(4,703,371)	-	(162,194,712)	(12,702,378)	(4,829,142)	(13,775,560)	(2,236,019)	(8,161,372)	-	(231,852,613)
Қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	-	-	-	3,307,339	-	-	-	-	-	-	2,137,628	5,444,967
	Жалпы бағалау моделі (ЖБМ)			Сыйлықақыны бөлуге негізделген тәсіл (СБНТ)								
	Автокөлік, теміржол көлігі, көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін ерікті сақтандыру (тікелей сақтандыру)	Жалпы сақтандыру (тікелей сақтандыру және қайта сақтандыру)	Өзге	Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары	Мүлік, әуе, теміржол көлігі, ғарыш объектілері (қайта сақтандыру)	Жауапкершілікті міндетті сақтандыру-көлік құралдары иелерінің жаңалықтары (тікелей сақтандыру)	Әуе көлігі (тікелей сақтандыру)	Мүлікті сақтандыру (тікелей)	Жүкті сақтандыру (тікелей)	Өзге	Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары	Жиыны
2023 жыл мың теңге												
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(11,333,798)	(3,891,237)	(4,969,030)	-	(129,280,596)	(16,765,707)	(5,822,048)	(3,216,806)	(1,940,277)	(5,466,482)	-	(182,685,981)
Сақтандыру шарттары бойынша активтер	136,345	-	-	-	-	-	-	-	-	30,159	-	166,504
Қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,649,028	1,649,028
Қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(70,009)	(70,009)

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сақтандыру шарттары бойынша кредиттік тәуекелге ұшыраудың ең жоғары деңгейі 28,897,610 мың теңгені құрайды (2023 жылғы 31 желтоқсан: 22,617,659 мың теңге), ол негізінен Компания көрсеткен қызметтер үшін алынуға жататын сыйлықақыларға жатады.

(а) Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша қозғалыстар

Келесі салыстырулар жеке пайда немесе залал туралы есепте танылған ақша қаражаттары мен сомалардың қозғалысы нәтижесінде жыл ішінде әрбір сегменттегі сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарының таза баланстық құны қалай өзгергенін көрсетеді.

Компания жабудың қалған бөлігі бойынша міндеттемелердің қозғалысын және туындаған талаптар бойынша міндеттемелердің қозғалысын бөлек талдайтын кестені ұсынады және бұл қозғалыстарды жеке пайда немесе залал туралы есептің баптарымен салыстырады.

Екінші салыстыру қаржылық емес тәуекелге және ШКҚМ-ға тәуекелдік түзетумен болашақ ақша ағындарының келтірілген құнын бағалаудағы өзгерістерді жеке талдайтын СБНТ-ны қолдана отырып бағаланбайтын шарттар үшін ұсынылған.

(i) Сақтандыру шарттары

Өтелімнің қалған бөлігі бойынша міндеттемелер және туындаған талаптар бөлінісінде талдау – ПОРП қолданумен бааланбайтын шарттар

	2024 ж.				2023 ж.			
	Өтелімнің қалған бөлігі бойынша міндеттемелер		Туындаған талаптар бойынша міндеттемелер		Өтелімнің қалған бөлігі бойынша міндеттемелер		Туындаған талаптар бойынша міндеттемелер	
	Залал компонентін қоспағанда	Залал компоненті			Залал компонентін қоспағанда	Залал компоненті		
мың теңге								
Кезең басындағы активтер	150,313	-	(13,968)	136,345	-	-	-	-
Кезең басындағы міндеттемелер	(16,014,970)	(1,378)	(4,177,717)	(20,194,065)	(8,904,802)	(16)	(1,775,322)	(10,680,140)
Кезеңнің басындағы таза теңгерім	(15,864,657)	(1,378)	(4,191,685)	(20,057,720)	(8,904,802)	(16)	(1,775,322)	(10,680,140)
<i>Жеке пайда немесе залал туралы есептегі өзгерістер</i>								
Сақтандыру шарттары бойынша түсім (5-ескертпе)								
Ауысу күніне өзгертілген ретроспективті тәсілді қолдана отырып бааланған шарттар	3,137,424	-	-	3,137,424	4,477,624	-	-	4,477,624
Басқа шарттар	40,479,971	-	-	40,479,971	29,315,115	-	-	29,315,115
	43,617,395	-	-	43,617,395	33,792,739	-	-	33,792,739
Сақтандыру қызметтері бойынша шығыстар (6-ескертпе)								
Сақтандыру қызметтері бойынша туындаған талаптар мен өзге де шығыстар	-	83,852	(7,481,619)	(7,397,767)	-	(1,623)	(4,054,791)	(4,056,414)
Аквизициялық ақша ағындарының амортизациясы	(23,142,233)	-	-	(23,142,233)	(17,419,692)	-	-	(17,419,692)
Ауыр шарттар бойынша залалдар және залалдарды қалпына келтіру	-	(285,016)	-	(285,016)	-	371	-	371
Туындаған талаптар бойынша міндеттемелерді түзету	-	-	423,170	423,170	-	-	(99,254)	(99,254)
	(23,142,233)	(201,164)	(7,058,449)	(30,401,846)	(17,419,692)	(1,252)	(4,154,045)	(21,574,989)
Сақтандыру қызметтерін көрсету нәтижесі	20,475,162	(201,164)	(7,058,449)	13,215,549	16,373,047	(1,252)	(4,154,045)	12,217,750
Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығыстар (10-ескертпе)	(3,079,211)	(9,280)	(920,450)	(4,008,941)	(2,155,327)	(110)	(270,819)	(2,426,256)
Валюта бағамдарының өзгеруінің әсері (10-ескертпе)	(67,230)	(2)	(37,123)	(104,355)	421	-	2,347	2,768
Пайда немесе залал туралы жеке есептегі өзгерістер жиыны	17,328,721	(210,446)	(8,016,022)	9,102,253	14,218,141	(1,362)	(4,422,517)	9,794,262
Ақша ағындары								
Алынған сыйлықақылар	(40,761,449)	-	-	(40,761,449)	(46,036,280)	-	-	(46,036,280)
Сақтандыру қызметтері бойынша төленген шағымдар мен өзге де шығыстар	-	-	4,330,029	4,330,029	-	-	2,006,154	2,006,154
Аквизициялық ақша ағындары	19,433,457	-	-	19,433,457	24,858,284	-	-	24,858,284
Ақша ағындарының жиыны	(21,327,992)	-	4,330,029	(16,997,963)	(21,177,996)	-	2,006,154	(19,171,842)
Кезең соңындағы таза теңгерім	(19,863,928)	(211,824)	(7,877,678)	(27,953,430)	(15,864,657)	(1,378)	(4,191,685)	(20,057,720)
Кезең соңындағы активтер	-	-	-	-	150,313	-	(13,968)	136,345
Кезең соңындағы міндеттемелер	(19,863,928)	(211,824)	(7,877,678)	(27,953,430)	(16,014,970)	(1,378)	(4,177,717)	(20,194,065)
	(19,863,928)	(211,824)	(7,877,678)	(27,953,430)	(15,864,657)	(1,378)	(4,191,685)	(20,057,720)

Бағалау компоненті бойынша талдау – СБНТ қолданумен бағаланбайтын шарттар

	2024 ж.						2023 ж.					
	ШКҚМ ((в) тармағын қараңыз)						ШКҚМ ((в) тармағын қараңыз)					
	Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын есептеу	Қаржылық емес тәуекелді түзету	Ауысу бойынша өзгертілген ретроспективті тәсіл шеңберіндегі шарттар	Басқа шарттар	Аралық қорытынды	Жиыны	Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын есептеу	Қаржылық емес тәуекелді түзету	Ауысу бойынша өзгертілген ретроспективті тәсіл шеңберіндегі шарттар	Басқа шарттар	Аралық қорытынды	Жиыны
мың теңге												
Кезең басындағы активтер	526,789	(26,184)	(364,260)	-	(364,260)	136,345	-	-	-	-	-	-
Кезең басындағы міндеттемелер	(8,198,545)	(1,252,308)	(1,074,256)	(9,668,956)	(10,743,212)	(20,194,065)	(3,514,499)	(758,126)	(2,710,237)	(3,697,278)	(6,407,515)	(10,680,140)
Кезеңнің басындағы таза теңгерім	(7,671,756)	(1,278,492)	(1,438,516)	(9,668,956)	(11,107,472)	(20,057,720)	(3,514,499)	(758,126)	(2,710,237)	(3,697,278)	(6,407,515)	(10,680,140)
<i>Жеке пайда немесе залал туралы есептегі өзгерістер</i>												
Ағымдағы қызметтерге байланысты өзгерістер												
Көрсетілген қызметтерге қатысты танылған ШКҚМ (5-ескертпе)	-	-	1,010,341	10,058,631	11,068,972	11,068,972	-	-	1,710,622	10,384,367	12,094,989	12,094,989
Өткен тәуекелдерге қатысты қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетуді өзгерту	-	2,134,204	-	-	-	2,134,204	-	621,066	-	-	-	621,066
Тәжірибе негізіндегі түзетулер	(125,781)	-	-	-	-	(125,781)	(250,301)	-	-	-	-	(250,301)
Болашақ қызметтерге байланысты өзгерістер												
Бастапқыда бір жыл ішінде танылған шарттар (17(б)-ескертпе)	16,759,934	(2,695,031)	-	(14,227,095)	(14,227,095)	(162,192)	15,304,083	(1,320,851)	(450)	(13,982,782)	(13,983,232)	-
ШКҚМ түзететін бағалаулардағы өзгеріс	(3,257,666)	(1,001,118)	(63,377)	4,322,161	4,258,784	-	991,720	307,205	(238,769)	(1,215,194)	(1,453,963)	(155,038)
Ауыр шарттар бойынша шығындарға және шығындарды қалпына келтіруге әкелетін бағалаулардағы өзгеріс	(30,478)	(92,346)	-	-	-	(122,824)	6,382	(94)	-	-	-	6,288

	2024 ж.						2023 ж.					
	ШКҚМ ((в) тармағын қараңыз)						ШКҚМ ((в) тармағын қараңыз)					
	Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын есептеу	Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету	Ауысу бойынша өзгертілген ретроспективті тәсіл шенберіндегі шарттар	Басқа шарттар	Аралық қорытынды	Жиыны	Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын есептеу	Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету	Ауысу бойынша өзгертілген ретроспективті тәсіл шенберіндегі шарттар	Басқа шарттар	Аралық қорытынды	Жиыны
Өткен кезеңдерде көрсетілген қызметтерге байланысты өзгерістер												
Туындаған талаптар бойынша міндеттемелерді түзету	415,180	7,990	-	-	-	423,170	(165,142)	65,888	-	-	-	(99,254)
Сақтандыру қызметтерін көрсету нәтижесі	13,761,189	(1,646,301)	946,964	153,697	1,100,661	13,215,549	15,886,742	(326,786)	1,471,403	(4,813,609)	(3,342,206)	12,217,750
Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығыстар (10-ескертпе)	(1,893,673)	(465,564)	(96,886)	(1,552,818)	(1,649,704)	(4,008,941)	(874,804)	(193,667)	(199,682)	(1,158,103)	(1,357,785)	(2,426,256)
Валюта бағамдарының өзгеруінің әсері (10-ескертпе)	(96,614)	(1,312)	-	(6,429)	(6,429)	(104,355)	2,647	87	-	34	34	2,768
Пайда немесе залал туралы жеке есептегі өзгерістер жиыны	11,770,902	(2,113,177)	850,078	(1,405,550)	(555,472)	9,102,253	15,014,585	(520,366)	1,271,721	(5,971,678)	(4,699,957)	9,794,262
Ақша ағындары	(16,997,963)	-	-	-	-	(16,997,963)	(19,171,842)	-	-	-	-	(19,171,842)
Кезең соңындағы таза теңгерім	(12,898,817)	(3,391,669)	(588,438)	(11,074,506)	(11,662,944)	(27,953,430)	(7,671,756)	(1,278,492)	(1,438,516)	(9,668,956)	(11,107,472)	(20,057,720)
Кезең соңындағы активтер	-	-	-	-	-	-	526,789	(26,184)	(364,260)	-	(364,260)	136,345
Кезең соңындағы міндеттемелер	(12,898,817)	(3,391,669)	(588,438)	(11,074,506)	(11,662,944)	(27,953,430)	(8,198,545)	(1,252,308)	(1,074,256)	(9,668,956)	(10,743,212)	(20,194,065)
	(12,898,817)	(3,391,669)	(588,438)	(11,074,506)	(11,662,944)	(27,953,430)	(7,671,756)	(1,278,492)	(1,438,516)	(9,668,956)	(11,107,472)	(20,057,720)

Жабудың қалған бөлігі бойынша міндеттемелер және туындаған талаптар бойынша талдау – СБНТ қолдана отырып бағаланатын шарттар

	2024 ж.					2023 ж.				
	Өтелімнің қалған бөлігі бойынша міндеттемелер		Туындаған талаптар бойынша міндеттемелер			Өтелімнің қалған бөлігі бойынша міндеттемелер		Туындаған талаптар бойынша міндеттемелер		
	Залал компонентін қоспағанда	Залал компоненті	Болашақ ақша ағымдағы құнын есептеу	Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету	Жиыны	Залал компонентін қоспағанда	Залал компоненті	Болашақ ақша ағымдағы құнын есептеу	Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету	Жиыны
мың теңге										
Кезең басындағы активтер	58,935	(24,457)	(3,569)	(750)	30,159	-	-	-	-	-
Кезең басындағы міндеттемелер	(16,313,303)	(31,580)	(141,698,811)	(4,448,222)	(162,491,916)	(12,839,174)	(2,062,413)	(119,101,090)	(3,399,064)	(137,401,741)
Кезеңнің басындағы таза теңгерім	(16,254,368)	(56,037)	(141,702,380)	(4,448,972)	(162,461,757)	(12,839,174)	(2,062,413)	(119,101,090)	(3,399,064)	(137,401,741)
Жеке пайда немесе залал туралы есептегі өзгерістер										
Сақтандыру шарттары бойынша түсім (5-ескертпе)										
Ауысу күніне өзгертілген ретроспективті тәсілді қолдана отырып бағаланған шарттар	1,110,285	-	-	-	1,110,285	2,375,105	-	-	-	2,375,105
Басқа шарттар	142,575,891	-	-	-	142,575,891	135,842,787	-	-	-	135,842,787
	143,686,176	-	-	-	143,686,176	138,217,892	-	-	-	138,217,892
Сақтандыру қызметтері бойынша шығыстар (6-ескертпе)										
Сақтандыру қызметтері бойынша туындаған талаптар мен өзге де шығыстар	-	1,202,517	(91,348,302)	(851,410)	(90,997,195)	-	2,785,093	(108,143,361)	(837,965)	(106,196,233)
Аквизициялық ақша ағымдарының амортизациясы	(17,158,782)	-	-	-	(17,158,782)	(24,849,338)	-	-	-	(24,849,338)
Ауыр шарттар бойынша залалдар және залалдарды қалпына келтіру	-	(1,170,351)	-	-	(1,170,351)	-	(660,719)	-	-	(660,719)
Туындаған талаптар бойынша міндеттемелерді түзету	-	-	864,293	76,538	940,831	-	-	4,092,010	60,845	4,152,855
	(17,158,782)	32,166	(90,484,009)	(774,872)	(108,385,497)	(24,849,338)	2,124,374	(104,051,351)	(777,120)	(127,553,435)
Сақтандыру қызметтерін көрсету нәтижесі	126,527,394	32,166	(90,484,009)	(774,872)	35,300,679	113,368,554	2,124,374	(104,051,351)	(777,120)	10,664,457
Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығыстар (10-ескертпе)	(3,306,674)	(67,674)	(8,340,787)	(278,525)	(11,993,660)	(3,268,867)	(117,226)	(6,711,689)	(292,989)	(10,390,771)
Валюта бағамдарының өзгеруінің әсері (10-ескертпе)	(395,752)	1,046	(19,306,232)	(620,667)	(20,321,605)	(784,354)	(772)	1,327,067	20,201	562,142
Пайда немесе залал туралы жеке есептегі өзгерістер жиыны	122,824,968	(34,462)	(118,131,028)	(1,674,064)	2,985,414	109,315,333	2,006,376	(109,435,973)	(1,049,908)	835,828
Ақша ағымдары										
Алынған сыйлықақылар	(136,966,613)	-	-	-	(136,966,613)	(130,782,451)	-	-	-	(130,782,451)
Сақтандыру қызметтері бойынша төленген шағымдар мен өзге де шығыстар	-	-	77,744,048	-	77,744,048	-	-	86,834,683	-	86,834,683
Аквизициялық ақша ағымдары	14,799,725	-	-	-	14,799,725	18,051,924	-	-	-	18,051,924
Ақша ағымдарының жиыны	(122,166,888)	-	77,744,048	-	(44,422,840)	(112,730,527)	-	86,834,683	-	(25,895,844)
Кезең соңындағы таза теңгерім	(15,596,288)	(90,499)	(182,089,360)	(6,123,036)	(203,899,183)	(16,254,368)	(56,037)	(141,702,380)	(4,448,972)	(162,461,757)
Кезең соңындағы активтер	-	-	-	-	-	58,935	(24,457)	(3,569)	(750)	30,159
Кезең соңындағы міндеттемелер	(15,596,288)	(90,499)	(182,089,360)	(6,123,036)	(203,899,183)	(16,313,303)	(31,580)	(141,698,811)	(4,448,222)	(162,491,916)
	(15,596,288)	(90,499)	(182,089,360)	(6,123,036)	(203,899,183)	(16,254,368)	(56,037)	(141,702,380)	(4,448,972)	(162,461,757)

(ii) Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары

Өтелімнің қалған бөлігі бойынша міндеттемелер және туындаған талаптар бөлінісінде талдау – СБНТ қолданумен бағаланбайтын шарттар

	2024 ж.		
	Қамтудың қалған бөлігі бойынша активтер		
мың теңге	Шығынды қалпына келтіру компонентін қоспағанда	Туындаған талаптар бойынша активтер	Жиыны
Кезең басындағы активтер	-	-	-
Пайда немесе залал туралы есептегі өзгерістер			
Қайта сақтандыру шарттары бойынша төленген сыйлықақыларды бөлу	(11,531,994)	-	(11,531,994)
Қайта сақтандырушылар өтейтін сомалар			
Сақтандыру қызметтері бойынша туындаған талаптар және өзге де шығыстар бойынша өтеу сомалары	-	205,428	205,428
Аквизициялық ақша ағындарының амортизациясы	(80,600)	-	(80,600)
Туындаған талаптар бойынша активтер сомаларын түзету	-	(25,798)	(25,798)
	(80,600)	179,630	99,030
Қайта сақтандырушылардың міндеттемелерді орындамау тәуекелінің өзгеруінің әсері	-	-	-
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығыстар	(11,612,594)	179,630	(11,432,964)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық кіріс (10-ескертпе)	323,219	6,704	329,923
Валюта бағамдарының өзгеруінің әсері (10-ескертпе)	617,279	27,021	644,300
Пайда немесе залал туралы есептегі өзгерістердің жиыны	(10,672,096)	213,355	(10,458,741)
Ақша ағындары			
Төленген сыйлықақылар	13,573,016	-	13,573,016
Алынған сомалар	-	25,798	25,798
Аквизициялық ақша ағындары	167,266	-	167,266
Ақша ағындарының жиыны	13,740,282	25,798	13,766,080
Кезең соңындағы активтер	3,068,186	239,153	3,307,339

Бағалау компоненті бойынша талдау – СБНТ қолданумен бағаланбайтын шарттар

	2024 ж.			
	Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын есептеу	Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету	ШКҚМ ((в) тармағын қараңыз) Басқа шарттар	Жиыны
мың теңге				
Кезең басындағы активтер	-	-	-	-
<i>Пайда немесе залал туралы есептегі өзгерістер</i>				
Ағымдағы қызметтерге байланысты өзгерістер				
Алынған қызметтерге қатысты танылған ШКҚМ	-	-	(873,694)	(873,694)
Өткен тәуекелдерге қатысты қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетуді өзгерту	-	(3,499,828)	-	(3,499,828)
Тәжірибе негізіндегі түзетулер	(7,059,442)	-	-	(7,059,442)
Болашақ қызметтерге байланысты өзгерістер				
Бастапқыда бір жыл ішінде танылған шарттар	(7,302,577)	5,005,171	2,297,406	-
ШКҚМ түзететін бағалаулардағы өзгеріс	810,063	205,885	(1,015,948)	-
Тәжірибе негізіндегі түзетулер	-	-	-	-
Қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығыстар (10-ескертпе)	(13,551,956)	1,711,228	407,764	(11,432,964)
Қайта сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық кіріс	112,967	166,525	50,431	329,923
Валюта бағамдарының өзгеруінің әсері	41,782	438,725	163,793	644,300
Пайда немесе залал туралы есептегі өзгерістердің жиыны	(13,397,207)	2,316,478	621,988	(10,458,741)
Ақша ағындары	13,766,080	-	-	13,766,080
Кезең соңындағы активтер	368,873	2,316,478	621,988	3,307,339

Жабудың қалған бөлігі бойынша міндеттемелер және туындаған талаптар бойынша талдау – СБНТ қолдана отырып бағаланатын шарттар

	2024 ж.				2023 ж.			
	Туындаған талаптар бойынша активтер				Туындаған талаптар бойынша активтер			
	Қамтудың қалған бөлігі бойынша активтер	Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын есептеу	Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету	Жиыны	Қамтудың қалған бөлігі бойынша активтер	Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын есептеу	Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету	Жиыны
мың теңге								
Кезең басындағы активтер	493,540	1,139,041	16,447	1,649,028	619,432	1,174,423	32,101	1,825,956
Кезең басындағы міндеттемелер	(74,451)	4,379	63	(70,009)	(66,005)	-	-	(66,005)
Кезеңнің басындағы таза теңгерім	419,089	1,143,420	16,510	1,579,019	553,427	1,174,423	32,101	1,759,951
<i>Пайда немесе залал туралы есептегі өзгерістер</i>								
Қайта сақтандыру шарттары бойынша төленген сыйлықақыларды бөлу	(1,132,552)	-	-	(1,132,552)	(7,896,966)	-	-	(7,896,966)
Қайта сақтандырушылар өтейтін сомалар								
Сақтандыру қызметтері бойынша туындаған талаптар және өзге де шығыстар бойынша өтеу сомалары	-	1,721,296	54,834	1,776,130	-	166,275	2,487	168,762
Аквизициялық ақша ағындарының амортизациясы	(12,045)	-	-	(12,045)	(96,251)	-	-	(96,251)
Туындаған талаптар бойынша активтер сомаларын түзету	-	(563,573)	(17,955)	(581,528)	-	357,067	(20,259)	336,808
	(12,045)	1,157,723	36,879	1,182,557	(96,251)	523,342	(17,772)	409,319
Қайта сақтандырушылардың міндеттемелерді орындамау тәуекелінің өзгеруінің әсері	-	(248)	(4)	(252)	-	(9)	-	(9)
Қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығыстар	(1,144,597)	1,157,475	36,875	49,753	(7,993,217)	523,333	(17,772)	(7,487,656)
Қайта сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығыстар (10-ескертпе)	20,705	271,173	8,026	299,904	105,757	84,967	2,181	192,905
Валюта бағамдарының өзгеруінің әсері (10-ескертпе)	73,787	42	-	73,829	186,099	(7,125)	-	178,974
Пайда немесе залал туралы есептегі өзгерістердің жиыны	(1,050,105)	1,428,690	44,901	423,486	(7,701,361)	601,175	(15,591)	(7,115,777)
Ақша ағындары								
Төленген сыйлықақылар	638,573	-	-	638,573	7,476,525	-	-	7,476,525
Алынған сомалар	-	(508,052)	-	(508,052)	-	(632,178)	-	(632,178)
Аквизициялық ақша ағындары	4,602	-	-	4,602	90,498	-	-	90,498
Ақша ағындарының жиыны	643,175	(508,052)	-	135,123	7,567,023	(632,178)	-	6,934,845
Кезең соңындағы таза теңгерім	12,159	2,064,058	61,411	2,137,628	419,089	1,143,420	16,510	1,579,019
Кезең соңындағы активтер	12,159	2,064,058	61,411	2,137,628	493,540	1,139,041	16,447	1,649,028
Кезең соңындағы міндеттемелер	-	-	-	-	(74,451)	4,379	63	(70,009)
	12,159	2,064,058	61,411	2,137,628	419,089	1,143,420	16,510	1,579,019

(б) Бастапқыда бір жыл ішінде танылған шарттардың әсері

Төмендегі кестеде бір жыл ішінде СБНТ қолданумен бағаланбайтын сақтандыру шарттарын бастапқы тану кезінде туындайтын бағалау компоненттеріне әсері келтірілген.

(i) Сақтандыру шарттары

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Шығарылған пайдалы шарттар		
Сақтандыру қызметтері бойынша талаптарды және басқа да шығындарды төлеуге	7,355,693	4,963,623
Аквизициялық ақша ағындары	23,948,922	26,725,683
Ақша қаражаттарының ағындарының келтірілген құнын есептік бағалау	31,304,615	31,689,306
Ақша қаражаты түсімдерінің келтірілген құнының есептік бағалауы	(48,064,549)	(46,993,389)
Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету	2,695,031	1,320,851
ШКҚМ	14,227,095	13,983,232
Бастапқы тану кезінде танылған залалдар	162,192	-

2024 және 2023 жылдары Компания ауыртпалықты келісімшарттар шығарған жоқ.

(ii) Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары

мың теңге	2024 ж.
Зиянды қалпына келтіру компонентін болдырмайтын шарттар	
Ақша қаражаттарының ағындарының келтірілген құнын есептік бағалау	(17,877,180)
Ақша қаражаты түсімдерінің келтірілген құнының есептік бағалауы	10,574,603
Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету	5,005,171
ШКҚМ	2,297,406
Шығынды қалпына келтіру компоненті	-

(в) Шартта көзделген қызметтер маржасы (ШКҚМ)

Келесі кестеде Компания СБНТ-ны қолдана отырып бағаланбайтын сақтандыру шарттары үшін есепті күннен кейін пайда немесе залал ретінде ШКҚМ-ның қалған бөлігін қашан тануды жоспарлап отырғаны туралы ақпарат берілген.

2024 жыл мың теңге	1 жыл немесе одан аз	1-2 жыл	2-3 жыл	3-4 жыл	4-5 жыл	5-10 жыл	Жиыны
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары	(275,930)	(134,216)	(127,057)	(83,741)	(633)	(411)	(621,988)
Сақтандыру шарттары	7,957,046	2,099,144	873,340	498,548	147,850	87,016	11,662,944
2023 жыл мың теңге	1 жыл немесе одан аз	1-2 жыл	2-3 жыл	3-4 жыл	4-5 жыл	5-10 жыл	Жиыны
Сақтандыру шарттары	6,636,342	2,211,187	1,360,276	531,832	270,567	97,268	11,107,472

(г) Кредиттік тәуекелге ұшырау – қайта сақтандыру шарттары

Төменде қайта сақтандыру шарттары бойынша кредиттік тәуекелге ұшырау көрсетілген:

мың теңге	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер		
«Аa1»-ден «Аa3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	1,103,978	225,328
«A1»-ден «A3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	3,025,803	1,275,997
«Baa1»-ден «Baa3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	770,943	-
Өзге	544,243	77,694
	5,444,967	1,579,019

Жоғарыда келтірілген кесте «Moody's» агенттігі немесе «Moody's» агенттігінің шкаласына сәйкес айырбасталған басқа агенттіктер берген кредиттік рейтингтер негізінде құрастырылған.

(д) Маңызды кәсіби пікірлер мен бағалаулар

(і) Шарттарды орындау бойынша ақша ағындары

Шарттарды орындау бойынша ақша ағындарына:

- болашақ ақша ағындарын есептік бағалау;
- қаржылық тәуекелдер болашақ ақша ағындарын есептік бағалауда ескерілмейтін шамада ақшаның уақытша құнын және болашақ ақша ағындарымен байланысты қаржылық тәуекелдерді есепке алу мақсаттары үшін түзетуді; және
- қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету.

Компанияның ақша ағындарын бағалаудағы мақсаты ықтимал нәтижелердің барлық ауқымын көрсететін бірқатар сценарийлердің күтілетін құнын анықтау болып табылады. Күтілетін ағымдағы құнды есептеу үшін әр сценарийдің ақша ағындары дисконтталады және осындай нәтиженің пайда болу ықтималдығын бағалауды ескере отырып өлшенеді.

Болашақ ақша ағындарын есептік бағалау

Болашақ ақша ағындарын бағалау кезінде Компания осындай болашақ ақша ағындарының сомалары, мерзімдері және белгісіздігі туралы есепті күнге шамадан тыс шығындарсыз немесе күш жұмсамай-ақ қол жетімді барлық негізделген және расталған ақпаратты ашық түрде пайдаланады. Бұл ақпарат ішкі және сыртқы көздерден, сақтандыру шығындары және басқа да тәжірибелер туралы өткен кезеңдердің деректерін қамтиды және болашақ оқиғаларға қатысты ағымдағы күтулерді ескере отырып жаңартылады.

Егер маңызды нарықтық айнымалылардың бағалары осы айнымалылар үшін бақыланатын нарықтық бағаларға сәйкес келсе, болашақ ақша ағындарының есептік бағалары компанияның есепті күнгі ағымдағы шарттар туралы пікірін көрсетеді.

Болашақ ақша ағындарын бағалау кезінде Компания осы ақша ағындарына әсер етуі мүмкін болашақ оқиғаларға қатысты ағымдағы күтулерді ескереді. Алайда, Компания болашақта қолданыстағы міндеттемелерді өзгертетін немесе тоқтататын немесе қолданыстағы сақтандыру шарттары бойынша жаңа міндеттемелер жасайтын заңнаманың өзгеруінің ағымдағы күтулерін заңнаманың мұндай өзгерісі іс жүзінде күшіне енгенге дейін ескермейді.

Шарт шеңберіндегі ақша ағындары келісімшарттың орындалуымен тікелей байланысты, оның ішінде Компания сомасын немесе мерзімдерін өз қалауы бойынша белгілейтін ақша ағындары. Сақтандыру шарты шеңберіндегі ақша ағындарына полис ұстаушының пайдасына (немесе атынан) төлемдер, аквизициялық ақша ағындары және келісімшарттарды орындау кезінде Компания басқа шығындары кіреді.

Сақтандыру шарттары бойынша аквизициялық ақша ағындары осы топ тиесілі сақтандыру шарттарының портфелімен тікелей байланысты сақтандыру шарттары тобын сату, андеррайтинг және жасасу жөніндегі қызметке байланысты туындайды. Келісімшарттарды орындау үшін Компанияның басқа шығындарына мыналар жатады:

- сақтандыру шығындарын реттеуге, полистерді жүргізуге және оларға қызмет көрсетуге арналған шығындар;
- сақтандыру шарты шеңберінде алуға жататын бөліктер төлейтін сыйлықақылар бойынша төлеуге жататын тұрақты комиссиялар;
- табыс салығы және шарт талаптарына сәйкес полис ұстаушылардан тікелей алынатын барлық басқа шығындар.

Сақтандыру шарттары бойынша аквизикалық ақша ағындары және келісімшарттарды орындау үшін Компания көтеретін басқа шығындар тікелей шығындарды да, тұрақты және ауыспалы үстеме шығыстарды бөлуді де қамтиды.

Ақша ағындары Компания сақтандыру шарттарын жасасу үшін жүзеге асыратын қызметке, шарттарды орындауға байланысты басқа қызметке және шығындарды есептеудің тиісті әдістерін қолдана отырып, жергілікті ұйым деңгейінде жүзеге асырылатын басқа қызметке тікелей жатқызылуы мүмкін. Сақтандыру шарттарын жасасу жөніндегі қызметке және шарттарды орындауға байланысты басқа да қызметке жатқызылуы мүмкін ақша ағындары ұқсас сипаттамалары бар барлық шығындарға дәйекті қолданылатын жүйелі және ұтымды әдістерді пайдалана отырып, шарттар топтары бойынша бөлінеді. Компания жалпы жағдайда сақтандыру шарттарының топтарына аквизициялық ақша ағындарын әр топ бойынша сыйлықақылардың жалпы сомасы негізінде, әр топ бойынша шығындардың жалпы сомасы негізінде шығындарды реттеуге арналған шығыстарды және жыл ішінде тапқан сыйлықақылар негізінде полистерді жүргізуге және оларға қызмет көрсетуге арналған шығыстар сомасын бөледі. Басқа шығындар пайда немесе залал құрамында олардың пайда болуына қарай танылады.

Резервтер бойынша түйінді жорамалдар

Болжамдарды анықтау үшін қолданылатын Үдеріс ең ықтимал немесе күтілетін нәтижелерге бейтарап баға беруге арналған. Болжамдарды қалыптастыру үшін негіз ретінде пайдаланылатын ақпарат көздері Ішкі болып табылады, олар жыл сайын жүргізілетін егжей-тегжейлі зерттеулердің нәтижелерін қамтиды. Болжамдар олардың байқалатын нарықтық бағаларға және өзге де жарияланған ақпаратқа сәйкестігін қамтамасыз ету мақсатында тексеріледі. Алайда, қазақстандық сақтандыру нарығында негізгі қызмет бойынша болжамдар мен өзгерістерге ұшырауды айқындау үшін өзекті болатын жалпыға қолжетімді ақпараттың жетіспеушілігі байқалады.

Қызметтің сипатына байланысты белгілі бір сақтандыру шығынын (талаптарын) реттеу бойынша ықтимал нәтижелерді дәл болжау және мәлімделген сақтандыру шығындарын (талаптарын) реттеу бойынша шығындардың түпкілікті сомасын анықтау өте қиын. Әрбір мәлімделген сақтандыру шығыны барлық мән-жайларды, сақтандыру шығындарын бағалаушылардан алынған ақпаратты және ұқсас сақтандыру шығындарының шамасы бойынша тарихи деректерді ескере отырып, әрбір нақты жағдай үшін жеке қаралады. Әрбір жағдай бойынша бағалау үнемі қайта қаралады және жаңа деректер пайда болған жағдайда сәйкесінше жаңартылады. Резервтер қолда бар ағымдағы ақпарат негізінде қалыптастырылады. Алайда, соңғы міндеттемелер одан әрі оқиғалар нәтижесінде өзгеруі мүмкін. Шығындарды жабуға арналған шығындардың қорытынды мөлшеріне әсер ететін көптеген факторлардың әсерін бағалау қиын. Резервті есептеудің күрделілігі сақтандырудың негізгі шарттарындағы айырмашылыққа, шағымның күрделілігіне, шағымның көлеміне және шағымның жеке ауырлығына, шағымның пайда болу күнін және оның нақты өтініш беру күнін анықтауға байланысты сақтандырудың әртүрлі түрлері үшін де өзгереді.

Компания есептелген, бірақ есепті күнге төленбеген барлық талаптарды, сондай-ақ жеке мәлімделген талаптарды талдау және болған, бірақ әлі мәлімделмеген талаптар үшін резервтер құру арқылы шығындарды өтеудің қалдық және басқа күтілетін сомаларының құнын түпкілікті реттеу бойынша шығыстарды бағалауды жүргізеді. Талаптарды түпкілікті реттеу бойынша шығыстар сомасы шығындарды жабу үшін сақтандыру резервтерін болжаудың кейбір әдістерімен есептеледі – мысалы, тізбекті баспалдақ әдісі және Борнхуттер-Фергюсон әдісі. Бұл әдістер компанияның шығындарды алу тәжірибесі болашақта шығындарды дамыту моделін болжауға және сәйкесінше сақтандыру шығындарын реттеу бойынша шығындардың түпкілікті сомасын анықтауға мүмкіндік береді деп болжайды. Сақтандыру шығындарын реттеу бойынша шығындардың түпкілікті сомасы бағалау басқа талаптардан бөлек жүргізілетін ірі талаптарды қоспағанда, сақтандырудың әрбір түрі үшін бөлек есептеледі.

Пайдаланылған Болжамдар, оның ішінде күтілетін шығындар коэффициенттеріне және болашақта мәлімделген шығындардың инфляциясына қатысты, өткен кезеңдердегі сақтандыру шығындарының дамуы туралы ақпараттарға тікелей негізделеді, оның негізінде болжамдар жасалды, дегенмен өткен тенденциялар болашақта қаншалықты қолданылмайтынын және болашақта қандай жаңа тенденциялардың пайда болуын бағалау үшін күтуге тұрарлық. кәсіби пайымдау қолданылады.

Дисконттау мөлшерлемелері

Барлық ақша ағындары ақша ағындарының сипаттамаларын және сақтандыру келісімшарттарының өтімділік сипаттамаларын көрсету үшін түзетілген тәуекелсіз кірістілік қисықтарын қолдана отырып дисконтталады. Компания валютаға байланысты ақша ағындарының дисконттау мөлшерлемелерін анықтау үшін екі тәсілді қолданады:

- теңге мен еуроға номинацияланған ақша ағындарын дисконттау мөлшерлемелерін анықтау үшін Компания «төменнен жоғары» тәсілін қолданады;
- АҚШ долларымен ұсынылған ақша ағындарының дисконттау мөлшерлемелерін анықтау үшін Компания «жоғарыдан төмен» тәсілін қолданады.

«Төменнен жоғары» тәсілін пайдалана отырып, теңгемен дисконттау мөлшерлемелерін айқындау үшін Компания екі құрамдауышты бағалайды: теңгемен кірістіліктің тәуекелсіз қисығы және кейіннен теңгемен номиналданған ақша ағындарын дисконттау үшін пайдаланылатын дисконттау мөлшерлемесінің өтімсіздігіне түзету шамасы осы екі құрамдауыштың сомасы ретінде есептеледі. Компания, әдетте, Қазақстан Республикасының мемлекеттік бағалы қағаздары бойынша купонсыз кірістілік қисығы үшін байқалатын тарихи деректерді пайдалана отырып, теңге бойынша тәуекелсіз мөлшерлемелерді айқындайды. Өтімсіздік сыйлықақысын есептеу үшін Компания өтімсіздік тәуекелінің әсерін көрсететін тәуекел факторлары сыйлықақысын бағалауға негізделген тәсілді қолданады. Бұл сыйлықақы өтімді емес борыштық құралдар (корпоративтік банктік кредиттер) бойынша пайыздық мөлшерлемеден ақшаның уақытша құны үшін сыйлықақыны және кредиттік тәуекел үшін сыйлықақыны қоспағанда есептеледі. Осы тәсілге сәйкес қалған құрамдас өтімсіздік сыйлықақысын білдіреді деп болжануда.

Еуроғағы дисконттау мөлшерлемелерін анықтау үшін Компания еуроаймақтың жоғары рейтингті облигацияларының кірістілігі негізінде еуроғағы тәуекелсіз кірістілік қисығын есептейді. Компания өтімділік үшін сыйақыны өтеу кезіндегі қазақстандық еурооблигациялардың кірістілік мөлшерлемесі мен тәуекелсіз кірістілік қисығы арасындағы спрэд үлесіне тең сомада есептейді.

«Жоғарыдан төмен» тәсілмен АҚШ долларындағы дисконттау мөлшерлемелерін анықтау үшін Компания дисконттау қисығын несиелік тәуекел сыйлықақысын шегергендегі референттік портфельдің АҚШ долларындағы кірістілігі ретінде бағалайды. Референттік портфель ретінде Компания инвестициялық рейтингтен төмен емес кредиттік рейтингі бар Қазақстанның егеменді еурооблигацияларын және қазақстандық компаниялардың еурооблигацияларын пайдаланады. Қазақстанның еурооблигацияларына арналған CDS (кредиттік-дефолттық своп) баға белгілеулері кредиттік тәуекел үшін сыйлықақыны бағалау үшін пайдаланылады.

Төмендегі кестелерде негізгі валюталар бойынша сақтандыру шарттары бойынша ақша ағындарын дисконттау үшін пайдаланылатын кірістілік қисықтары келтірілген:

	2024 ж.					2023 ж.				
	1 жыл	5 жыл	10 жыл	15 жыл	20 жыл	1 жыл	5 жыл	10 жыл	15 жыл	20 жыл
Теңге	13.51%	13.27%	13.23%	13.22%	13.22%	16.41%	14.68%	13.85%	13.51%	13.33%
АҚШ доллары	5.54%	5.87%	5.09%	5.43%	6.14%	4.77%	5.55%	4.57%	4.85%	5.64%
Еуро	2.73%	2.67%	2.97%	3.11%	3.14%	3.33%	2.18%	2.36%	2.55%	2.63%

Қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетулер

Қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетулер эмитент ұйымға қаржылық емес тәуекелді қабылдағаны үшін талап етілетін өтемақы мөлшерін көрсету мақсатында айқындалады, және осы топтардың тәуекелдерінің сипаттамаларын талдау негізінде шарттар топтары бойынша бөлінеді.

Қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетулер ұйым берген шарттар бойынша әртараптандырудың пайдасын осы тәуекелді қабылдағаны үшін қажетті өтемақыға сәйкес келетіндей және ұйымның тәуекелді қабылдамау дәрежесін көрсететіндей етіп көрсетеді; әртараптандырудың пайдасының әсері корреляциялық матрица әдісін қолдану арқылы анықталады.

Қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетулер мынадай әдістерді пайдалана отырып айқындалады:

- Өтелімнің қалған бөлігі бойынша міндеттеме: Әдіс шығын коэффициентінің болжамды мәнінің шығын коэффициентінің нақты мәнінен ауытқуын есептеуге негізделген («шығынға негізделген әдіс»);
- Туындаған талаптар бойынша міндеттемелер: «Бутстреп» әдісі.

Жоғарыда қарастырылған әдістер таңдалған процентиль мәні бар сенімділік деңгейіне негізделген (процентильдің мәнін Компания анықтайды және әдетте 75% құрайды).

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары үшін қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетулерді анықтау үшін Компания бұл әдісті қайта сақтандыруды есепке алмағанда да, қайта сақтандыруды ескере отырып та қолданады және қайта сақтандырушыға берілетін тәуекел сомасын осы екі нәтиже арасындағы айырмашылық ретінде анықтайды.

«Шығынға негізделген» әдісі болжамды шығын коэффициенттерінің олардың нақты мәндерінен тарихи ауытқуларын талдауға негізделген.

«Бутстреп» әдісі шығындарды реттеу кезеңдеріндегі шығындардың байқалған нақты өсіміне негізделген шығындар үшбұрыштарын модельдеуге негізделген және ақша ағындарының эмпирикалық ықтималдық үлестірімін алуға және 75% сенімділік деңгейімен тәуекелді түзету мөлшерін таңдауға мүмкіндік береді.

(ii) **Шартта көзделген қызметтер маржасы (ШКҚМ)**

Сақтандыру бірліктерін анықтау

Шарттар тобының ШКҚМ осы жылы берілген сақтандыру өтемі бірліктерінің саны негізінде әр жылы көрсетілген қызметтерді көрсету үшін пайда немесе залал құрамында танылады, ол әрбір шарт бойынша шарт бойынша берілетін пайданың шамасын және сақтандыру өтемінің күтілетін кезеңін талдау негізінде айқындалады. (3(в) (ix) ескертпені қараңыз)).

Компания шарт бойынша ұсынылатын пайданың мөлшерін шарт бойынша әлеуетті пайданың ең жоғары мөлшері ретінде анықтайды, ол әдетте барлық өте жоғары тәуекелді өнімдер үшін жиынтық сақтандыру сомасы ретінде ұсынылады, өйткені Компания шығаратын шарттар инвестициялық кіріс алуға байланысты ешқандай қызмет көрсетпейді. Сақтандыру бірліктері әр кезеңдегі мүмкін болатын сақтандыру шығындарының максималды мөлшері негізінде есептеледі. Сақтандыру бірліктерін модельдеу кезінде Компания келісімшарт жұмыс істеген күнтізбелік жылдағы кезеңнің ұзақтығын және уақыт өте келе портфель мөлшерінің күтілетін төмендеуін ескереді. Сақтандыру өтелімінің бірліктері әрбір есепті күнге қайта қаралады және жаңартылады.

Пайда немесе залал құрамына ШКҚМ-ды бөлудің күтілетін мерзімдерін талдау (в) тармағында көрсетілген.

18 **Еншілес кәсіпорынға инвестициялар**

Еншілес кәсіпорын	Құрылған елі	Қызмет түрі	Қатысу үлесі	31 желтоқсан 2024 ж. мың теңге	31 желтоқсан 2023 ж. мың теңге
				Инвестиция балансы	Инвестиция балансы
«Евразия» өмірді сақтандыру компаниясы» АҚ	Қазақстан	Өмірді сақтандыру	100%	21,735,976	18,775,056
				21,735,976	18,775,056

2018 жылғы 19 қарашада Компания «Евразия өмірді сақтандыру компаниясы» АҚ еншілес ұйымын құрды. 2019 жылғы 4 наурызда «Еуразия» өмірді сақтандыру компаниясы» АҚ «өмірді сақтандыру» саласы бойынша сақтандыру (қайта сақтандыру) қызметін жүзеге асыру құқығына лицензия алды.

2024 жыл ішінде Компания «Еуразия» өмірді сақтандыру компаниясы» АҚ-ның жалпы сомасы 2,960,920 мың теңгеге қосымша акцияларын сатып алды (2023 жыл: 2,772,863 мың теңге).

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания еншілес кәсіпорындағы 100% қатысу үлесіне ие.

Компания резервті бағалау үшін өзінің тәжірибесі мен кәсіби пайымдауларын пайдаланады құнсыздану еншілес кәсіпорындарға инвестициялар. Компания басшылығы таза активтер есепті күнге инвестициялардың өтелетін сомасын бағалаудың ең қолайлы әдісі деп санайды. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания басшылығы еншілес кәсіпорынға инвестициялардың құнсыздану белгілерін анықтаған жоқ. Еншілес кәсіпорынның таза активтері тиісінше 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 33,224,931 мың теңгені және 32,235,120 мың теңгені құрады.

19 Өзге активтер

мың теңге	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Өзге дебиторлық берешек	1,273,742	3,842,732
Құнсыздануға арналған резерв	(663,400)	(2,760,736)
Өзге де қаржы активтерінің жиыны	610,342	1,081,996
Алдын ала төлем	1,139,244	499,528
Қызметкерлермен есеп айырысу	2,215	3,240
Материалдар және жеткізушілермен есеп айырысу	143	7
Құнсыздануға арналған резерв	(912)	(5,951)
Басқа да қаржылық емес активтердің жиыны	1,140,690	496,824
Басқа активтердің жиыны	1,751,032	1,578,820

Құнсыздану резервіндегі өзгерістерді талдау

31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін басқа активтердің құнсыздануына резервтегі өзгерістер мынадай түрде ұсынылды:

мың теңге	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Жыл басындағы жағдай бойынша құнсыздануға арналған резервтің шамасы	(2,766,687)	(2,640,182)
Таза қалпына келтіру/(құру) құнсыздану резерві	2,042,964	(126,505)
Есептен шығару	59,411	-
Жыл соңындағы жағдай бойынша құнсыздануға арналған резервтің шамасы	(664,312)	(2,766,687)

2022 жыл ішінде VTB Capital SA. эмитентінің баланстық құны 2,295,152 мың теңге болатын бағалы қағаздарын өтеу мерзімі келді. Ресейлік банктерге салынған санкцияларға және облигациялар бойынша төлем алу мүмкін связистігіне байланысты Компания өтелген облигациялардың барлық сомасының құнсыздануын мойындады.

2024 жылы Компания облигациялар бойынша өтеу сомасын толық көлемде алды. Нәтижесінде бұрын танылған құнсыздану резерві толығымен қалпына келтірілді.

20 «РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек

Компания 2024 жыл ішінде Қазақстан қор биржасында «РЕПО» шарттарын жасасты. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек 34,398,758 мың теңгені құрайды, ол 2025 жылғы қаңтарда өтелді (31 желтоқсан 2023 жыл: 20,789,438 мың теңге).

Осы шарттардың мәні әділ құны 33,033,670 мың теңге мөлшерінде Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің купондық облигациялары болды (2023 жыл: 19,808,764 мың теңге). 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның баланстық құны 32,972,975 мың теңге болатын «РЕПО» мәмілелері бойынша қамтамасыз ету ретінде кепілге қойылған бағалы қағаздары болды (2023 жыл: 20,656,048 мың теңге (13 және 14-ескертпелер)).

«РЕПО» келісімдері бойынша кредиторлық берешектегі өзгерістер және қаржы қызметінен түскен ақша қаражатының қозғалысы туралы ақпаратты ашу:

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
1 қаңтардағы қалдық	20,789,438	-
Жасалған «РЕПО» келісімдері	1,182,147,171	375,452,454
Жабық «РЕПО» келісімдері	(1,168,477,771)	(354,806,378)
Есептелген пайыздар	3,608,151	1,139,103
Төленген пайыздар	(3,668,231)	(995,741)
	34,398,758	20,789,438

21 Өзге кредиторлық берешек

мың теңге	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Агенттік сыйақы бойынша кредиторлық берешек	1,325,867	418,432
Қолданысы тоқтатылған шарттар бойынша кредиторлық берешек	-	617,012
Өзге кредиторлық берешек	45,095	111,506
	1,370,962	1,146,950

22 Өзге міндеттемелер

мың теңге	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Жұмысшылар алдындағы кредиторлық берешек	2,433,550	817,653
Төлеуге берілетін өзге де салықтар	615,002	467,722
Басқа бағалау міндеттемелері	123,200	85,120
Өзге міндеттемелер	265,593	160,046
	3,437,345	1,530,541

23 Меншікті капитал

(а) Акционерлік капитал

	Қарапайым акциялар 31 желтоқсан 2024 ж.	Қарапайым акциялар 31 желтоқсан 2023 ж.
Шығаруға рұқсат етілген (жай) акциялар	300,000,000	300,000,000
Шығарылған және айналыстағы (жай) акциялар	214,287,628	197,464,841
Номиналды құны, мың теңге	1	1
Шығарылған және толық төленген, мың теңге	214,287,628	197,464,841

2024 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішінде Компания 16,822,787 қарапайым акция шығарды (2023 жылы: Компания номиналды құны бойынша 19,253,234 жай акция шығарды).

(б) Капиталды басқару

Компания ҚРҰБ нормативтік актілерінде белгіленген төлем қабілеттілігі маржасына қатысты Қазақстан Республикасының нормативтік талаптарының объектісі болып табылады.

Компания төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілік нормативін кемінде 1-де ұстауға міндетті. Төлем қабілеттілігі маржасы нақты төлем қабілеттілігі маржасын ең аз қажетті төлем қабілеттілігі маржасына бөлумен айқындалады. Ең аз қажетті төлем қабілеттілігі маржасы таза тапқан сыйақылар, төленген талаптар мен шетелдік қайта сақтандырушыларға берілген сыйақылар кіретін бірнеше факторлардың негізінде есептеледі.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания келесі деңгейде белгіленген төлем қабілеттілігі маржасының коэффициенттерін сақтады:

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Нақты төлем қабілеттілігі маржасы	204,637,293	162,578,210
Төлем қабілеттілігі маржасының ең аз мөлшері	31,466,573	26,781,955
Төлем қабілеттілігі маржасы	6.50	6.07

(в) Дивидендтер

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Компания акционерлерінің Компания резервтерін бөлу құқығы ҚЕХС қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес дайындалған компанияның жекелеген қаржылық (бухгалтерлік) есептілігінде көрсетілген бөлінбеген пайда мөлшерімен немесе болашақ кезеңдерге ауыстырылған жинақталған залал жағдайында ағымдағы жылғы таза пайда сомасымен шектеледі. Егер меншікті капиталдың мөлшері теріс болса немесе таза кірісті бөлу компанияның төлем қабілетсіздігіне немесе Төлем қабілетсіздігіне әкеп соқтырса, бөлуге жол берілмейді. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бөлуге қолжетімді қаражаттың жалпы көлемі 60,042,035 мың теңгені құрады (2023 жылғы 31 желтоқсан: 33,645,576 мың теңге).

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде акция үшін 33,645,574 мың теңге немесе 170.39 теңге мөлшерінде дивидендтер жарияланды және төленді (2023 жыл: 41,006,470 мың теңге немесе бір акцияға 230.1 теңге), оның 16,822,787 мың теңгесі акционерлер акционерлік капиталға салым ретінде қайта инвестицияланды (2023 жылы: 19,253,234 мың теңге).

(г) Тұрақтандыру резерві

2024 жылы Компания 100,892 мың теңге сомасын тұрақтандыру резервінен бөлінбеген пайда құрамына ауыстырды (2023 жылы: 56,207 мың теңге), себебі Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының 2016 жылғы 26 желтоқсандағы № 304 қаулысымен бекітілген «Сақтандыру резервтерін қалыптастыруға, оларды есептеу әдістемесіне және құрылымына, сондай-ақ сақтандыру резервтері бойынша есептілікті ұсыну нысандары мен мерзіміне қойылатын талаптарға» сәйкес, Компания соңғы бес жыл ішінде залалдылық коэффициенті айтарлықтай құбылмалы болған сақтандыру өнімдері бойынша тұрақтандыру резервін қалыптастыруға міндетті.

24 Қаржы құралдарының тәуекелдерін басқару

(а) Тәуекелдерді басқару саясаты мен процедуралары

Тәуекелдерді басқару Компания қызметінің негізінде жатыр және қоғамның операциялық қызметінің маңызды элементі болып табылады. Нарықтық тәуекел, несие тәуекел және өтімділік тәуекелі Банк өз қызметін жүзеге асыру үдерісінде кездесетін негізгі тәуекелдер болып табылады. Компанияның тәуекелдерді басқару саясаты Компанияда болатын тәуекелдерді анықтауға, талдауға және басқаруға, тәуекелдер лимиттерін және тиісті бақылауларды белгілеуге, сондай-ақ тәуекелдер деңгейін және олардың белгіленген лимиттерге сәйкестігін тұрақты бағалауға бағытталған. Қаржылық тәуекелдерді басқару рәсімдері нарықтық жағдайдың, ұсынылатын банктік өнімдердің өзгеруін және пайда болған үздік тәжірибені көрсету мақсатында тұрақты негізде қайта қаралады.

Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқару жүйесінің дұрыс жұмыс істеуіне, негізгі тәуекелдерді басқаруға және тәуекелдерді басқару саясаты мен рәсімдерін мақұлдауға, сондай-ақ ірі мәмілелерді мақұлдауға жауапты. Басқарма бақылауға және тәуекелдерді төмендету жөніндегі шараларды енгізуге жауап береді, сондай-ақ Компанияның белгіленген тәуекелдер шегінде қызметті жүзеге асыруын қадағалайды.

Тәуекелдерді басқару бөлімі басшысының міндеттеріне тәуекелдерді жалпы басқару, сондай-ақ қаржылық және қаржылық емес тәуекелдерді анықтау, бағалау және есеп беру бойынша жалпы қағидалар мен әдістердің қолданылуын бақылау кіреді. Ол тікелей директорлар кеңесіне және жанама түрде басқарма төрағасына есеп береді.

Ұйым шеңберінде сыртқы және ішкі қауіп факторлары анықталады және басқарылады. Тәуекел факторларының барлық тізбесін анықтауға және тәуекелдерді төмендету бойынша ағымдағы рәсімдердің жеткіліктілік деңгейін айқындауға ерекше назар аударылады. кредиттік және нарықтық тәуекелдерді стандартты талдаудан басқа, тәуекелдер менеджментін басқару жекелеген бағыттар бойынша сараптамалық баға алу мақсатында операциялық бөлімшелермен тұрақты кездесулер өткізу арқылы қаржылық және қаржылық емес тәуекелдерге мониторинг жүргізеді.

(б) Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел – бұл нарықтық бағалардың өзгеруіне байланысты қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе болашақ ақша ағындарының өзгеру қаупі. Нарықтық тәуекел валюталық тәуекелден, пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру қаупінен, сондай-ақ басқа да баға тәуекелдерінен тұрады. Нарықтық тәуекел нарықтағы жалпы және нақты өзгерістерге және нарықтық бағалар мен валюта бағамдарының құбылмалылық деңгейінің өзгеруіне әсер ететін пайыздық және үлестік қаржы құралдарына қатысты ашық позициялар бойынша туындайды.

Нарықтық тәуекелді басқарудың міндеті-қабылданған тәуекел үшін алынған кірісті оңтайландыруды қамтамасыз ете отырып, нарықтық тәуекелге ұшыраудың қолайлы параметрлерден асып кетпеуін басқару және бақылау.

Директорлар кеңесі бақылайтын тәуекелдерді басқару департаменті нарықтық тәуекелді басқаруға жауапты. Директорлар кеңесі нарықтық тәуекел лимиттерін бекітеді.

Компания жекелеген қаржы құралдары бойынша портфельдің шамасына қатысты ашық позиция бойынша лимиттерді, пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру мерзімдерін, валюталық позицияны, шығындар лимиттерін белгілеу және олардың сақталуына тұрақты мониторинг жүргізу арқылы нарықтық тәуекелді басқарады.

Пайыздық мөлшерлеменің өзгеруінің алшақтығын бақылау арқылы нарықтық тәуекелдің құрамдас бөлігі болып табылатын пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелін басқару компанияның таза пайыздық маржасының пайыздық мөлшерлеменің өзгеруінің әртүрлі стандартты және стандартты емес сценарийлеріне сезімталдығын бақылау рәсімімен толықтырылады.

(і) Валюталық тәуекел

Компанияның бірнеше шетел валютасында көрсетілген активтері мен міндеттемелері бар. Валюталық тәуекел – бұл валюта бағамдарының өзгеруіне байланысты қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе болашақ ақша ағындарының өзгеру қаупі.

Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша туындайтын шетел валютасындағы операциялар бойынша тәуекелді басқару ақшалай қаражаттың белгілі бір көлемін ұстап тұру және тиісті міндеттемелерге сәйкес келетін валюталарда көрсетілген активтерге жергілікті басшылық оны практикалық және жеткілікті деп санайтын мөлшерде инвестициялау жолымен жүзеге асырылады. Компанияның саясаты қысқа мерзімді теңгерімсіздікті жою үшін қажет болған жағдайда «спот» бағамдары бойынша шетел валютасын сатып алу немесе сату арқылы тәуекелге ұшыраған таза позицияны рұқсат етілген шектерде ұстауға бағытталған.

Компанияның шетел валюталарында көрсетілген басқа да монетарлық активтер мен міндеттемелерге қатысты саясаты қысқа мерзімді теңгерімсіздікті жою үшін қажет болған жағдайда «спот» бағамдары бойынша шетел валютасын сатып алу немесе сату арқылы тәуекелге ұшыраған нетто-позицияны рұқсат етілген шекте ұстауға бағытталған.

Қаржы активтері мен міндеттемелерінің, сондай-ақ сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарының құрылымы 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша валюталар бөлінісінде мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

мың теңге	Теңге	АҚШ доллары	Еуро	Өзге	Барлығы
Активтер					
Ақша қаражаттары және оның баламалары	19,527,043	11,135,690	1,174,965	566,117	32,403,815
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	56,296,462	66,820,253	107,556	-	123,224,271
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	227,509,751	141,158,827	-	-	368,668,578
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	2,021,449	3,423,518	-	-	5,444,967
Өзге қаржылық активтер	582,988	27,354	-	-	610,342
Барлық активтер	305,937,693	222,565,642	1,282,521	566,117	530,351,973
Міндеттемелер					
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(67,211,180)	(142,005,954)	(17,833,451)	(4,802,028)	(231,852,613)
«РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	(34,398,758)	-	-	-	(34,398,758)
Өзге кредиторлық берешек	(1,331,211)	(27,490)	-	(12,261)	(1,370,962)
Өзге қаржылық міндеттемелер	(258,853)	(6,521)	(31)	(188)	(265,593)
Міндеттемелер барлығы	(103,200,002)	(142,039,965)	(17,833,482)	(4,814,477)	(267,887,926)
2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша таза позиция	202,737,691	80,525,677	(16,550,961)	(4,248,360)	262,464,047

Қаржы активтері мен міндеттемелерінің, сондай-ақ сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарының құрылымы 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша валюталар бөлінісінде мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

мың теңге	Теңге	АҚШ доллары	Еуро	Өзге	Жиыны
Активтер					
Ақша қаражаттары және оның баламалары	9,904,239	9,694,188	1,643,281	1,953,941	23,195,649
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	44,312,381	36,912,120	89,228	-	81,313,729
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	199,928,569	112,976,116	-	-	312,904,685
Сақтандыру шарттары бойынша активтер	136,711	-	-	29,793	166,504
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	1,186,555	462,473	-	-	1,649,028
Өзге қаржылық активтер	1,081,996	-	-	-	1,081,996
Барлық актив	256,550,451	160,044,897	1,732,509	1,983,734	420,311,591
Міндеттемелер					
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(51,385,974)	(98,621,704)	(28,419,376)	(4,258,927)	(182,685,981)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	-	(70,009)	-	-	(70,009)
«РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	(20,789,438)	-	-	-	(20,789,438)
Өзге кредиторлық берешек	(1,032,814)	(39,477)	(11)	(74,648)	(1,146,950)
Өзге қаржылық міндеттемелер	(152,531)	(2,374)	(4,979)	(162)	(160,046)
Міндеттемелер барлығы	(73,360,757)	(98,733,564)	(28,424,366)	(4,333,737)	(204,852,424)
2023 жылғы					
31 желтоқсандағы жағдай бойынша таза позиция	183,189,694	61,311,333	(26,691,857)	(2,350,003)	215,459,167

Теңге бағамының төмендеуі, келесі кестеде көрсетілгендей, 2024 жылдың 31 желтоқсанындағы және 2023 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша келесі валюталарға қатысты меншікті капиталдың және пайданың немесе залалдың бұдан әрі сипатталған ұлғаюына (азаюына) әкеп соқтырар еді. Бұл талдау салықтарды шегергенде жүргізілді және Компания тұрғысынан есепті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша негізді мүмкін болатын валюта бағамдарының өзгеруіне негізделген. Талдау барлық басқа айнымалылар, атап айтқанда пайыздық мөлшерлемелер өзгеріссіз қалады дегенді білдіреді.

мың теңге	2024 ж.		2023 ж.	
	Таза кіріс	Меншікті капитал	Таза кіріс	Меншікті капитал
АҚШ доллары бағамының 20%-ға өсуі				
Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары	(22,173,190)	(22,173,190)	(15,716,678)	(15,716,678)
Қаржылық активтер мен міндеттемелер	30,114,397	35,057,298	21,381,571	25,526,492
Еуро бағамы 20%-ға өсті				
Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары	(2,853,352)	(2,853,352)	(4,547,100)	(4,547,100)
Қаржылық активтер мен міндеттемелер	187,989	205,198	262,127	276,403

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жоғарыда аталған валюталарға қатысты теңге бағамының нығаюы барлық басқа айнымалылар өзгеріссіз қалады деген жорамалға сүйене отырып, шамасы бойынша тең, бірақ белгі бойынша жоғарыда келтірілген көрсеткіштерге кері әсерін тигізеді.

(ii) Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі

Компанияға нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің ауытқуы оның қаржылық жағдайы мен ақша ағындарына әсер етеді. Мұндай ауытқулар пайыздық маржаның деңгейін жоғарылатуы мүмкін, бірақ оны төмендетуі мүмкін немесе пайыздық мөлшерлемелердің күтпеген өзгеруі жағдайында шығындардың пайда болуына әкелуі мүмкін.

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі белгілі бір өтеу мерзімі бар қолда бар немесе болжанатын активтердің шамасы бірдей өтеу мерзімі бар қолда бар немесе болжанатын міндеттемелердің шамасынан асқан немесе аз болған жағдайларда туындайды.

Компанияның пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне сезімтал құралдарына мыналар жатады:

	2024 ж.			2023 ж.		
	Бекітілген мөлшер- леме	Айныма- лы мөлшер- леме	Жиыны	Бекітілген мөлшер- леме	Айныма- лы мөлшер- леме	Жиыны
мың теңге						
Қаржылық активтер мен міндеттемелер						
Ақша қаражаттары және оның баламалары	27,656,244	-	27,656,244	19,265,533	-	19,265,533
Әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар – борыштық құралдар	77,396,410	14,816,477	92,212,887	42,528,608	12,779,443	55,308,051
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	362,133,787	6,534,791	368,668,578	306,325,916	6,578,769	312,904,685
«РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	(34,398,758)	-	(34,398,758)	(20,789,438)	-	(20,789,438)
Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары						
Активтер	-	-	5,444,967	-	-	1,815,532
Міндеттемелер	-	-	(231,852,613)	-	-	(182,755,990)

Компанияның есепті күнге нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің 100 базистік пунктке (бп) ұлғаюына немесе төмендеуіне сезімталдығын талдау, бұл барлық басқа айнымалылардың өзгеріссіз қалуын білдіреді, келесідей ұсынылуы мүмкін:

мың теңге	2024 ж.		2023 ж.	
	Пайда немесе залал	Меншікті капитал	Пайда немесе залал	Меншікті капитал
Мөлшерлеменің жоғарылауына қарай 100 базистік тармаққа параллельді жылжу				
Қаржылық активтер мен міндеттемелер	(24,064)	(24,064)	(255,804)	(255,804)
Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары	1,080,714	1,080,714	864,209	864,209
Мөлшерлеменің кемуіне қарай 100 базистік тармаққа параллельді жылжу				
Қаржылық активтер мен міндеттемелер	24,064	24,064	255,804	255,804
Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары	(1,053,461)	(1,053,461)	(842,416)	(842,416)

Пайдаға немесе шығынға және меншікті капиталға әсері тиісті табыс салығын шегергенде ұсынылады.

Сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеруіне байланысты әділ құны бойынша бағаланатын борыштық қаржылық активтердің әділ құны өзгерген жағдайда, 2024 жылғы 31 желтоқсан мен 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қолданыстағы позициялар негізінде және кірістілік қисықтарының 100 базистік пунктке жоғары немесе төмен қарай параллельді ығысуының жеңілдетілген сценарийін қолдана отырып жасалған пайда немесе залал мен меншікті капиталдың сезімталдық талдауы келесідей түрде ұсынылуы мүмкін:

мың теңге	2024 ж.		2023 ж.	
	Пайда немесе залал	Меншікті капитал	Пайда немесе залал	Меншікті капитал
Мөлшерлеменің кемуіне қарай 100 базистік тармаққа параллельді жылжу	-	2,035,922	-	1,467,866
Мөлшерлеменің жоғарылауына қарай 100 базистік тармаққа параллельді жылжу	-	(2,448,838)	-	(1,576,928)

(iii) Үлестік құралдар бағасының өзгеру қаупі

Акция құралдарының (үлестік құралдар) баға тәуекелдері – бұл қаржылық құралдың әділ құнының немесе болашақ ақша ағындарының нарықтық бағаның өзгеруіне байланысты өзгеру тәуекелдері (пайыздық мөлшерлеме немесе валюта бағамы тәуекелінен туындаған өзгерістерден бөлек). Мұндай өзгерістер нақты бір құралға немесе оның эмитентіне тән факторлардан, не нарықта айналыста жүрген барлық ұқсас қаржылық құралдарға әсер ететін жалпы факторлардан туындауы мүмкін. Үлестік құралдар бағасының өзгеру тәуекелі компанияның қаржы құралы бойынша ұзақ немесе қысқа позициясы болған кезде пайда болады.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әрекет ететін позициялар және бағалы қағаздар құнының 5% төмендеуінің немесе өсуінің жеңілдетілген сценарийі негізінде жасалған компанияның кірісі немесе шығыны мен меншікті капиталының бағалы қағаздар бағамдарының өзгеруіне сезімталдығын талдау келесідей ұсынылуы мүмкін. Бұл талдау салықтар шегерілгенге дейін жүргізілді.

мың теңге	2024 ж.		2023 ж.	
	Пайда немесе залал	Меншікті капитал	Пайда немесе залал	Меншікті капитал
5%-ға бағалы қағаздар құнының өсуі	-	1,550,035	-	1,300,284
5%-ға бағалы қағаздар құнының төмендеуі	-	(1,550,035)	-	(1,300,284)

(в) Кредиттік тәуекел

Кредиттік тәуекел қайта сақтандыру шарттары немесе қаржы құралдары бойынша тапсырыс берушілер немесе контрагенттер тарапынан шарттық міндеттемелер сақталмаған жағдайда Компания үшін қаржылық шығындар тәуекелін білдіреді. Компания кредиттік тәуекелді шоғырландыру лимиттерін белгілеу және сақтау жөніндегі талаптарды қамтитын бекітілген саясаттар мен рәсімдерді қолдану арқылы кредиттік тәуекелді (танылған қаржы активтері және танылмаған шарттық міндеттемелер бойынша) басқарады. Кредиттік саясатты басқарма қарайды және бекітеді.

Компания жекелеген кредиттердің жай-күйіне тұрақты мониторинг жүргізеді және өз қарыз алушыларының төлем қабілеттілігін тұрақты негізде қайта бағалауды жүргізеді. Жекелеген контрагенттерді талдаудан басқа, тәуекелдерді басқару департаменті несиелер мен нарықтық тәуекелдердің шоғырлануына қатысты тұтастай алғанда несие портфелін бағалауды жүргізеді.

Кредиттік тәуекелдің ең жоғары деңгейі, әдетте, қаржылық жағдай туралы жеке есепте және танылмаған шарттық міндеттемелер сомасында қаржы активтерінің баланстық құнында көрсетіледі. Активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алу мүмкіндігі ықтимал кредиттік тәуекелді төмендету үшін маңызды емес.

Есепті күндегі жағдай бойынша қаржы активтеріне қатысты кредиттік тәуекелге ұшыраудың ең жоғары деңгейі мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

мың теңге	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
АКТИВТЕР		
Ақша қаражаттары және оның баламалары	32,400,679	23,185,496
Әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар – борыштық құралдар	92,212,887	55,308,051
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	368,668,578	312,904,685
Сақтандыру шарттары бойынша активтер	-	166,504
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	5,444,967	1,649,028
Өзге қаржылық активтер	610,342	1,081,996
Кредиттік тәуекелге ұшыраудың ең жоғары деңгейінің жиыны	499,337,453	394,295,760

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның бір борышкері бар (2023 жылғы 31 желтоқсан: бір борышкер), оған қатысты кредиттік тәуекелге ұшырау кредиттік тәуекелге ұшыраудың ең жоғары деңгейінің 10%-дан асады. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы клиентке қатысты кредиттік тәуекелге ұшырау 236,694,872 мың теңгені құрайды (2023 жылғы 31 желтоқсан: 229,411,473 мың теңге).

Қаржылық активтер мен міндеттемелердің өзара есебі

Төмендегі кестеде көрсетілген ашып көрсетулерге қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер кіреді:

- Компанияның қаржылық жағдайы туралы жеке есепте өзара есепке алынады; немесе
- олардың қаржылық жағдайы туралы жеке есебінде өзара есепке алынып/алынбайтынына тәуелсіз өзара есепке алу туралы заңды күшіндегі бас келісімнің немесе ұқсас қаржы құралдарына таралатын ұқсас келісімнің пәні болып табылады.

«РЕПО» мәмілелері, «кері РЕПО» мәмілелері, Компанияның бағалы қағаздарын қарызға алу және қарызға беру туралы келісімдер өзара есепке алу шарттары бар бас келісімнің пәні болып табылады, бұл Своптар мен туынды қаржы құралдары жөніндегі Халықаралық дилерлер қауымдастығының (ISDA) өзара есепке алу туралы бас келісімге ұқсас болып келеді. Негізінен, осы келісімдерге сәйкес, бір валютадағы аяқталмаған операцияларға қатысты әр контрагент белгілі бір күні төлеуге жататын сомалар бір Тараптың екінші Тарапқа төлеуіне жататын бірыңғай таза соманы құрайды. Белгілі бір жағдайларда, мысалы, дефолт сияқты кредиттік оқиға туындаған кезде, келісімшартқа сәйкес барлық аяқталмаған операциялар тоқтатылады, тоқтату сәтіндегі құны бағаланады және есеп айырысу барысында төленуге немесе алынуға тиіс тек бір ғана таза сома анықталады. Халықаралық своп және туынды құралдар дилерлері қауымдастығының (ISDA) бұрын көрсетілген бас өзара есеп айырысу келісімдері қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте өзара есеп айырысу өлшемшарттарына сәйкес келмейді. Мұның себебі – олар танылған соманы өзара есепке алу құқығын береді, бұл Компанияның немесе оның контрагенттерінің дефолты, төлеуге қабілетсіз немесе банкротқа ұшыраған жағдайда ғана заңды түрде жарамды болады.

Бұдан бөлек, Компания және оның контрагенттері берешекті өзара есепке алу арқылы реттеуді немесе бір уақытта активті өткізуді және міндеттемені орындауды көздемейді.

Келесі кестеде 2024 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша өзара есепке алу туралы заңды күшіндегі бас келісімнің немесе ұқсас келісімнің пәні болып табылатын қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер ұсынылған:

		Жеке қаржылық жағдай туралы есепте өзара есептелген танылған қаржылық міндетте- мелердің/ қаржылық активтердің толық сомалары	Жекелеген қаржылық жағдай туралы есепте ұсынылған қаржылық активтердің/ қаржылық міндетте- мелердің таза сомасы	Қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте өзара есептел- меген тиісті сомалар	
мың теңге	Танылған қаржылық активтердің/ қаржылық міндетте- мелердің толық сомасы			Қаржы құралдары	Таза сома
Қаржы активтерінің/ қаржы міндеттемелерінің түрлері					
«Кері РЕПО» мәмілелері, бағалы қағаздарды қарыз алу туралы келісімдер және осыған ұқсас келісімдер	4,166,928	-	4,166,928	(4,198,532)	(31,604)
Қаржылық активтер жиыны	4,166,928	-	4,166,928	(4,198,532)	(31,604)
«РЕПО» мәмілелері, бағалы қағаздарды қарызға беру туралы келісімдер	(34,398,758)	-	(34,398,758)	33,033,670	(1,365,088)
Қаржылық міндеттемелер жиыны	(34,398,758)	-	(34,398,758)	33,033,670	(1,365,088)

Келесі кестеде 2023 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша өзара есепке алу туралы заңды күшіндегі бас келісімнің немесе ұқсас келісімнің пәні болып табылатын қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер ұсынылған:

	Танылған қаржылық активтердің/ қаржылық міндеттемелердің толық сомасы	Жекелеген қаржылық жағдай туралы өзара есептелген танылған қаржылық міндеттемелердің/ қаржылық активтердің толық сомалары	Жекелеген қаржылық жағдай туралы ұсынылған қаржылық активтердің/ қаржылық міндеттемелердің таза сомасы	Қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте өзара есептелмеген тиісті сомалар	Қаржы құралдары	Таза сома
мың теңге						
Қаржы активтерінің/ қаржы міндеттемелерінің түрлері						
«Кері РЕПО» мәмілелері, бағалы қағаздарды қарыз алу туралы келісімдер және осыған ұқсас келісімдер	4,560,346	-	4,560,346	(4,523,417)		36,929
Қаржылық активтер жиыны	4,560,346	-	4,560,346	(4,523,417)		36,929
«РЕПО» мәмілелері, бағалы қағаздарды қарызға беру туралы келісімдер	(20,789,438)	-	(20,789,438)	19,808,764		(980,674)
Қаржылық міндеттемелер жиыны	(20,789,438)	-	(20,789,438)	19,808,764		(980,674)

Қаржылық жағдай туралы жекелген есепте ұсынылған және бұрын келтірілген кестелерде ашылған қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің толық сомалары және олардың таза сомалары амортизацияланған құн бойынша қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте бағаланады.

(г) Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі – бұл Компанияның сақтандыру шарттарымен және қаржылық міндеттемелермен байланысты міндеттерді орындау кезінде қиындықтарға тап болу қаупі, олар бойынша есеп айырысу ақша қаражатын немесе басқа қаржылық активті беру арқылы жүзеге асырылады. Сақтандыру шарттарының салыстырмалы түрде өтімді емес сипаты компанияға өтімділігі төмен, бірақ кірістілігі жоғары активтерге инвестициялауға мүмкіндік бергенімен, өтімділік тәуекелі өтімді емес активтерден тұратын қаражаттан туындайды және активтер мен міндеттемелердің өтімділік сипаттамаларының сәйкес келмеуінің нәтижесі болып табылады.

Директорлар кеңесі Компанияның өтімділік тәуекелін басқару стратегиясын анықтайды. Тәуекел-менеджмент департаменті мен қазынашылық күн сайын өтімділік бойынша ұстанымға мониторинг жүргізеді. Компанияның өтімділікті басқаруға деген көзқарасы өз міндеттемелерін қалыпты және стресстік жағдайларда, қолайсыз шығындарсыз немесе компанияның беделіне нұқсан келтіру қаупінсіз уақытында орындау үшін мүмкіндігінше жеткілікті өтімділікті қамтамасыз ету болып табылады. Компанияның өтімділік тәуекелін басқару стратегиясының негізгі ережелері келесідей:

- қаржыландыру көздерінің әртараптандырылған құрылымын және күтпеген жағдайларға сәйкес өтімділікті сақтау;

- қолма-қол ақшаға оңай айырбасталатын валюталар мен өтеу мерзімдері бойынша әртараптандырылған өтімділігі жоғары активтер портфелінің болуы кассалық өтімділіктің қысқа мерзімді алшақтығы жағдайында қорғау шарасы ретінде;
- Компанияның қаржы активтерінің ақша ағындарының сақтандыру шарттарының және басқа да қаржылық міндеттемелердің ақша ағындарына мүмкіндігінше сәйкестігін қолдау;
- өтімділік көрсеткіштерінің тиісті белгіленген нормативтерге сәйкестігін бақылауды жүзеге асыру және компанияның өтімділігі бойынша позицияның түрлі тәуекелдерге ұшырауына және жаһандық оқиғалардың, елдегі және Компанияның өзіндегі оқиғалардың әсеріне «стресс-тесттер» жүргізу.

Тәуекелдерді басқару департаменті мен Компанияның қазынашылығы өтімділік нормативтеріндегі қысқа мерзімді өзгерістерді жабу үшін жалпы компанияда жеткілікті өтімділікті қамтамасыз етуге арналған қысқа мерзімді өтімді активтер пулын қолдайды. Ұзақ мерзімді қаржыландыру құрылымдық өтімділік стандарттарын сақтау үшін қолданылады.

Өтімділік бойынша позицияны мониторингтеу үшін қалыпты және қолайсыз жағдайларда нарық жағдайының әртүрлі ықтимал сценарийлерін ескере отырып, тұрақты негізде «стресс-тесттер» жүргізіледі. Сценарийлер компаниядағы нақты оқиғаларды да, нарыққа қатысты оқиғаларды да ескере отырып жасалады.

Келесі кестеде өтеу мерзімі бойынша сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелерге талдау келтірілген, онда ақша ағындарын алу күтілетін күндер көрсетілген. СБНТ қолданумен бағаланатын жабынның қалған бөлігі бойынша міндеттемелер олардың осы талдауы алынып тасталды

Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын есептеу							
2024 жыл мың теңге	1 жыл немесе одан аз	1-2 жыл	2-3 жыл	3-4 жыл	4-5 жыл	5 жылдан аса	Жиыны
Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	137,654,593	34,633,658	16,751,936	4,878,714	976,930	92,346	194,988,177
Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын есептеу							
2023 жыл мың теңге	1 жыл немесе одан аз	1-2 жыл	2-3 жыл	3-4 жыл	4-5 жыл	5 жылдан аса	Жиыны
Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	119,648,343	7,105,962	19,740,186	2,933,045	393,951	71,490	149,892,977

Компанияның қаржылық міндеттемелерін өтеудің қалған шарттық мерзімдері 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «1 жыл немесе 1 жылдан аз» санатына жатады. Компанияның қаржылық міндеттемелері бойынша дисконтталмаған ағындар олардың баланстық құнынан айтарлықтай ерекшеленбейді.

25 Шартты активтер мен міндеттемелер

(а) Соттың істі қарауы

Нарықта өзінің әдеттегі қызметін жүзеге асыру барысында Компания түрлі заңдық талаптарға тап болады. Компания басшылығы сот талқылауларынан туындайтын Компания міндеттемелерінің түпкілікті шамасы (болған жағдайда) болашақта компанияның қаржылық жағдайына немесе қызметінің нәтижелеріне елеулі теріс әсер етпейді деп пайымдайды.

(б) Шартты салық міндеттемелері

Қазақстанның салық жүйесі салыстырмалы түрде жаңа бола отырып, заңнамалық нормалардың, ресми түсіндірмелердің және сот шешімдерінің жиі өзгеруімен сипатталады, олар көбінесе анық емес және қарама-қайшы болып табылады, бұл оларды әртүрлі салық органдарының, соның ішінде ҚЕХС қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес кірістерді, шығыстарды және жекелеген қаржылық есептіліктің басқа баптарын есепке алу тәртібіне қатысты пікірлерді екіұшты түсіндіруге мүмкіндік береді. Салықтарды есептеудің дұрыстығына қатысты тексерулер мен тергеулерді ірі айыппұлдар салуға және пайыздар алуға құқығы бар әртүрлі деңгейдегі реттеушілер жүргізеді. Есеп берілетін кезеңде салықтардың дұрыс есептелуін соңғы бес күнтізбелік жыл ішінде тексеруге болады, бірақ белгілі бір жағдайларда бұл уақыт ұзартылуы мүмкін.

Бұл мән-жайлар Қазақстанда салық тәуекелдерінің басқа елдерге қарағанда әлдеқайда жоғары болуына әкелуі мүмкін. Компания басшылығы қолданыстағы салық заңнамасын, нормативтік талаптарды және сот шешімдерін түсінуіне сүйене отырып, салық міндеттемелері толық көрсетілген деп санайды. Алайда, осы ережелерді тиісті органдардың түсіндіруі басқаша болуы мүмкін және егер олар өз ұстанымдарының заңдылығын дәлелдей алса, бұл осы жеке қаржылық есептілікке айтарлықтай әсер етуі мүмкін.

26 Қаржылық активтер мен міндеттемелер: әділ құн

Әділ құнды бағалау активті сату кезінде алынатын немесе бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасындағы әдеттегі мәміле жағдайында міндеттемені беру кезінде төленетін бағаны анықтауға бағытталған. Дегенмен, белгісіздік пен субъективті пайымдауларды пайдалануды ескере отырып, әділ құн активтерді дереу сату немесе міндеттемелерді орындау шеңберінде жүзеге асырылатын құн ретінде түсіндірілмеуі керек.

Белсенді нарықтарда айналыстағы қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің әділ құны нарықтық баға белгілеулеріне немесе дилерлік баға белгілеулеріне негізделген. Барлық басқа қаржы құралдары үшін Компания бағалаудың басқа әдістерін қолдана отырып, әділ құнды анықтайды.

Бағалау әдістерінің мақсаты активтерді сату немесе бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасында міндеттемелерді беру бойынша ұйымдастырылған нарықта жүзеге асырылатын операцияның бағасын көрсететін әділ құнды бағалау тәсіліне қол жеткізу болып табылады.

Бағалау әдістеріне ағымдағы уақытқа келтірілген таза құнды бағалау және ақша ағындарын дисконттау модельдері, нарықтық баға белгілеулері белгілі ұқсас құралдармен салыстыру, сондай-ақ бағалаудың басқа модельдері кіреді. Бағалау үшін пайдаланылатын пайымдаулар мен деректерге тәуекелсіз және базалық пайыздық мөлшерлемелер, кредиттік спрэдтер және дисконттау мөлшерлемелерін, акциялар мен облигациялардың баға белгілеулерін, валюта бағамдарын, қор индекстерін, сондай-ақ күтілетін баға ауытқуларын және оларды салыстыруды бағалау үшін қолданылатын басқа түзетулер жатады. Бағалау әдістері нарықтың тәуелсіз қатысушылары анықтайтын есепті күндегі жағдай бойынша қаржы құралының құнын көрсететін әділ құнды анықтауға бағытталған.

Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын, қор нарығында котировкасы жоқ үлестік бағалы қағаздардың баланстық құны 10,694 мың теңгені құрайды (2023 жылы: 10,694 мың теңге), алайда олардың әділ құнын анықтау мүмкін емес.

(а) Әділ құнын бағалау иерархиясы

Компания көрсетілген бағалауды қалыптастыру кезінде пайдаланылатын деректердің маңыздылығын ескеретін әділ құнды бағалаудың келесі иерархиясын пайдалана отырып, әділ құнды бағалайды:

- 1 деңгей: бірдей қаржы құралдарына қатысты белсенді нарықтағы баға белгілеулер (түзетілмеген).

- 2-деңгей: 1-деңгейге қатысты баға ұсыныстарынан басқа бастапқы деректер тікелей (яғни баға ұсыныстары) немесе жанама түрде (яғни баға ұсыныстарынан алынған деректер) қол жетімді. Аталған санатқа келесі бағалау тәсілдерімен бағаланатын құралдар кіреді: белсенді нарықтарда ұқсас құралдар бойынша қолжетімді нарықтық котировкалар, белсенді емес нарықтарда ұқсас құралдар бойынша котировкалар, сондай-ақ пайдаланылатын барлық деректері тікелей немесе жанама түрде бақыланатын бастапқы ақпаратқа негізделетін өзге де бағалау әдістері.
- 3-деңгей: қол жетімді емес деректер. Бұл санатқа бақыланатын нарықтық деректерге негізделмеген ақпаратты пайдалана отырып бағаланатын құралдар кіреді, мұндай бақыланбайтын деректер құралды бағалауға айтарлықтай әсер етеді. Бұл санатқа ұқсас құралдарға арналған баға белгілеулер негізінде бағаланатын құралдар кіреді, оларға қатысты құралдар арасындағы айырмашылықты көрсету үшін елеулі бақыланбайтын түзетулерді немесе пайымдауларды пайдалану талап етіледі.

Келесі кестеде 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құнды бағалау жатқызылған әділ құн иерархиясының деңгейлері бойынша инвестициялардың әділ құнын талдау келтірілген:

мың теңге	1-деңгей:	2-деңгей:	Әділ құны барлығы	Барлық баланстық құн
БЖКӨҚ бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	63,837,347	59,376,230	123,213,577	123,213,577
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	90,827,836	270,785,601	361,613,437	368,668,578

Келесі кестеде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құнды бағалау жатқызылған әділ құн иерархиясының деңгейлері бойынша инвестициялардың әділ құнын талдау келтірілген:

мың теңге	1-деңгей:	2-деңгей:	Әділ құны барлығы	Барлық баланстық құн
БЖКӨҚ бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	58,862,965	22,440,070	81,303,035	81,303,035
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	107,821,424	195,469,150	303,290,574	312,904,685

2024 және 2023 жылдар аралығында әділ құн иерархиясының деңгейлері арасында ауысулар болған жоқ.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялық бағалы қағаздарды қоспағанда, амортизацияланған құн бойынша көрсетілетін қаржылық активтер мен міндеттемелердің әділ құны олардың баланстық құнына шамамен тең болады және әділ құн иерархиясының 2-деңгейіне жатқызылады.

27 Байланысты тараптармен операциялар

(a) Бақылау қатынастары

Компанияның бас кәсіпорны «Еуразиялық қаржы компаниясы» АҚ (бұдан әрі – «Бас кәсіпорын») болып табылады. Бас кәсіпорынды жеке тұлғалар тобы бақылайды: Машкевич А. А., П. К. Шодиев және М. Н. Ибрагимова, олардың әрқайсысы 33.3% иеленіп отыр. Компанияның бас кәсіпорны сыртқы пайдаланушыларға қол жетімді шоғырландырылған қаржылық есептілікті ұсынады.

(б) Директорлар кеңесі мен Басқарма мүшелерімен операциялар

2024 жылғы 31 желтоқсанда және 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдарға арналған персонал шығыстарының құрамына енгізілген сыйақылардың жалпы мөлшері келесідей ұсынылуы мүмкін:

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Директорлар кеңесі мен басқарма мүшелері	2,045,796	1,931,189

(в) Өзге байланысты тараптармен операциялар

Басқа байланысты тараптарға Машкевич А. А., П. К. Шодиев және М. Н. Ибрагимова ханымның бақылауындағы компаниялар кіреді.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттар бойынша қалдықтар, сондай-ақ өзге байланысты тараптармен операциялар бойынша тиісті пайда немесе залал:

	Бас Компания	Еншілес кәсіпорын	Бас компанияның еншілес ұйымдары		Өзге	Жиыны
	мың теңге	мың теңге	мың теңге	Орташа пайыздық мөлшерлеме, %	мың теңге	мың теңге
Активтер						
Ақша қаражаттары және оның баламалары						
- теңгемен	-	-	19,486,554	13.3	-	19,486,554
- АҚШ долларымен	-	-	6,961,459	2	-	6,961,459
- еуроға	-	-	1,174,965	-	-	1,174,965
- Ресей рублімен	-	-	19,847	3	-	19,847
- өзге	-	-	546,078	-	-	546,078
Еншілес кәсіпорынға инвестициялар	-	21,735,976	-	-	-	21,735,976
Өзге активтер	-	848	68,578	-	458,000	527,426
Міндеттемелер						
Сақтандыру шарттары бойынша алғытөлемдер	-	-	(835)	-	-	(835)
Өзге кредиторлық берешек	-	-	(301,443)	-	-	(301,443)
Өзге міндеттемелер	-	-	(26,122)	-	-	(26,122)
Пайда/(залал)						
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық табыстар	-	-	2,271,249	-	-	2,271,249
Басқа инвестициялық табыс	-	5,921,840	-	-	-	5,921,840
Басқа операциялық шығындар	-	(3,271)	(244,639)	-	-	(247,910)
Басқа кірістер(шығыстар), нетто	10,600	75,500	52,227	-	215,457	353,784
Сақтандыру шарттары						
Алынған сыйлықақылар	2,504	123	4,462,825	-	23,723,697	28,189,149
Төленген шағымдар	(48,488)	-	(1,950,040)	-	(6,399,313)	(8,397,841)
Төленген комиссиялық сыйақылар	-	-	(14,365,323)	-	-	(14,365,323)
Баланстан тыс міндеттемелер						
Жалпы жиынтық тәуекелге ұшырау*	32,500	7,691,329	78,282,484	-	298,166,210	384,172,523

*Баланстан тыс міндеттемелер байланысты тараптармен жасалған қолданыстағы сақтандыру шарттары бойынша сақтандырудың жалпы сомасын білдіреді.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттар бойынша қалдықтар, сондай-ақ өзге байланысты тараптармен операциялар бойынша тиісті пайда немесе залал:

	Бас Компания	Еншілес кәсіпорын	Бас компанияның еншілес ұйымдары		Өзге	Жиыны
	мың теңге	мың теңге	мың теңге	Орташа пайыздық мөлшерлеме, %	мың теңге	мың теңге
Активтер						
Ақша қаражаттары және оның баламалары						
- теңгемен	-	-	9,828,022	15	-	9,828,022
- АҚШ долларымен	-	-	4,911,958	2	-	4,911,958
- еуроға	-	-	1,643,498	-	-	1,643,498
- Ресей рублімен	-	-	5,226	5	-	5,226
- өзге	-	-	1,948,986	-	-	1,948,986
Еншілес кәсіпорынға инвестициялар	-	18,775,056	-	-	-	18,775,056
Өзге активтер	-	727	25,310	-	320,000	346,037
Міндеттемелер						
Сақтандыру шарттары бойынша алғытөлемдер	-	-	(99)	-	(20,285)	(20,384)
Өзге кредиторлық берешек	-	-	(185,316)	-	(11,175)	(196,491)
Өзге міндеттемелер	-	-	(9,550)	-	-	(9,550)
Пайда/(залал)						
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып						
есептелген пайыздық табыстар	-	-	2,832,617	-	-	2,832,617
Басқа инвестициялық табыс	-	5,272,864	-	-	-	5,272,864
Басқа операциялық шығындар	-	(2,784)	(207,193)	-	-	(209,977)
Басқа кірістер(шығыстар), нетто	10,599	55,049	50,409	-	215,581	331,638
Сақтандыру шарттары						
Алынған сыйлықақылар	49	64,418	4,729,411	-	20,226,719	25,020,597
Төленген шағымдар	-	-	(873,645)	-	(10,424,456)	(11,298,101)
Төленген комиссиялық шығыстар	-	-	(19,240,057)	-	-	(19,240,057)
Баланстан тыс міндеттемелер						
Жалпы жиынтық тәуекелге ұшырау*	41,453	10,557,175	77,332,247	-	268,781,296	356,712,171

*Баланстан тыс міндеттемелер байланысты тараптармен жасалған қолданыстағы сақтандыру шарттары бойынша сақтандырудың жалпы сомасын білдіреді.

2024 жылы Компания акционерлерге 33,645,574 мың теңге мөлшерінде дивидендтер жариялады және төледі (2023 жылы: 41,006,470 мың теңге).

28 Есепті күннен кейінгі оқиғалар

2025 жылғы 22 наурызда «Еуразия» сақтандыру компаниясы» АҚ бенефициарлық иелерінің бірі Александр Машкевич қайтыс болды. Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне сәйкес мұраға құқық туралы куәлік мұра ашылған күннен бастап алты ай өткен соң беріледі.